

YENİ ÇAĞ

- Oktobr Devrimi ve proleter enternasyonalizmi
- Lenin'in Nisan Tezlerinin dünya tarihi önemi
- İtalyan Komünistlerinin bir Konferansı

OKTOBR DEVRİMİNİN 50. YILDÖNÜMÜNE DOĞRU

Yarım yüzyıl önce – gerçekler ve rakamlar

Sovyetler Birliği bugün – Sovyet toplumunda çalışma

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN KOVUŞTURMASINI KARŞI

Kolümbiya yurtseverlerine özgürlük

ÖZEL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesinin Türk halkına ÇAĞRISI

TKP Merkez Komitesinin KARARI

Avrupa komünist ve işçi partilerinin Karlovi Vari - BİLDİRİSİ

Baş düşman, baş tehlike ve güçbirliği

5 (35)

Mayıs

1967

B A R I Ş V E S O S Y A L I Z M P R O B L E M L E R İ

Oktober Devrimi'nin ellinci yıldönümüne doğru

Oktober Devrimi ve Proleter Enternasyonalizmi

Bütün ilerici insanlığın Büyük Oktober Sosyalist Devrimi'nin ellinci yıldönümünü kutlamaya hazırlandığı, aradaki elli yıllık mesafe zemini üzerinde onun evrensel-tarihi rolünün belirtilip öğrenildiği, bu devrimin doğurduğu esas toplumsal eğilimlerin gelişmesinin gözden geçirildiği, dünyada halkların sosyalizm mevzilerine geçişinin tarihsel bir zorunluk olarak zamanımız sorunlarının gündemine girdiği günümüzde proleter enternasyonalizmi problemi olağanüstü bir önem kazanmış bulunuyor.

Bütün ülkeler işçi sınıfının enternasyonal dayanışmasının objektif kaynakları vardır. Bu dayanışma, proletaryanın ve bütün devrimci güçlerin burjuvaziye karşı, tüm sömürü sistemine karşı yürüttükleri mücadelenin sosyal-tarihi şartlarından doğmaktadır. Objektif olarak doğan ve eylem halinde bulunan enternasyonal dayanışma Marksizm-Leninizm teorisi içinde bilimsel esaslarına kavuşmuş, çeşitli, esnek ve çevik örgütlenme biçimleriyle politik bir gerçek niteliği kazanmıştır, ve bu örgütlenme biçimleri konkre tarihi şartlara bağlı olarak değişmiştir ve değişmektedir.

Proleter enternasyonalizmi fikirleri ilk defa Karl Marks ve Frederik Engels'in o dinamik ve çekici cümlesinde, yani «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» çağrısında teorik ifadesini bulmuştur. Ve bu şiar altında birçok ülkelerde komünist örgütleri kurulmuş ve bunlar I. Enternasyonal'in organik birer kolu olarak çalışmaya başlamıştır.

İşçi hareketinin büyümesi ve genişlemesiyle proleter enternasyonalizmi ülküsü de durmadan gelişmiş ve yetkinleşmiştir. Devrimci savaşın her yeni

aşaması ile beraber, enternasyonalizmin önemi ve dönüşümler yaratan hayati gücü de artmıştır ve artmaktadır; onun içlemi ve biçimleri zenginleşmiştir ve zenginleşmektedir. Özellikle Oktobr Sosyalist Devrimi'nin zaferinden sonra, insanlığın toplumsal gelişmesinde, işçi sınıfının enternasyonal dayanışmasının ve bu sınıfın bütün dünya ilerici güçleriyle birliğinin rolü hızla büyümeğe ve genişlemeğe başlamıştır.

I

Rusya halklarının kahramanlıklarla dolu çabalarıyla gerçekleştirilen, kendine özgü milli çizgileri, özellikleri ve bunun yanı sıra tarihsel süreçte reel bir yeri olan Büyük Oktobr Devrimi olağanüstü büyük önem taşıyan milletlerarası bir olay, halkların kaderinde ve dünya uygarlığının kaderinde bir dönüm noktasıdır. Oktobr Devrimi Rusya'da dünya sosyalist devriminin temelini atmış, sosyalizm devrini açmış ve böylelikle sosyal sürecin genel yönünü pratik olarak belirlemiştir. Lenin'in dediği gibi, Oktobr Devrimi'nin bazı ana çizgilerinin yersel ve ulusal bir ayrıcalık değil, milletlerarası bir önem taşıdığını tarihsel tecrübe göstermiştir.

Oktobr Devrimi bütün esas belirtileriyle derin bir enternasyonal karakter taşır. Bu devrim, insanlık tarihindeki yeriyle, milletlerarası ilişkiler üzerinde, bütün ülkelerde gelişmekte olan sosyal süreçler üzerinde ve uygarlığın geleceği üzerindeki etkisiyle enternasyonaldır. Bu devrim tarihsel kaynakları bakımından da enternasyonaldır, zira yalnız Rusya halklarının devrimci geleneklerini değil, bütün dünya devrimci hareketinin geleneklerini de sürdürmüş ve zenginleştirmiştir. V. I. Lenin, Oktobr'la doğan Sovyetler cumhuriyetinin dünya devrimi okyanusu ile organik bağına daima belirtmiştir. Netekim, Eserleri'nin 31. cildinin 10. sayfasında şöyle der:

«Yarım yüzyıl boyunca, işitilmemiş ıstıraplar tarihi yaşıyan, sayısız kurbanlar veren, eşsiz devrimci kahramanlıklar gösteren, pratik hayattaki araştırmaları, sinama ve öğrenme ateşinden geçmeleri, kendi çilesini Avrupanın tecrübesiyle karşılaştırıp yoklomaları ve uğradığı hayal kırıklıkları içinde olağanüstü fedakârlıklar göstererek aklın almıyacağı kadar enerji harcayan Rusya, Marksizmi gerçekten biricik doğru devrimci teori sayarak benimsemiştir. Çarlığın dayattığı, kaçınılmaz kıldığı emigrasyon sayesinde, XIX.yüzyılın ikinci yarısında devrim Rusyası sağladığı enternasyonal bağlar bakımından öylesine zengin, devrimci hareketin dünya ölçüsündeki teorileri ve biçimleri bakımından tecrübe dağarcığı öylesine doluydu ki, dünyada diğer hiçbir ülke Rusya ile kıyaslanamazdı.»

Oktobr Devrimi'nden önce enternasyonal dayanışma sadece ilk adımlarını atıyordu. İrlanda'nın, Polonya'nın, Hindistan'ın ve diğer bazı halkların kurtuluş savaşlarını canla-başla benimseme duyguları, birçok memleketler devrimcilerinin Paris Komünacılarından yana çarpışmalara gözlerini kırpmadan katılmaları, Rusya'daki 1905–1907 Devrimi'nin Avrupa proletaryası tarafından mânen desteklenmesi devrimci dayanışmanın pra-

tik şekillenmesinin ilk basamaklarıydı. II. Enternasyonal'in Ştutgard ve Bazel Kongresi kararları, halkların, yaklaşmakta olan emperyalist harbin tehlikesine karşı barış için dayanışmalı bir savaş yürütmelerinin fikir ve örgüt bakımından temeli olmuştur.

Emperyalizmin tutuşturduğu Birinci Dünya Savaşı, enternasyonalizmin geçirdiği ciddi bir politik imtihandır. O zaman Avrupa proletaryasının enternasyonal dayanışması, ortalığın kanlı bir salhaneye döndürülmesine engel olabilecek biricik kuvvet idi. Ama sağcı sosyal-demokrat liderlerin ihaneti proletarya ortamında burjuva ideolojisine yol açtı ve şoven milliyetçilik afyonu enternasyonalist bilinci ve kardeşçe dayanışmayı bir hayli uyuşturdu.

Proleter enternasyonalizmi bayrağını yükselten ve bütün tarihsel boralar içinde dalgalandırarak taşıyanlar Bolşeviklerdir ve onların önderi Lenin'dir. Aynı bayrağı, Lenin'in etkilediği nice memleketlerin gerçek enternasyonalistleri de onunla beraber yükseltmişlerdir.

Oktober Devrimi'nin gelişmesiyle proleter enternasyonalizmi ilkeleri yeni bir hayati kuvvet ve başka bir işlem niteliği kazandı. Bu ilkeler Rusya'da halkların sosyal kurtuluşu için gerçekten güçlü birer araç oldu. Bu araç bugüne kadar da bütün memleketler emekçilerinin hürriyet dâvasına hizmet etti.

Rusya'da halk egemenliğinin kurulması ve diğer ülkelerdeki sınıf savaşları, olağanüstü önem taşıyan sosyal ve tarihsel bir problemi, yani *işçi sınıfının her ulusal kolunun enternasyonal ödevi problemini, onun ulusal devrimin kaderi, dünya devriminin kaderi, sosyalizmin kaderi bakımından tarihsel sorumluluğu problemini* tüm işçi hareketinin merkezine oturttu.

Bu sorunlara, şu veya bu şekilde anti-emperyalist cepheden sayılanların – isteseler de istemeseler de – cevap vermeleri gerekiyordu. Bu cevaplar, bütün grupların, sosyalizme açıkça ihanet edenlerden solculuk edebiyatı yapan devrimci aşırılara kadar, işçi hareketine değgin bütün değer hükümlerinin gerçek mahiyet ve tutumunu hatasız olarak belirlemeye imkân veren şaşmaz bir sınıfi endikatör idi.

Aynı sorunun ikinci yönü, proletaryanın sınıf savaşında enternasyonal amaçlar ile ulusal ödevler arasındaki karşılıklı bağın ve karşılıklı bağımlılığın doğru olarak ve bilimsel temele dayanılarak tesbit edilmesi idi. Bu problem devrimci partilerin politik stratejisinin esaslarına değgindi. Ve gerçekte, yürütülen savaşın başarısı önce bu problemin doğru olarak çözümüne bağlıydı.

V.İ. Lenin, Sovyet komünistleri, işçi hareketinde ulusal ve enternasyonal durumlar arasındaki karşılıklı diyalektik bağı hem teorik hem pratik alanda isabetle gösterdiler. Bu da Rusya'da sınıf savaşlarının başarısını önemli ölçüde belirleyen bir etken oldu.

Lenin, Rus devriminin kendine özgü koşullarını ve ulusal özelliklerini büyük bir titizlikle gözönünde tutuyor, fakat devrimi de önemi ve etkisi bakımından daima milletlerarası bir olay olarak anlıyordu. O, şaşmaz

diyalektiği ile, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'ni, kendine özgü ulusal durumlar ile enternasyonal genel durumların dinamik bütünlüğü içinde inceliyor, ve bir memleket yüzünden ötekini unutan eğilimleri kesinlikle silkip atıyordu.

Geçen şu elli yıl boyunca, işçi ve komünist hareketinde enternasyonal ve ulusal durumların diyalektik bağdaşması problemi, tarihsel sorumluluk problemi, her ülke proletaryasının yürüttüğü savaşın *göbeğinde*, her devrimci partinin, her halkın savaşının *göbeğinde* yer almıştır ve almaktadır.

Son elli yılın devrimci savaş tarihinde, enternasyonal ve ulusal ödevler arasındaki karşılıklı bağlantı anlayışını, ulusal ve enternasyonal diyalektiğini tepetakla etme deneyleri de az değildir. Fakat, pratik hayatın gösterdiği gibi, bütün bu deneyler, devrimci harekete gerçekten epeyce zarar vermiş olsalar da, eni-sonu iflâs etmiştir.

Ulusal ve enternasyonal ödev ve amaçlarla ilgili teori ve devrimci uygulama dolayısıyla en sert çatışmalardan biri, Sovyet egemenliğinin kurulmasından hemen sonra Brest Barış Anlaşması'nın bağlanması sırasında ortaya çıktı. Tarihe «sol komünistler» adıyla geçen bazı komünistler Brest Anlaşması'nın imzalanmasını istemiyor, Almanyada ve daha sonra bütün Avrupada devrimin gelişmesine yardım etme düşüncesiyle Alman emperyalizmine karşı devrimci bir savaş açılması şiarını ileri sürüyorlardı. Bunlar, Rus proletaryasına düşen ödevin, devrim alevlerini Rusyadan Avrupaya aktarmak ve böylelikle dünya devrimine yol açmaktan ibaret olduğunu iddia ediyorlardı.

Bu görüş *devrimci fedailik* anlayışına dayanıyordu. Bunun anlamı, ulusal devrimin çıkarlarını dünya devriminin çıkarlarına kurban etmekten başka birşey değildi. Ve «sol komünistler»e göre, devrimciliğin içlemini ancak böyle bir davranış belirliyebilirdi.

«Sol komünistler» Rusya'da sosyalist vatanın korunması ve savunulması gereğini kabul etmiyorlardı. Alman emperyalistleriyle soluk alma fırsatı kazandıracak bir barış anlaşması imzalamak için yapılan görüşmelere, devrimin ocağını koruyabilmek düşüncesiyle Lenin'in yanaşmak istediği kaçınılmaz uzlaşmalara, «sol komünistler» Almanya ve bütün Avrupa proletaryasının çıkarlarını satma ve dünya devrimine ihanet damgasını vuruyorlardı. Ve «sol komünistler» in karar belgelerinin birinde, «dünya devriminin çıkarına, Sovyet egemenliğini *yitirme* olanağını da kabul etmek maksada uygun olur» deniyordu.

V. İ. Lenin, bu türlü devrimcilik anlayışına, Rusya'daki devrimi hezimete sürüklemekle kalmayıp, dünya devrimci hareketini de tümüyle ve ciddiyetle zayıflatması kaçınılmaz olan böyle bir davranışa kesinlikle karşı çıktı. Ve *devrimci harbi salık veren devrimci lâfazanlığın Rusya'da devrimin başını yiyebileceğini* defalarca belirtti.

Dünya emekçilerinin kurtuluş hareketinin ocağı ve baz'ı olan Sovyetler Cumhuriyetini korumak, Lenin'e göre, hem Rusya emekçilerinin olağanüstü önemli ulusal ödevi, hem de bütün ülkeler işçi sınıfına kapitalistlere karşı

yürüttüğü savaşta en etkili yardım bakımından Rusya emekçilerinin en yüksek enternasyonal hizmeti demektir.

Lenin, devrimin suni olarak ateşlenmesi fikrinin asılsızlığını kesinlikle açıkladı. Devrim ihracı yolunda her türlü deneyin sahte-enternasyonalist karakterini meydana çıkardı. Ve gerek böyle bir hegemonya misyonuna girmeye kalkışılacak memleketlerde, gerekse benzeri deneylere alan olabilecek memleketlerde bu gibi suni devrim ve devrim ihracı yeltenişlerinin devrimci savaş kaçınılmaz olarak hezimete ve başarısızlığa sürüklediğini

Lenin, Eserleri'nin 24. cildinin 60. sayfasında şunları yazıyor: «Enternasyonalizm fiiliyatta birdir ve yalnız bir türdür: *Kendi* öz ülkesinde devrimci hareketin ve devrimci savaşın gelişmesi üzerinde alabildiğine çalışmak ve istisnasız *bütün* memleketlerde *aynı nitelikteki savaş, yalnız bu savaş,* aynen bu yönde (propaganda ile, duygu beraberliği ile, maddi yardımla) desteklemek.»

Lenin ulusal ve enternasyonal durumların diyalektiğini şöyle görüyor ve gösteriyordu: Şu veya bu memleketin işçi sınıfı, kendi ulusal devrimci dâvalarını çözümlerken, bununla milletlerarası işçi sınıfına da yardım eder, enternasyonal ödevini yerine getirir; keza şu veya bu memleketin işçi sınıfı proleter dayanışması ilkelerinden hareketle öteki memleketlerdeki devrimci savaş tutmakla, aynı zamanda kendi memleketinde devrimci-dönüşümcü eylemler için, ulusal çerçevedeki sosyalist ödevlerin başarıyla yerine getirilmesi için elverişli milletlerarası koşulları yaratmış olur.

Sert çatışmalardan sonra, Lenin'in devrimcilik hakkındaki bu görüş ve anlayışı üstün geldi. Bu üstünlük, Rusya'da Komünist Partisinin izlediği politikanın, çok önemli başarıların kaynağı olan politikanın doğruluğunu ortaya koydu. Esasen, Sovyetler ülkesinde ve dünya alanında sınıf savaşının daha sonraki gelişmesi, yeni kanıtlarla ve yeni koşullar içinde, «sol komünistler»in fikirlerinin daha derinden eleştirilmesine ve devrim ihracının maskeli şeklinden başka birşey olmıyan suni devrim, yani devrimi suni olarak dürtükleme fikrinin bütün dipsizliği ile açıklanmasına imkân verdi.

Sovyet Rusya işçi sınıfı, dünya devrimine, her şeyden önce, dünya kurtuluş hareketinin dayanağı sıfatıyla kendi devrimci vatanını savunma ve sağlamlaştırma yönünde mümkün olan en büyük çabayı göstermekle yardım etti. Bunun yanı sıra, Sovyet Rusya, diğer memleketlerdeki devrimci savaş da, yerine göre propaganda ile, duygu beraberliği ile, çoğu defa da maddi yardımla – Sovyet egemenliğinin ilk yıllarındaki imkânları böyle bir yardım için pek sınırlı olsa da – politik bakımdan tuttu ve destekledi.

Sovyetler ülkesinin Komünist Partisi, enternasyonal ödev hakkındaki görüşünün ne olduğunu enternasyonalist devrimcilere yorulmak bilmeksizin izah ediyordu, ve bu devrimcilerin yardımıyla aynı görüş bütün ülkeler işçi sınıfı arasında da tam bir anlayışla karşılandı. Kapitalist memleketlerde «Sovyet Rusya'dan elinizi çekin!» şiarı altında güçlü bir proletarya

hareketi başladı ve gelişti. İşçi sınıfının bu enternasyonal yardımı, yabancı işgalcilere ve içerdeki ters-devrimcilere karşı savaşta önemi çok büyük bir rol oynadı. Birçok ülkelerin enternasyonalistleri Vatandaş Harbi cephe-lerinde Kızıl Ordu'nun saflarında kahramanca çarpıştılar.

Çeşitli ülkeler komünistleri, yurtseverleri, Sovyetler Cumhuriyetini savunmakla enternasyanal ödevlerini yapıyor, fakat aynı zamanda ulusal sorunlarını da çözüyorlardı. Ekim'in kazanımlarını savunma savaşına katılan binlerce komünist-enternasyonalist, böylelikle sınıf savaşı okulunda çok değerli bir öğrenimden geçmiş oldular. Ve bu öğrenim, o enternasyonalistlerin memleketlerindeki devrimci harekete paha biçilmez bir yardım oldu. Savaş ateşinden geçerek çelikleşen, ideolojik ve politik bakımdan bilgi ve görgüleri artan komünist-enternasyonalistler, yurtlarına döndükten sonra, oralarda işçi ve komünist hareketinin gelişmesi üzerinde çok büyük ve bazan da çözümleyici etkiler yaptılar.

Bogumir Şmeral'in yazdığı gibi, Çekoslovakya'da enternasyonalist-komünistler «bütün çabalarıyla "solcu grup"un III. Enternasyonal'e katılması ve komünist partisinin kurulması koşullarını hazırlıyorlardı.» Bela Kun da aynı fikri şöyle belirtiyor: «Bizde devrimci hareket, emperyalist salhanesine zorla sürülen ve sağ kalan harp esirlerinin Rusya'da proleter hareketine katılmaları sonucunda doğdu... Proletaryanın milletlerarası dayanışma ilkesini kılavuz edinen ve Rus devriminin evrensel karakterini ve önemini iyi kavrayan Rus Komünist Partisi ve Sovyet hükümeti, harp esirlerinin her yerde kurulan devrimci yığinsal örgütlerine yardım ellerini uzattılar; onları sıkı birlik ruhunda eğitmek, onların devrimci hareket içinde kendiliğinden gelme bilincine Bolşevizmin, Marksizmin komünist fikirlerini aşılama için olağanüstü çabalar harcadılar.»

Avrupada uç veren devrimin dalga dalga yükselmesi, Almanyadaki devrim, Macaristan'da ve Bavyera'da Sovyet cumhuriyetlerinin meydana çıkması, Sovyet Rusya'da emekçilerin iç ve dış düşmanlara karşı yürüttükleri savaşa önemli bir destek oldu.

Proletaryanın enternasyonal dayanışmasının daha sonraki gelişmesi, birçok kapitalist memleketlerde komünist partileri ve sol-sosyalist örgütler kurulmasında en parlak ifadesini buldu. Bunların meydana getirdikleri Komünist Enternasyonal reformizme kesin bir darbe indirdi ve I. Enternasyonal'in devrimci özü ile II. Enternasyonal'in en güzel geleneklerine yeniden can verdi.

Ekim Devrimi'nin enternasyonal özü, milli kurtuluş hareketi ile geniş birlikler kurma ve kardeşçe işbirliği sağlamaya, bu birlik ve işbirliğini sağlamlaştırmaya yönelme fikir ve eylemini de kapsıyordu. Milli meselenin Leninci görüşle çözümü, yani halkların kendi kaderlerine buyruk olma haklarına her bakımdan saygı temeline dayanan fikir dış politikada da ifadesini buldu. Burjuvazinin gizli diplomasinin bütün içyüzü ile açıklanması, Çarlık hükümetinin bütün gizli ve açık anlaşmalarının yırtılıp atılması, aynı zamanda halklara hürriyet ve bağımsızlık haklarının tanın-

ması, milletlerarası ilişkilerde mevcut uygulama üzerinde ciddi etkiler yapan yeni devrimci usurlardı. Sovyet hükümeti ile İran ve Afganistan arasında yeni milletlerarası ilişkiler kurulup hayata geçirilmesi, Türkiye’de devrimci-kurtuluş hareketinin ve Çin’de anti-emperyalist milli hareketin geniş ölçüde desteklenmesi, Moğolistan’daki devrime yapılan etraflı yardım, ayrı ayrı ve tümüyle, başarılı olmuş olan sosyalist devrimin sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki milli kurtuluş hareketi ile enternasyonalist ilgisinin elle tutulur örnekleridir.

Bu tutum ve davranış emperyalizmin yayılma politikasına birbiri ardınca ciddi darbeler indirdi. Sovyetler Birliği emperyalizmin ardı arkası kesilmeyen hücumlarına uğruyor, fakat bir yandan artmakta olan kendi askeri-ekonomik gücüne, öte yandan dünya proletaryasının candan desteğine dayanarak bütün bu hücumları metanetle püskürtüyordu. Dünya proletaryasının candan ilgi ve desteği ile sarılan Sovyet halkı, insanlık tarihinde ilk olarak sosyalizmi kurdu. Böylelikle hem kendi ulusal sorunlarını çözümlendi, hem de enternasyonal yüksek ödevini yerine getirdi. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin başarıları kapitalizmin temellerini sarstı. Dünya proletaryasının, bütün emekçilerin, kendilerini sömürenleri ve ezenleri yenmelerinin mümkün olduğuna güvenlerini arttırdı. Ve milli kurtuluş hareketinin gelişmesi üzerinde çok büyük olumlu etkiler yaptı. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği dünya milli kurtuluş hareketine en etraflı ve etkili yardımı gösterdi ve göstermeye devam ediyor.

Sovyet Cumhuriyetinin kurulması ve sağlamlaşmasıyla enternasyonal dayanışma maddi bir temele kavuştu. Sovyetler Birliği ile iyi ilişkiler, Sovyet emekçileriyle sınıf dayanışması, dünyada sosyalizmin ilk vatanını savunma enternasyonalizmin, ilericiğin köşetaşı ve devrimciliğin mihenktaşı aldı.

Devrimci hareketin ulusal öbekleri arasındaki ilişkilere ve komünist partileri arasındaki bağlantılara yeni şekiller getirmenin başlangıcı sayılan Komintern’in VII. Kongresi, proleter enternasyonalizmi ilkelerinin içlemine derinleştirme ve bunları daha mükemmel hale getirme yolundaki çalışmalara büyük bir katkıda bulundu. Bu Kongrede esas raporu sunan G. Dimitrof şunları belirtti: «Proleter enternasyonalizmi, ayrı ayrı ülkeler emekçilerinin ulusal, sosyal ve kültürel özgürlük için yürüttükleri savaşla çelişmedikten başka, milletlerarası proleter dayanışması ve savaşçı birliği sayesinde bu savaşın başarısı için gerekli *desteği* de sağlamaktadır. Kapitalist memleketler işçi sınıfı *ancak* yüce Sovyetler Birliğinin devrimi zafere ulaştırmış proletaryası ile *en yakın ve sıkı birlik* kurmakla üstün gelebilir . . .» G. Dimitrof aynı raporunda devamla şöyle diyordu: «Çeşitli memleketlerdeki proleter sınıf savaşının ve işçi hareketinin *ulusal şekilleri* proleter enternasyonalizmi ile *çelişmiyor*; tam tersine, proletaryanın *milletlerarası çıkarları* da ancak bu şekiller içinde başarıyla savunulabilir.»

Proleter dayanışmasının eylem gücü İspanya’daki iç savaş sırasında parlak bir şekilde kendini gösterdi ve meşale oldu. Komintern’in önyak

olmasıyla İspanya'da enternasyonal savaş birlikleri kuruldu. Bütün ülkelerden binlerce savaşçı, Komintern'in enternasyonal ödev çağrısına koşular ve İspanya'da faşizme karşı savaş tarihine birçok kahramanlık sayfaları kattılar. Sovyet halkı, bu savaşta, başlangıcından sonuna kadar, İspanya halkına paha biçilmez yardımlarda bulundu.

Enternasyonal dayanışmanın en parlak belirtilerinden biri de, İkinci Dünya Savaşı yıllarında çeşitli memleketler proleterlerinin ve bütün emekçilerinin faşizme karşı elbirliği ile kahramanca yürüttükleri savaştır. Kahverengi faşist vebasına karşı savaşın esas ağırlığını, halkların hürriyeti ve dünya uygarlığının kaderiyle ilgili ana sorumluluğu tarih Sovyet halkının omuzlarına yükledi. Sovyet halkı bu tarihi ödevi şerefle yerine getirdi ve böylelikle hem kendi ulusal dâvasını çözdü, hem de enternasyonal yüksek ödevini tekrar yerine getirdi. Diğer memleketler halkları da Sovyetler Birliği ile en yakın silâh arkadaşlığı içinde düşmana karşı savaştılar. Ve anti-faşist savaşın en aktif ve teşebbüs kabiliyeti en yüksek gücü komünistler idi.

Faşizme karşı savaş tecrübesi, bütün ülkeler emekçilerinin kendi sınıfı çıkarları için yürüttükleri savaşta Sovyetler Birliğinin sadece güçlü bir enternasyonal destek olmakla kalmayıp, aynı zamanda bütün halkların ulusal çıkarlarının da tutarlı ve sistemli savunucusu olduğu gerçeğinin daha derinden kavranmasını ve kabul edilmesini sağladı. Bundan ötürü, Sovyetler Birliği ile enternasyonal dayanışmanın sadece sınıfı değil, aynı zamanda ulusal bir içlemi vardır.

Faşist saldırganların hezimete uğratılmasından sonra, bu hezimetin yarattığı tarihi durum ve şartlar içinde, Avrupada ve Asyada birbiri ardından başarıyla sonuçlanan demokratik halk devrimleri devri başladı. Bu devrim olayları içinde, milli kurtuluş problemleri ile sosyal ilerleme problemlerinin çözümlenmesinde bağdaşma sağlandı, anti-faşist güçlerin enternasyonal birliği komünistlerin büyük bir kazanımı oldu ve halk demokrasisi düzeninin kurulmasında çözümleyici bir rol oynadı. Milletlerarası sosyalist ülkeler topluluğunun, sosyalist sistemin meydana gelmesiyle dünya hartası değişti. İnsanlık, gelişmesinin yeni bir aşamasına girdi. Bu oluşumlar içinde proleter enternasyonalizminin rolü daha çok arttı.

II

Zamanımız şartlarında, dünya sosyalist sisteminin, milletlerarası alanda sınıf güçlerinin yeni karşılıklı ilişkilerinin, milli kurtuluş hareketindeki geniş hamleler sayesinde kapitalist memleketlerde sınıf savaşı düzeyinin büsbütün yükselmesinin etkisi altında ve ilmi-teknik devrimin hızla gelişmesi sonucunda, birbirinden farklı, fakat aralarında karşılıklı bağlantı olan iki eğilim açıkça belirlendi. Birinci eğilim, bütün toplumsal, sosyal, politik ve ilmi-teknik süreçlerin hızla enternasyonalize edilmesi, halklar arasındaki ilişkilerin genişletilmesi, ilerici güçler arasında karşılıklı yar-

dım ve karşılıklı etkilemenin artmasıdır. İkinci eğilim, milli bilinçlenmede görülen kükrercesine uyanış, önceleri kapitalizmin ezgisine uğramış halkların tam milli özgürlük ve egemenlik, ekonomik kalkınma ve sosyal ilerleme için yürüttükleri savaşların alabildiğine şiddetlenmesidir. Milli ve milletlerarası ortamda atbaşı giden coşkun gelişmenin belirlediği bu objektif, fakat diyalektik çelişmeli eğilimler, kapitalist dünyada ve sosyalist dünyada prensip bakımından değişik şekillerde eylemler göstermektedir.

Kapitalizm şartlarında bu eğilimler arasındaki çelişme ilerici bir görüşle çözümlenemez. Ve emperyalistler, halkların gerek özgürlük içinde ulusal ve sosyal gelişmesini, gerekse onların dayanışma yolundaki gerçek çabalarını engellemek ve boğmak için milli ve milletlerarası ölçüde çeşitli örgütler meydana getirmektedirler. Sosyalizm dünyasında ise, komünistlerin örgütlü saflarında bu gelişmenin çözümü için güçlü bir araç vardır. Bu araç proleter enternasyonalizmidir. Ve proleter enternasyonalizmi ulusal ödevler ile enternasyonal yükümlerin organik biçimde bağdaştırılması yolunu göstermektedir.

Şüphesiz ki, değişik şartlarda ve bazı durumlarda kâh ulusal çıkarlar, kâh milletlerarası ilerici yükümler daha öne ve üste çıkabilir; fakat proleter enternasyonalizmi ulusal ile enternasyonal arasındaki diyalektik birlik ve bütünlüğü korur. Bu birlik ve bütünlüğün bozulması, daima ağır sosyal tarihsel sonuçlarını da peşinden getirir.

Devrimci güçlerin enternasyonal eylemlerinin ulusal ödevlerden kopması, — ki bu ulusal Nihilizm biçiminde kendini gösterdiği gibi, milletlerarası hegemonyacılık, yani nasyonalizmin aşırısı olarak da görünebilir — kardeşçe dayanışma ilkelerine ciddi bir darbe indirir; kendi tecrübesini, kendi politikasını ve taktiğini mutlak belleme, bunları biricik doğru sayarak başka halklara va partilere de dayatma tehlikesini içinde gizler.

Böyle bir tutum ve davranış devrimci güçlerin başına buyrukluğunu sınırlandırır, yürütülen savaşın konkre şartlarına göre hareket etmelerine imkân vermez, memleketin ulusal özelliklerine ve tarihi geleneklerine uygun bir politik hareket hattı tesbit etmelerine engel olur ve sınıf savaşının seviyesini düşürür.

Öte yandan, çağımız şartlarında ilmi esaslara dayanan bir anlayışla, bütün memleketlerde sınıfsal kurtuluş savaşının başarısı için, dünyanın, demokrasinin ve sosyalizmin kaderi için tarihsel bir sorumluluk taşıma gereğini kavramak demek olan enternasyonal ödevi unutmak da, milli kabuk içinde kapanıp kalma ve tecrit olmaya doğru ve en kötü hallerde devrimci birliği karışıkoyan milliyetçiliğe kadar sürükler. Böyle milliyetçilik, işçi ve komünist hareketinde her türlü sapmanın ideolojik-politik temeli olup, halkların emperyalistlere karşı, bütün ezgicilere karşı yürüttükleri devrimci-kurtuluş savaşını zayıflatır.

İşte bu suretle, bazı politik görüşlerde ve reel durumlarda ulusal ile enternasyonal arasındaki diyalektiğin zedelenmesi ve bozulmasıdır ki, proleter enternasyonalizmi ilkelerinin son yıllarda çetin sınamalardan

geçmesine sebep oldu. Ve bu ilkeleri tekrar canlandırmanın bugün çok büyük güçlükleri yenmeğe bağlı olduğu bir gerçektir.

Fakat bu olumsuz belirtilerin varlığına rağmen, *proleter enternasyonalizmi çağımızda gelişmesinin yeni ve daha yüksek bir aşamasına girmiş, enternasyonal dayanışmanın sosyal alanı genişlemiş, proleter enternasyonalizminin içlemi derinleşip zenginleşmiş, onun belirtileri ve eylem şekilleri daha da çok yönlü olmuş, toplumsal dönüşümcü rolü de hayli artmış bulunuyor.*

Proleter dayanışması belirtilerinin düzey, içlem ve şekil bakımından yükselişi ve zenginleşmesi, her şeyden önce, tarihsel gelişmede çözümlayici etken haline gelen dünya sosyalist sisteminin kurulmasına ve sağlamlaşmasına bağlıdır. Sosyalist sistemin milletlerarası alana çıkmasıyla, proleter enternasyonalizmi *milletlerarası politikanın kurucu ilkelerinden biri*, sosyalist ülkeler emekçilerinin karşılıklı bağlarının içlemini ve biçimini belirliyen bir etken, onların politik, ekonomik, kültürel, ideolojik ilişkilerinin ve toplumsal hayatın her alanında karşılıklı yardımlaşmalarının ayarlayıcısı, emperyalizmin varlığı karşısında ortak eylemlerinin temeli olmaktadır. Sosyalist memleketlerin Marksizm-Leninizm fikirleri ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde birliği büyük ve tarihi bir olaydır, bütün dünya toplumsal süreçlerini çabuklaştıran güçlü bir etken-dir. Bu birlik, gericiliğe karşı dikilen bütün savaşçıların kuvvetini kat kat arttırmakta, bütün dünyada sosyalizmin üstün geleceğine inançlarını beslemektedir.

Sosyalist enternasyonalizm ilkeleri, her sosyalist ülkede ulusal sorunların tamamen ve her bakımdan çözümlenmesi için sınırsız olanakların kaynağıdır. Bu ilkeler, sosyalist memleketlerin bütün iç ve dış problemlerinin çözümünde tamamiyle egemen ve başına buyruk hareket etmelerini garantilemektedir.

Bununla beraber, tarihin gösterdiği gibi, her sosyalist ülkenin hayatı diğer memleketler ilerici sınıflarının savaşıyla, bütün insanlığın gelişmesiyle binlerce damar ile bağlıdır. Artık başarılar ve başarısızlıklar gerçekten enternasyonal niteliktedir. Büyük veya küçük bir sosyalist ülkenin her başarısı bütün ileri insanlığın başarısı sayılmakta ve sosyal ilerlemenin ortak hazinesine bir eylem katkısı olmaktadır. Ve öte yandan, her başarısızlık da sosyal ilerleme güçleri tarafından üzüntü ile karşılanmakta ve onların gelişmesi üzerinde belirli ölçüde yavaşlatıcı bir etki yapmaktadır.

O halde, dünya devrimi, sosyalizmin milli çerçeveler içinde aralıksız ve gittikçe artan başarıları, yani sosyalizmin diğer toplum şekillerine üstünlüklerini reel olarak göstermesi gereken başarıların temeli üzerinde serpilip gelişebilir. Ve ancak bu başarılar sayesinde ki, sosyalizm ülkeleri bütün dünya devrimci ve ilerici güçlerine moral, politik, maddi ve diğer bakımlardan destek olabilirler.

Bütün bunlar, dünya halkları önünde her sosyalist devletin tarihsel sorumluluğunun arttığını ve onun enternasyonal ödevinin devrimci özünün

nitelik bakımından değiştiiğini gösterir. Sömürücülerin egemenliği devrinde ulusal ödevler ile enternasyonal yükümlerin devrimci özü kendi ülkesindeki burjuvazinin egemenliğine son vermekten ibaretken, *bu işin başarılmasından sonra proletaryanın şu veya bu ulusal öbeğinin devrimci ödevi artık her şeyden önce kendi memleketinde sosyalizmi kurmak, ülkenin ekonomik ve politik gücünü arttırmak* ve bu temel üzerinde diğer bütün ülkelerin savaşan halklarına yardıma hız vermektir.

İşte, tarihi tecrübenin de gösterdiği gibi, asıl böyle davranış ve karşılıklı ilişki, enternasyonal ile ulusal arasında böyle diyalektik, devrimci hareketin her öbeği ve kolu için yol gösterici yıldızdır.

Şu veya bu memlekette sosyalizm kuruluşu, kendi iç niteliği bakımından, o memleket halkının çabalarının meyvasıdır. Fakat bununla beraber, şimdiye kadar, hangi memleket ve hangi halk olursa olsun, izole bir sosyalist gelişme görülmemiştir ve görülemez. Her memlekette sosyalizmin kuruluşu, *bütün halkların ve – iktidarda olsun, olmasın – bütün devrimci partilerin enternasyonal çabalarıyla yaratılan* tarihi şartlar içinde başarılabılır. Her memlekette sosyalizmin kuruluşu insanlığın sosyal ilerlemesinin ana seline organik olarak bağlıdır, ve sosyalist sitemin enternasyonal yükümlülüklerinin önemini arttıran da budur.

Sosyalist ülkeler arasında uzun zamandır var olan birlik, ne yazık ki, zedelenmiştir. Ve emperyalizmin bu durumdan yararlanma fırsatını kaçırmadığı ve sosyalist sistem cephesinin bazı kesimlerinde karşı hücumlara girişmeye yeltendiği apaçık ortadadır.

Bütün bu durum ve olaylar, şimdi çağımızın enternasyonal ödevlerinin en önemlilerinden birini, yani *sosyalist sistem ülkeleri arasındaki görüş ayrılığını gidermek ve emperyalizme karşı savaşın dayanağı, dünya devrimci sürecinin daha ileri gelişmesinin temeli olan sosyalist sistemde birliği tekrar sağlanmak için, bütün devrimci güçlerin tutarlı, sürekli ve canlı bir çaba göstermeleri* ödevini en belirli şekilde ortaya koymaktadır.

Bunun için yürütülecek savaşta da, emperyalist ideoloji ve politikanın zalim bir araç olarak dört elle sarıldığı anti-sovyetizmin bütün şekillerine son vermenin, bunları alt etmenin büyük önemi vardır. Bu ödevin önemi armaktadır, zira anti-sovyetizm ayırıcı ve çürütücü ideolojisi komünist hareketinde bile bazı halkalara sızmaya başlamış bulunmaktadır. İşte bundan ötürü, devrimci hareketin her kolunda ve her öbeğinde bu önemli enternasyonalist tez'in, yani anti-sovyetizmin enternasyonalizmle, komünizmle bağdaşmadığı ve bağdaşmıyacağı tezinin açıklanması tamamen aktüel bir ihtiyaçtır.

İkinci Dünya Savaşından sonraki devrede dünya komünist hareketinde köklü değişiklikler oldu. Birçok yeni Marksist-Leninist partiler kuruldu ve komünistlerin saflarında eşi görülmemiş bir kabarma başladı. İşçi sınıfının ve bütün halkın egemen olduğu ondört memlekette, toplumsal hayata

yön verme ve bütün yönetim işini komünist partileri ele aldı. Öte yandan, birçok kapitalist memleketlerde partiler yığinsal bir nitelik kazandı. Nice memleketlerde bu partiler halkların politik yaşantısında gittikçe artan bir rol oynar hale geldiler. Hattâ illegal çalışmak zorunda bırakıldıkları memleketlerde bile, bu partiler, sınıf savaşının her yönü üzerinde canlı bir etki yapmağa başladılar.

Bilindiği gibi, komünist partileri uzun süre Komintern çerçevesi içinde çalıştılar. Fakat tarihi şartların değişmesi üzerine, Komintern, üyesi bulunan bütün partilerin oybirliği ile aldıkları bir kararla dağıtıldı. Böylelikle, komünist hareketin yönetimi için bir ortak merkez kalmadı. Partilerin artan olgunluğunun imkân verdiği bu olaydan sonra, onlar kendi ulusal şartlarına ve tarihi geleneklerine göre uygulayacakları politika ve taktiği çizmekte garçekten başına buyruk oldular. Savaşın politik şekillerinde ve devrimci eylemleri uygulama metodlarında çoğalma ve çeşitlenme başladı.

Bunun yanı sıra, komünist partileri kendi enternasyonal ödevlerini, canlı ve sağlam bir yurtseverliği geliştirmede, işçi sınıfının milletlerarası savaşını ve onun kendi ülkesinin sosyal-ekonomik, politik ve ideolojik alanındaki devrimci kazanımlarını koruma ve genişletmede görmektedirler.

Komünist hareketinde bir ortak teşkilât merkezinin varlığından vazgeçildikten sonra, enternasyonal bağlantılar için yeni şekil ve metodlar, sınıf düşmanı karşısında komünist hareketinin sıkı birliğini garantilemek için yeni bir yöntem tesbiti ve uygulanması gereği ortaya çıktı. Bu cümleden olarak, komünist partileri arasında ikili, çok yönlü veya genel milletlerarası buluşma ve danışma toplantıları gibi enternasyonal temas şekilleri bulundu ve bu yoldaki uygulama gelişmeye başladı.

Komünist hareketi, çağımızın en güçlü hareketi niteliği ile, özellikle nükleer bir harp tehlikesinin artması şartları içinde, halkların kaderi, ilerilik ve uygarlığın kaderi için baş sorumluluğu taşıyan politik kuvvet olarak şekillenmektedir. Komünist partilerinin tarihi sorumluluğunun artması, aynı zamanda onların ulusal rolünü, enternasyonal anlam ve önemini de arttırmaktadır.

Komünist hareketinin gücü, ayrı ayrı kardeş partilerin mekanik yığını ve aritmetik toplamı değildir. Bu kuvvet, ayrı ayrı her memlekette ve geniş bir milletlerarası ölçüde serpilip gelişen eylemlerde birlik ve beraberlik temeline dayanıyor. Her komünist partisinin bağımsızlığı ve egemenliği, asla bütün hareketin ortak amaçlarından keyfi olarak vazgeçme «hakkı» şeklinde yorumlanamaz. Bu ortak amaçlar, gerek ayrı ayrı memleketlerde, gerekse milletlerarası geniş cephenin tümü ölçüsünde, insanlığın barışçı ve sosyalist geleceği için emperyalizme karşı yürütülen savaşta devrimci ve sosyalist hedeflere varma konusunda bölünmez bir sorumluluk taşımakta ifadesini bulur.

Komünist hareketinde ulusal ve enternasyonal durum diyalektiği, bir yanda partilerin kendi politikalarının bütün sorunlarını çözmede başına buyruk olmaları ile, öte yanda komünist hareketinde birliği sağlama ve

kuvvetlendirme savaşına hız vermeleri gereği arasındaki karşılıklı bağlantısını

veya küçük bütün partilerin eşitliğini, onların haklarında ve ödevlerinde, aralarındaki ilişkilerde somutlaştırıyor. Bu diyalektik, partilerin eşitliğini, aynı zamanda sosyalizmin geleceği için, halkların geleceği için taşıdıkları tarihi sorumlulukta; bütün uygarlığı tehdit eden nükleer harp tehlikesine karşı yürütülen barış savaşındaki eşitliklerinde somutlaştırıyor. Çeşitli memleketler komünist partilerinin bu karşılıklı eylem bağlantısı, komünist ve işçi partilerinin 1960 yılı danışma toplantısının Bildiri'sinde şöyle yansıtılmış ve perçinlenmiştir:

«Bütün Marksçı-Leninci partiler bağımsız ve hak bakımından eşittirler. Bu partiler, memleketlerinin belirli şartlarından hareket ederek, Marksizm-Leninizm prensiplerine göre adım atarak politikalarına şekil verir ve birbirlerine destek olurlar. Her memlekette işçi sınıfı dâvasının başarısı için bütün Marksçı-Leninci partiler arasında enternasyonal dayanışma olması gereklidir. Her parti, işçi sınıfının, kendi memleketindeki emekçilerin, bütün dünya işçi ve komünist hareketinin önünde sorumludur.»

Zamanımız şartlarında hem ulusal ödevler, hem enternasyonal yükümler, emperyalist devletlere barış içinde yanyana yaşama politikasını dayatmak için yürütülen savaşa alabildiğine hız verme gereğini de ileri sürüyor. Sınıf savaşının kendine özgü bir biçimi olan barış içinde yanyana yaşama politikasının doğru uygulanması, dünya sosyalizminin dünya kapitalizmine üstün gelmesine yardım edecektir.

Komünist hareketi, tarihte, her halkın ulusal çıkarlarını en sistemli şekilde savunma ile, bütün devrimci ulusal öbeklerin en yakın enternasyonal bağlantısını ahenkle bağdaştıran ilk harekettir. Bunun böyle olması, objektif bir gerçeği, yani ayrı ayrı halkların doğru değerlendirilen ulusal çıkarlarının bütün insanlığın çıkarlarına denk düştüğü ve bunların ahenkle bağdaştığı gerçeğini yansıtır. Milletlerarası komünist hareketindeki anlaşmazlık işte bu karşılıklı bağlantının zedelenmesinin ifadesidir ve elbette devrimci dayanışmayı zayıflatmaktadır. Demek ki, Marksçı-Leninci partilerin bizzat kendi varlık ve nitelikleri, onlardan her birinin – *iktidarda veya değil, büyük veya küçük* – *komünist hareketinde birlik için taşıdığı tarihi sorumluluk* problemini mantıki olarak ortaya koymaktadır.

Sömürgeci ezginin yüzyıllarca tutunmuş temelini çökertmekle kalmayıp, milyarlarca insanı toplumsal yaratıcılığın reel sürecine çekebilen ve coşkun bir hızla büyüyen milli kurtuluş hareketi, çağdaş milletlerarası ilişkilerin bütün toplamına, toplumsal gelişmenin tümüne ve dünya komünist hareketine kocaman mührünü bastı. Düne kadar ezgi altında inlemiş halkların hayatında yeni bir tarihi devir başladı: Bunlardan bazıları sosyalizmi kurma yoluna girdiler. Diğer bazıları yüz milyonlarca insanı sosya-

lizmden yana kazanmaya elverişli şartları yaratmaya koyuldular. Üçüncü bir kısmı da, sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe karşı çetin bir savaşa giriştiler.

Birçok halkların ulusal kuruluşları ve bilinçlenmelerindeki yükselişin sosyalizm fikirleriyle bağlı oluşu, yarınlara ümitle baktıran çok anlamlı bir gerçektir. Gerçi, bu sosyalist eğilimli emeller bilimsel teori ile her zaman tam bir uyum halinde değildir. Fakat önemli olan, enternasyonalizmin, sosyalist ülkelerde edinilen tecrübelerin, bilimsel sosyalist fikirlerin yayılmasını kolaylaştırmasıdır. Ve bundan ötürü, gittikçe daha çok sayıda memleketler ve halklar, geri kalmışlıktan, ezgiden ve hayatın örgütlenmesinde ilkel toplum şekillerinden ilerilik ve kalkınma dönemine geçişin reel olanaklarını sosyalizm yolunda görmektedirler. Burada önemli olan, dünyamızda kendi ölçüleri ve sosyal sonuçları bakımından muazzam bir sürecin, yani ulusal ideoloji ile sosyalist idealleri bağdaştırma sürecinin gelişmekte olmasıdır.

Burada, milli kurtuluş savaşlarının başarıyla sonuçlanmasına elveren tarihi şartların, dünyanın sosyalist kesimindeki emekçilerin devrimci-dönüşümcü eylemleri ve aynı zamanda kapitalist ülkeler işçilerinin sınıf savaşı sayesinde meydana geldiğini de belirtmek gerekir. Bunun, proleter enternasyonalizmi ilkesinin gelişmesinin ve hayata geçirilmesinin doğal, mantıklı ve kanunlu sonucu olduğu da söz götürmez.

Bütün kıtalar haklarının emperyalizme karşı elbirliği ile yürüttükleri savaş boyunca ve toplumsal gelişme kanuniyetlerinin gücüyle, sosyalist ülkeler emekçileri, dünya proletaryası ve düne kadar ezgiye uğramış halklar arasında bir savaş birliği meydana geldi. Bu birliğin eylem gücü Sovyetler Birliği ve onun enternasyonalci politikasıdır.

Kurtuluş savaşları cephesinin genişlemesi, proleter enternasyonalizminin daha sonraki gelişmesi için gerekli ön şartları hazırladı. Zamanımız *şartlarında, proleter enternasyonalizmi bütün emekçilerin, emperyalist boyunduruğuna, kapitalist ezgisine karşı savaşan herkesin çıkarlarının ifadesi olmaktadır.* Oktobr Devrimi'nden sonra Lenin tarafından «Bütün ülkelerin proleterleri ve ezgi altındaki halklar, birleşiniz» şiarı ile belirtilerek ileri sürülen fikir, çağımızın devrimci-kurtuluş hareketinde yeni bir anlam ve maddi bir gerçeklik kazandı. Devrimci-kurtuluş hareketinin üç ırmağı, yani sosyalizmi ve komünizmi kurmakta olan halkların yapıcı eylemleri, dünya proletaryasının sınıf savaşı ve daha önce ezgiye uğramış halkların milli kurtuluş hareketi, bütün insanlığın hayatını yeniden kurma eylem ve gücünü beraberinde getiren dünya devrim selinde birleştiler.

Bu üç ırmağı birleştirip ören, karşılıklı yardımlaşmalarını ve karşılıklı olarak kuvvetlenmelerini sağlayan proleter enternasyonalizmi, bu dünya devrim sürecinin yapısının, onun fonksiyonları ve organik kısımları arasındaki karşılıklı bağıntının ifadesidir.

Bu uyumlu birliğin ve halkların enternasyonal dayanışmasının objektif temeli, yeryüzündeki bütün ülkeler emekçilerinin tarihi kaderleriyle kurtu-

luş dâvalarının ortak olması, onların hayati amaçlarının ilerici ve sosyalist bir karakter taşıması ve ortak düşmanın, yani emperyalizminin varlığıdır. Bütün bunlar, devrimci-kurtuluş hareketinin en küçük gruplarına kadar tekmil güçlerini, halkın, barışın, sosyalizmin ve ileriliğin en kötücül düşmanlarına karşı savaş için bir *milletlerarası anti-emperyalist tekcephe* kurulması ödevini dünya mücadele sahnesinin ön plânına çıkarmaktadır. Bu cephenin kurulmasında, sendikalar, kadın, gençlik, üniversite, basın, sanatçılar v.s. birlik ve dernekleri gibi milletlerarası ilerici emekçi örgütleri (her biri kendi gücüne ve etkisine göre) ciddi bir rol oynayabilirler. Netekim, Afrika-Asya Dayanışma Konseyi toplantıları, Havana'da toplanan Üç Kıta Konferansı ve benzeri aksiyonlar, kurtuluş savaşı dâvasına kendi ölçülerinde birer katkıda bulunmuşlardır.

III

Günümüzün şartları içinde, *proleter enternasyonalizmin esas işlemi ve özü, dünyanın bütün devrimci-kurtuluşçu kuvvetlerini sıkı bir topluluk haline getirmek, dünya sosyalizminin mevzilerini ve sosyalist ülkelerin birliğini sağlamlaştırmak için kesin bir savaş yürütmek, dünya komünist hareketinin bundan böyle de serpilip gelişmesini sağlamak ve bu hareket içindeki anlaşmazlıkları gidermek, dünya proletaryasının ezgi altındaki bütün halklarla devamlı birliğini garantilemek, dünya anti-emperyalist tekcephesini kurmak, barış, demokrasi, ulusal ve sosyal kurtuluş için, tarihi ilerleme için savaşan bütün ilerici kuvvetleri birleştirmektir.*

Bu ortak ödevler çerçevesi içinde en önemli halkalar olarak üste çıkan ve enternasyonal bağınıtların ana yönünü belirliyen hususlar vardır.

Bütün devrimci güçlerin enternasyonal ödevlerinin en önemlilerinden biri, dünya sosyalist sistemiyle, her şeyden önce Sovyetler Birliği ile dayanışmaya kuvvet vermek, anti-sovyetizm de dahil, anti-komünizmin bütün belirti ve çıkışlarına karşı savaşmaktır. Bu savaş son derece lüzumludur. Zira sosyalist ülkelerin başarıları emperyaliz-temellerini sarstıkça, dünya halklarına özgürlük ve ilerilik yolunu gösterdikçe, anti-komünizm kabına sığamamaktadır. Ve emperyalist saldırganlığa ve gericiliğe karşı savaşın ana yükünü fiilen dünya sosyalizmi taşımaktadır. Sosyalizm sistemi, halkların barış ve güvenliğinin esas garantisi ve emperyalizmin toptan saldırıya geçmesini önliyen ana kuvvettir.

Bundan başka, sosyalizm sistemi, bu sisteme dahil memleketleri birbirinden ayırma ve böylelikle tekmil sistemi zayıflatma, barışın, uygarlığın ve ileriliğin bu ortadireğini sarsma emeli iliklerine işlemiş olan dünya emperyalizminin bütün hücumlarını yönelttiği ana hedeftir.

Proleter enternasyonalizmine sadakat, şimdi Viyetnam'da esas yoklamadan, söz değil, iş istiyen yoklamadan geçmektedir. Şimdi emperyalizme karşı savaşın düğümü, en aktif cephesi orasıdır. Amerikan emperyaliz-

minin sosyalizme ve milli kurtuluş hareketine darbe indirmeye yeltendiği başlıca bölge Viyetnamdır.

İşte bundan ötürü, canını dişine takarak savaşmakta olan Viyetnam halkına yardım etmek ve destek olmak her devrimci grupun enternasyonal borcudur. Viyetnam halkına yardımda güçlükler çıkarmak ve engeller yaratmak ise, devrimci-kurtuluş hareketine büyük zararlar verir.

Günün aktüel sorunu, Amerikan saldırganlarına karşı ve onları moral-politik bakımdan tecrit etmek maksadiyle dünya kamuoyunu seferber etmek, Viyetnam halkı ile dayanışma temeli üzerinde bütün devrimci güçlerin, şimdiki zorlukları ve anlaşmazlıkları yenmeğe ve dünya devrimci hareketini yeni mevzilere geçirmeğe yardım edebilecek nitelikte birliğini yaratmaktır.

Bütün devrimci güçleri, Avrupa güvenliğini sağlama savaşında tekvücut haline getirmek de daha az önemli değildir. Çünkü bu kıtada her anlaşmazlık ve çatışma hemen hemen kaçınılmaz olarak bir dünya savaşına yol açabilir. Demek oluyor ki, Avrupa güvenliğini sağlama problemi, bütün devrimci hareketin ve her şeyden önce bu kıta ülkeleri komünist ve işçi partilerinin dâvasıdır.

Avrupada bütün komünist partilerinin çabalarını birleştirmek, bu kıtada güvenliği sağlama savaşı için bir ortak eylem programı tesbit etmek ve bunun üzerinde anlaşarak bütün çabaları ahenkleştirmek, emperyalizmin gerici ve saldırgan emellerine karşı savaşa, bu ortak dâvaya önemli bir katkı olacaktır.

Oktober Devrimi'nden sonraki şu elli yıl, proleter dayanışmasının aralıksız başarılar sağladığı ve gerçekten muzaffer olduğu yıllardır. Bilimsel temeli Marksizm-Leninizm olan proleter enternasyonalizmi ilkeleri, bu elli yıl boyunca sağdan ve soldan hücumlara uğramış; reformistler, revizyonistler, dogmatikler bu ilkeleri sarsmaya çalışmışlar, fakat hepsi de bozguna uğratılmışlardır. Devrimci savaşın her yeni aşaması proleter enternasyonalizmine yeni zaferler kazandırmıştır. Tarihsel tecrübe ve devrimci gelişme perspektiflerinin bilimsel tahlili, insanlığın sosyalizme ve komünizme doğru hareket sürecinde proletaryanın ve bütün ülkeler emekçilerinin enternasyonal dayanışmasının gittikçe artacağını, önemi de daima artan dönüşümcü bir rol oynayacağını göstermektedir.

Lenin'in Nisan Tezleri'nin dünya tarihi bakımından önemi

1917 yılının Nisanında Lenin proletaryanın devrimdeki ödevleri ve öncülüğü ile ilgili tezlerini açıkladı. Nisan Tezleri'nde burjuva-demokratik devrimin gelişerek sosyalist devrime dönüşmesi hattı çiziliyordu. Rusya emekçilerinin ve proletaryasının toprak beyleri ile burjuvaziye karşı yürüttüğü kahramanca savaş, Sosyalist Oktobr Devrimi'nin zaferiyle zirvesine ulaştı.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 50.yıldönümü, insan toplumu tarihindeki bu değişimin öğretimlerini incelemeyi önemli bir ödev olarak önümüze koymaktadır. Burjuva nazariyecileri, Oktobr Devrimi'nin bir defaya mahsus bir olay, sadece tesadüflere dayanan türlü koşulların rastlaşmasının bir sonucu olduğunu, bu koşulların bireysel olarak tekrarlanmayacağını uzun zamandır ispatlamayı pek istiyorlar. Oktobr Devrimi'nin tahliline bu biçimde yanaşmak, halkların kurtuluş savaşının daha sonraki merhalelerinde bu devrimin önemini azaltmaktadır. Öte yandan, Oktobr Devrimi tecrübelerinin değerlendirilmesine dogmatik olarak yanaşmak, yeni tarihsel koşullar altında eylem plânlarını kelime kelime ya da hemen de böyle tekrarlamak iddialarından ileri gelmektedir. Her iki görüş de, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin öğretimleri sorununun bir dereceye kadar ciddi olarak ele alınması ve çözülmesi olanağını aslında vermemektedir. Ama söz konusu olan, genellikle geçerli kanunluluğun somut, özel koşullar altındaki etkisini doğru olarak görebilmektir.

Lenin'in Nisan Tezleri'nde, 1917 Rusya'sının tarihsel durumunun her yönlü bir gözlemine dayanılarak, devrimci süreçteki en önemli kanunlulukların, devrimci savaşın başlıca yönleri ile görüntülerinin derin bir tahlili verilmektedir. Bu kanunluluklar yalnızca (zaman ve coğrafya bakımından) sınırlandırılmış olmakla kalmamakta, aynı zamanda dünya tarihi bakımından da önem taşımaktadır.

Lenin'in incelemelerinden çıkan sonuca göre, tarihsel gelişmenin genellikle geçerli kanunları, başka başka ülkelerde, başka başka devrimlerde

ve hattâ aynı devrimin başka başka dönemlerinde farklı olarak kendini göstermektedir ve politik savaş plânları ile değişmekte olan tarihsel durumun bağdaşması zafer için önemli bir ön şarttır. Bu ise ancak, hareketin her merhalesinde sınıf güçlerinin guruplaşması, bu güçlerin ortaya çıkan politik kurumlarla karşılıklı ilişkileri dikkate alınırca; objektif ve sübjektif etkenlerin birlikte etkisi doğru olarak kavranırca ve savaşın yakın ödevleriyle son hedefleri bilimsel temellere dayanarak birbiriyle bağlanırsa, sağlanabilir.

Nisan Tezleri bize bir bütün olarak devrimin teorik, sınıfsal-politik ve örgütsel-pratik hazırlığının metodolojisini vermektedir ve Tezler'in uluslararası önemi ile bitmiyen yaşama gücü de işte buradan gelmektedir.

Lenin'in koyduğu ve bugünkü koşullar içinde de devrimci eylemler için büyük metodolojik önem taşıyan bir kaç tezi yakından ele alalım.

1.

Sınıf savaşı plânlarının hazırlanmasına, zafer ihtimallerinin tesbitine Lenin'ci görüşle yanaşmak, devrimin başarıyla yöneltilmesi için her durumda prensip olarak önemini korumaktadır. Teorik programın, politik şiarların, devrimci davranışların biçim ve yöntemlerinin yalnızca her bir ülkenin koşullarıyla uygun düşmesi değil, aynı zamanda her bir devrimle, hattâ devrimin her bir dönemiyle, kütlelerin örgütlenme ve bilinçlenme düzeyi ile uygunluk içinde olması, Nisan Tezleri'nin gösterdiği gibi devrim san'atının temel taşıdır. Sovyet komünistlerinin faaliyetlerinin karakterini tâyin eden de işte bu Marksist bilimsel Tez olmuştur.

Bilindiği gibi Lenin ile savaş arkadaşları Şubat Devrimi'nden önce şu görüşteydiler: Emperyalist harbin bir iç harbe çevrilmesi, monarşinin yıkılması, burjuva-demokratik devriminin gerçekleştirilerek sonuna kadar yürütülmesi, yani proletarya ile köylünün devrimci-demokratik diktatörlüğünün kurulmasına kadar götürülmesi, Rusya işçi sınıfının partisinin en yakın ödevleridir. Demokratik devrim bunları gerektiriyordu.

Şubat Devrimi'nin sonucunda bu şiarlar gerçekleştirildi; ama bir sıra «çok önemli değişiklikler» yapılarak. Ortaya çıkan ikili hâkimiyet, burjuvazinin geçici hükümet biçiminde kendini gösteren diktatörlüğü yanında, proletarya ile köylünün işçi ve asker mebusları sovyeti biçiminde bir devrimci-demokratik diktatörlüğünün var oluşu demekti.

Bununla beraber, kendilerine devrimci diyen politikacılar ve kişiler arasında o günün Rusya'sıyla ilgili türlü değerlendirmeler yayılmıştı ve ülke halklarının önünde duran en yakın ve gelecekteki ödevlerin çözümü için türlü reçeteler tavsiye edilmişti.

Menşevikler, tarihsel gelişmenin sarsılmaz objektif kanunluluğunu öne sürerek, Rusya'da burjuva ilişkilerinin olgunlaşması için daha uzun süreli bir döneme ihtiyaç olduğunu ispatlamaya çalışıyorlardı. Komünistlerin az bir kısmına göre burjuva-demokratik devrimi daha tamamlanmamıştı; Rusya sosyalist merhale için daha olgunlaşmamıştı ve bundan sonraki

savaşlar ancak şu demokratik şiarlar altında yürütülmeliydi: Burjuva-demokratik devriminin tamamlanması, proletarya ve köylünün devrimci-demokratik diktatörlüğünün kurulması.

Lenin, bu görüşlerin temelden yanlış olduğunu ortaya koydu ve bunların metodolijik bakımdan başlıca çürük noktalarını gösterdi: Bu görüşler, ülkedeki toplumsal-politik sürecin özünü yansıtmıyor, sınıf güçlerinin yeni guruplaşmalarını ve yeni ilişkilerini göz önünde tutmuyor ve somut-tarihsel gerçeklerle tam zıtlık içinde bulunuyorlardı.

Lenin, Şubat Devrimi'nden sonra Rusya'da meydana gelen durumu inceleyen, herşeyden önce ülkenin politik ve sosyal hayatındaki görüntüleri, yani iktidarın burjuvazinin eline geçmesi (geçici hükümet) ve proletarya ile köylünün devrimci-demokratik diktatörlüğü ülküsünün bir biçimlenmesi olan işçi ve asker mebusları sovyetinin varlığı gibi görüntüleri tesbit etmişti. O halde, burjuva ve hattâ burjuva-demokratik devrimi, daha birçok ödev ve her şeyden önce de tarım sorunu çözülmemiş olmakla beraber, iktidar açısından – hem kesin bilimsel anlamıyla, hem de pratik-politik anlamıyla – tamamlanmıştı.

Lenin o zamanlar, eski formülleri tamamlayıp düzeltmek gerektiğini, çünkü görüldüğü gibi bunların genellikle doğru olduğunu, fakat somut olarak gerçekleştirmelerinin başka türlü biçimlendiğini yazmıştı: «Bolşevist şiarların ve ülkülerin genellikle doğru olduğunu tarih tamamen ispatladı; ama somut olarak olup bitenler benim (ya da başkasının) bekleyebildiğinden başka türlü, daha orijinal, daha çok kendine öz, daha renkli biçimler aldı.»

«Bu gerçeği önemsememek, bunu unutmak, ezbere öğrendikleri bir formülü manasızca tekrarlayıp yeni, yaşıyan gerçeğin özelliklerini incelemeyi bir kenara bırakmakla partimizin tarihinde kaç keredir acı bir rol oynamış olan “eski bolşevikler”in yaptıklarını tekrarlamak demektir.»

Burjuva-demokratik devriminin gerçekten tamamlanmasına elverişli görüldüğü için bir zamanlar proletarya ile köylünün devrimci-demokratik diktatörlüğü ülküsünü getirmiş olan Lenin, daha sonra yeni durumda, sınıf güçlerinin ilişkileriyle guruplaşmalarının bilimsel tahliline dayanarak, bu ülküyü zamanı geçmiş ve hayatını yaşamış olarak niteledi. Menşeviklerin umutsuz yaygaralarına ve Bolşevik Partisinden bir kaç yönetici fonksiyonerin ısrarla karşı koymalarına rağmen Lenin eski şiarı geri almayı öne sürdü ve devrimin gelişmesi üzerine yeni bir plân sunarak, burjuva-demokratik devriminin sosyalist devrime dönüşümü plânını ortaya koyarak, bu plânın gerçekleşmesi için gereken başlıca koşulları tesbit etti.

Marksizm-Leninizme öz olan, bilimsel temellere dayanan, hem eski şiar ve şemaların mekanik olarak kullanılmasına yol vermiyen ve hem de gerçeğin yaratıcı çözümlerlerinden hareket eden bu esneklikte Nisan Tezleri'nin metodolojik önemi kendini gösteriyordu. Marksizm-Leninizm bize objektif gerçeğin, bütün durumlarda hareketin muhtevasını ve biçimlerini tesbit eden kaynak olduğunu öğretiyor. Durmadan değişen gerçek du-

rumla uygunlaştırılması gereken bilimsel Marksist teorinin yaratıcı nitelikte geliştirilmesi zaferin çok önemli bir garantisidir. Tarih çok kere ağır tecrübeleriyle Marksist-Leninist tezlerin şu gerçeğini göstermiştir ki, eski şemalara ve formüllere sarılarak bunları yeni koşullar içinde mekanik olarak kullananların devrime verdikleri zarar, yeni koşulların göz önünde tutulması gereğiyle bilimsel komünizmin hayatta ve sınıf savaşında denenmiş temel ilkelerini feda edenlerin verdiğiinden az değildir.

Rusya'da Oktobr Devrimi'nin bütün hazırlık ve uygulama dönemlerinde partinin tuttuğu hat, NEP yıllarında politikada cesaretle yapılan değişiklikler, Sovyetler Birliğinde sosyalizmin zaferine yönelim ve komünizmin maddî-teknik temelinin kuruluşu, bütün bunlar, sovyet komünistlerinin devrimci-değiştirme faaliyetlerinin Lenin'ci tarzının gözle görünür birer örneğidir.

Komünist dünya hareketinin bir çok kararı, örneğin kararsızlık geçirmekten eski yönelimden vazgeçerek komünistlerin devrimci faaliyetleri için değişen tarihsel koşullara karşılık olan yeni bir anlayışı tanımlayan Komünist Uluslararasıın VII. Dünya Kongresi'nin kararları Lenin'ci tarzda ifade edilmiştir.

Lenin'in Nisan Tezleri'nin ruhu, gerek sınıf güçlerinin gruplaşmalarındaki ve gerekse savaşın biçim ve yöntemlerindeki özellikleri, politik partiler arası ilişkilerdeki özellikleri karakteristik olan, Avrupa ve Asya'da zefere ulaşan halk-demokratik devrimlerinin teorisinde ve pratiğinde ifadesini bulmuştur.

Amerika kıt'asında bu ruhun gerçekçi bir belirleşmesi, iktidarın sağlanmasında ve demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist dönüşümlerin ısrarla gerçekleştirilmesinde kendi yolunu bulabilen Küba devriminin zaferi olmuştur. Son yılların olaylarının gösterdiği gibi Lâtin-Amerika'da, kıt'anın bir çok ülkesinde baş gösteren bunalım durumlarından kurtulmak için devrimci bir çıkış yolu zorunluğu ve olanağı ortaya çıktı. Ve bu da, bütün şemalara karşı savaşarak sebatle Nisan-Tezleri'nin kendilerine özgü bir biçimini arayan Lâtin-Amerika komünistlerinin, tüm devrimcilerin çabalarına özel bir önem kazandırdı.

Millî-demokratik devrim fikrindeki, kapitalist olmayan gelişme yolu fikrindeki yaratıcı yenileme ruhu apaçık görülmektedir. Günümüzün koşulları altında, daha önceleri emperyalizmin ezgisi altında kalan bütün ülkelerin sosyal ilerleme gereğini en eksiksiz yansıtan bu fikirdir. Fakat, şu ya da bu ülkedeki koşullara göre olgunlaşmış sorunların ilerici çözümlerinin somut biçimlerinde, bu görüş çerçevesi içinde de çok büyük özellikler görülmektedir.

Tecrübeler gösteriyor ki, bütün kıt'alarda ve toplum hayatının bütün alanlarında fırtınalı ve şiddetli değişimlerin olduğu çağımızda şu Lenin'ci pratiği izlemek her zamandan daha çok gerekli olacaktır: Devrimci hareketi, yeni objektif koşullara ve gereklere karşılık vermeyen dogmalarla yönlerden kurtarmak; önceleri (hareketin bütünü ya da şu veya bu ülkede

sınıf savaşının gelişmesi için) doğru olan, bugün artık eskimiş bulunan ilkelerden temizlemek. Aynı biçimde Marksist-Leninist ilkelere sıkı sıkıya bağlı kalmak ve bilimsel komünizmin asıl ruhunu feda edip de şu ya da bu kelimelere yapışmamak her zamankinden daha çok gerekli olacaktır.

2.

Devrimin gelişme yoluyla ilgili olarak vardığı sonuçları Lenin 1917 yılı Rusya'sındaki özel gerçeğin bütün görüntülerini inceliyerek çıkarmıştır. Lenin bir yandan sınıf güçlerinin guruplaşmaları ile ilişkilerini; öte yandan da savaş boyunca meydana gelen politik biçimlerle kurumların, her şeyden önce de kütlelerin yaratıcılığından doğan Sovyet'in oynadığı rolün ilerde nasıl gelişip güçlenebileceğini çözümlendi. Sorunlara bu tarzda yaklaşması Lenin'e, komünistlerin politik çalışmalarına temel olan ve devrimin zaferlerle gelişmesinde önemli bir rol oynayan bir sıra değerli teorik sonuçlar çıkarması olanağını verdi.

Sovyetler'de çoğunlukta bulunan ve devrimin sınırlandırılması yolunu tutan menşevist-sosyal-devrimciler bu iktidar organlarına karşı nihilist bir tutum almışlardı. Menşevikler ve sosyal-devrimciler, sovyetler içinde geçici hükümeti tamamen destekleyip sovyet'leri devrimci sürecin gelişmesinde oynadığı özerk rolünden yoksunlaştırma politikasını yürütüyorlardı.

Lenin, hayatta ve savaşta doğan yeni politik biçimlerin gelişmesi ve bunlardan yararlanmanın devrimci perspektiflerini göstererek şunu belirtti: Sosyal-demokratlar ve sosyal-devrimciler tüm teorik düşünceleri ve tüm pratik faaliyetleriyle «devrimi gerisin geriye, işçi mebusları sovyetinden burjuvazinin "tek hakimiyeti"ne, alelade bir burjuva parlamenter cumhuriyetine doğru sürüklüyorlar».

Lenin bu politik yönelimin karşısına bolşeviklerin şu genel yönelimi ile çıktı: «Biz, hünerle, dikkatle, kafaları aydınlatarak proletaryayı ve fakir köylüyü "ikili hâkimiyet"ten *ileriye doğru*, işçi mebusları sovyetinin *kısıtlanmayan hâkimiyetine doğru* yönetmeliyiz. Ve Marks'ın anlamıyla, 1871 tecrübelerinin anlamında Komün işte budur... Sınıf bilinci olan işçiler, işçi ve toprak işçisi mebuslarının, köylü ve asker mebuslarının sovyetinin tek başına hâkimiyetinden yanadır; maceralarla değil de proletaryanın sınıf bilincinin *aydınlatılması* ve bunun burjuva etkilerinden *kurtarılması* yoluyla hazırlanacak olan tek hâkimiyetten yanadır.» Sınıf savaşı sorunlarına başka başka yaklaşma tarzı böylece kendini gösteriyordu.

Kilit noktasında bulunan sorun, devrim boyunca meydana gelen halkın politik kurumlarının rolü ve bunlardan yararlanma sorunuydu. Daha başlangıçta proletarya ile köylünün devrimci-demokratik diktatörlüğünün sağlanması gerektiğine inanların hepsine cevap olarak Lenin şunları yazıyordu: Bu formül «yalnızca *sınıfların karşılıklı ilişkilerini* kapsamakta, ama bu ilişkileri, bu işbirliğini *gerçekleştiren somut politik kuruluşları* içine almamaktadır». Lenin'in bu açıklaması, bize göre büyük bir metodik önem taşımaktadır. Denebilir ki, proletarya diktatoryası formülü de yalnızca

sınıfların karşılıklı ilişkilerini içine almakta, ama şu ya da bu tarihsel koşullar altında bu ilişkileri gerçekleştiren somut politik kuruluşları kapsamamaktadır.

Devrimin sosyalist devrime dönüşümünün gerçek perspektiflerini gösteren Lenin sovyet'lerin rolü üzerinde yapılan polemikte gene aynı gücüyle, daha hızlı bir hamle isteyenlere, ölçsüz acelecilik gösterenlere ve geçici burjuva hükümetinin hemen devrilmesi şiarını ortaya atanlarla, gerekli dönemleri aşarak devrimin ileriye götürülmesi çağrısında bulunanlara karşı çıktı.

Çözümlemeleri boyunca Lenin, yalnızca devrimin genel plânlarının kurulmasında değil, aynı zamanda savaşın somut dönemlerindeki muhtevasının tesbitinde de yeniden olağanüstü bir güçle bu sorunlara tarihsel bakımdan yaklaşma tarzını gösterdi.

Lenin bu sorunlarda da yalnız teslim olan sağcılara yok edici darbeler indirmekle kalmadı, aynı zamanda devrimi «kızıştırmak», çabuklaştırmak isteyen öfkeli, çok kere sadece solcu-maceracı kafaları da serinletmeyi bildi.

Lenin diyordu ki: «Neden acaba bizim yoldaşlarımız “yalnızca” “geçici hükümet hemen devrilmeli mi?” sorusunu sorduklarında kusur işliyorlar?

Cevaplandırıyorum: 1. Hükümet devrilmelidir, çünkü bu oligarşik bir burjuva hükümetidir ve bir halk-hükümeti değildir; bu hükümet *ne* barış, *ne* ekmek ve *ne de* tam özgürlük sağlayacak yetenektedir; 2. Bu hükümet şimdi devrilemez, çünkü dolaylı ve dolaysız, formel ve gerçek bir *anlaşma* ile işçi mebusları sovyetinden yana, ve en başta da en önemlisinden, Petrograd sovyetinden yanadır; bu hükümet hele olagelmiş yollardan hiç bir şekilde “devrilemez”, çünkü bu hükümet burjuvazinin *ikinci* hükümet tarafından, işçi mebusları sovyeti tarafından “desteklenmesi” temeline dayanmaktadır; bu ikinci hükümet ise işçi ve köylü çoğunluğun bilincini ve iradesini ifade eden ve mümkün olan tek devrimci hükümettir. İnsanlık, işçi, toprak işçisi, köylü ve asker mebusları sovyetinden daha yüksek, daha iyi bir hükümet tipi meydana getirmede ve biz şimdiye kadar böyle birini tanımadık.»

Lenin, aşırı fikir akımlarına karşı savaşı, temeli olan teorik delillere dayandırmıştı. Her şeyden önce, köy halkının çoğunluğunun bilinçli işçilerden yana çekilmesinin hayati önem taşıdığını belirtiyordu.

Lenin şunları yazıyor: «Devlet iktidarına erişebilmeleri için sınıf bilincine sahip olan işçiler, çoğunluğu kendilerinden yana kazanmak zorundadır. Kütlelere karşı zora baş vurulmayacağı sürece iktidara gelmek için başka yol yoktur. Biz, bir azınlığın iktidarı ele geçirmesi taraflısı, blankist değiliz. Biz Marksistiz; küçük burjuva sallantılarına karşı, şövenizme ve vatan savunmalarına karşı, boş lâflara karşı, burjuvaziye bağımlı olmaya karşı proleter sınıf savaşı taraflısıyız.»

Gene bu temele dayanarak, iktidar uğrunda savaşa yaklaşma tarzı için çok önemli yeni bir koşul daha belirtilmektedir. Lenin, sovyet'ler içinde

çoğunluğun kazanılması fikrini ileri sürmüş, çünkü meydana gelen durumda burjuvazinin hâkimiyetinin yıkılması için tek yolu bunda bulmuştu.

Lenin şunları yazıyordu: «Ben tezlerimde kendimi, henüz giderilmemiş köylü hareketlerini ya da genellikle küçük burjuva hareketlerini atlamaktan, bir işçi hükümetinin “iktidarı alma” oyunlarının hepsinden, her blankist maceradan uzak tuttum; çünkü doğrudan doğruya Paris Komünü tecrübelerini ele aldım. Bilindiği üzere bu tecrübeler ise, Marks’ın 1871-de ve Engels’in 1891-de etraflica doğruladıkları gibi, blankizmin yeri olmadığını göstermiş; çoğunluğun kayıtsız, dolaysız, doğrudan doğruya egemenliğinin ve kütlelerin etkinliğinin, ancak çoğunluğun kendisinin *bilinçli* çıkışları ölçüsünde garantili olduğunu apaçık ortaya koymuştur.» Lenin bu düşünceyi ilerleterek şunu yazıyordu: «Blankizm, bir azınlığın iktidarı ele geçirmesi demektir; halbuki işçi ve öteki mebuslar sovyeti’nin, halkın çoğunluğunun dolaysız ve doğrudan doğruya örgütü olduğu da açıktır. Bu sovyet’ler içindeki etki uğrunda savaşa yönelmiş bir faaliyet blankizm bataklığına sürüklenemez, buraya sürüklemek yeteneğinde asla *olamaz*.»

Devrim yönetimine Lenin’in yeni yaklaşma tarzı burada kendini gösteriyordu; ve bu yalnızca sınıfların karşılıklı ilişkilerini değil, aynı zamanda (burjuva egemenliğinden proletarya egemenliğine geçiş için aşırı önem taşıyan politik kuruluş ve biçimlerin varlığını da dikate alıyordu.

Lenin diyordu ki, iktidarı ele geçirmek için işçi sınıfının, toplumun politik hayatında tutarlı politik kuruluşlarda beliren ve kökleşen sağlam dayanaklara ihtiyacı vardır. İşçi sınıfı ancak bu dayanaklara sahipse devlet iktidarına doğru uzanabilir. Eğer yalnızca sınıfların karşılıklı ilişkilerinden hareket edilirse, proletaryanın iktidarı ele geçirmesini yakınlaştıracak politik kuruluşlar dikate alınmazsa, o zaman bu uzanış bir hayal, gerçekleşmeyecek bir düşünce olur. Lenin aynı zamanda sovyet kavramını çok geniş tutuyordu. Örneğin İngiltere’de «Sovyet Rusya’dan ellerinizi çekin!» hareketi komiteleri kurulduğunda Lenin bunların gerçek sovyet’lerden olduğunu söylemişti. Lenin’in bu sözü, o’nun hiç bir zaman hiç bir biçimi mutlaklaştırmadığını göstermektedir.

3.

İktidar uğrunda savaşın koşulları ile etkenlerinin çözümlemelerine, yeni Lenin’ci yaklaşma tarzı hemen uluslararası ölçüde değer kazandı ve dünya komünist hareketinin ortak malı oldu.

Örnek olarak italyan komünistlerini alalım. Gramsci 1919 yılında, bolşeviklerin politikadaki büyüklüğünün, onların politik yönetimdeki ustalığının, bilimsel teoriyi kütlelerin kolektif yaratıcılığıyla birbirine kenetlemeyi başarmış bulunmalarında olduğunu, tarihte ilk defa olmak üzere proletarya devleti görüşünü fiiliyata geçirmiş bulunmalarında olduğunu yazıyor ve şunu ekliyordu: «Devrim, eğer belirli bir devlet tipinde belirginleşiyorsa, eğer iktidarın örgütlenmiş bir düzeni durumuna gelirse, an-

cak o zaman şişirilmiş, içi boş, demagojik bir retorik olmaz da gerçek bir devrim olur.» (A. Gramsci: «D'Ordine nuovo», 1919–1920, s. 7)

Gramşi, Rusya'da sovyet'lerin tecrübelerine dayanarak, bir proletarya devletinin kurulması uğrındaki savaşta İtalya'da politik kuruluşlardan yararlanma perspektiflerini tesbit etti. Gramşi bunları İtalya'ya uyguluyarak, sanayi işletmelerinde çalışanları ve onların «işletme komiteleri»ni, sosyalist partinin hücrelerini, köylü meclislerini, emekçilerin birer özerk yaşama merkezleri olarak ele aldı. İşletme komiteleri işçi-demokrasisinin organlarıdır. Bunlar bugün kapitalistlerin keyfi davranışlarını kısıtlamaktadır; yarın ise, gelişmenin akışı içinde ve yeni fonksiyonlar yüklenmiş olarak proletaryanın iktidar organları olabilirler. Gramşi, «İşletmelerde bütün iktidar işletme komitelerine!» şiarı altında geniş temsil organları kurulması zorunluğunun olgunlaştığını öne sürerken, bunu «Devlet içinde bütün iktidar işçi ve köylü konseylerine!» şiarıyla bağlıyordu.

Politik kuruluşlar meydana getirilmesi sorununa yaratıcı yaklaşma tarzının gözle görünür bir belirtisi, Avrupa'da halk kütlelerinin zafer kazanarak sosyalist devletleri kurduğu ülkelerdeki sınıf savaşı süreciydi. Emekçilere iktidarı devralma olanağını veren politik pozisyonları sorunu bu ülkelerde son derece sivrilmişti. Halk-demokratik devriminin başarısı doğrudan doğruya bu sorunların doğru olarak çözümüne bağlıydı. Bu pozisyonlar, devrimin birer dayanak noktası ve bazı hallerde de yeni devlet iktidarının filizi durumuna geçen politik kuruluşlarda kendini gösteriyordu. Bunlar, şu ya da bu biçimde, sosyal güçlerin ilişkilerini, işçi sınıfının köylü ile ve öteki halk tabakalarıyla ittifakını ifade ediyorlardı.

Emekçi kütlelerin, kendi ülkelerinde politik hayatta şu ya da bu politik kuruluşlar biçimlerinde kökleşmiş olan sağlam pozisyonları bulunması, dünya komünist hareketinde bugün hararetle tartışılan bir sorundur. Somut koşulların başkalığı sonucunda bu soruya verilen cevaplar da başka başka olmaktadır. Bazı partilere göre, emekçilerin bu gibi pozisyonlara sahip olması, belirli koşullar altında kütlelere, geniş demokratik örgütlere dayanarak yürütülen savaşta – belediye temsilciliklerinden parlamentoya kadar – bütün seçilmiş demokratik temsil organlarından emekçi çıkarlarının gözetilmesi için yararlanmalarını sağlamaktadır.

Bazı partilere göre, kapitalist devlette program ve plânlama denemelerine bağlı olarak meydana gelen yeni örgütler işçi sınıfı için yeni olanaklar yaratmaktadır; ve işçi sınıfı bu örgütlerde etkisini gösterip bunu kuvvetlendirmekle, ülkenin politik hayatını etkileyecek pozisyonlarını sağlamlaştıracaktır.

Ayrıca, işçi sınıfının modern kapitalist toplum içinde gittikçe artan rolünü gösteren başka biçimler de söz konusu olmaktadır. (İşletmelerdeki türlü komiteler, işletmelerde işçilerin kararlara katılması hareketi gibi.)

Tarihin, barışçı olmayan yollardan emekçilerin iktidarı ele geçirmesi sorununu ortaya koyduğu ülkelerde de, sömürücülerin tüm hâkimiyetine karşı emekçilerin son ve kesin savaşa kalkmalarını sağlayacak olan bu

gibi politik pozisyonları elde etmelerinde onlara nasıl yardım edilebileceği sorunu da aynı şekilde komünistlerin dikkatinden uzak kalmamaktadır.

Bu soruyla ilgili görüşler ne kadar başka olursa olsun, partiler içinde ve arasında ne tartışmalar olursa olsun, şurası apaçık ortadadır: İktidarı ele geçirmek, kalkınan bir demokratik ve sosyal toplum kurmak çabalarında halkın politik pozisyonu ve politik kuruluşlar sorunu bundan sonra da günümüzün komünist devrimci hareketinin önemli bir sorunu olarak karşımızda durmakta; ve burada asıl Lenin'ci metodoloji, O'nun bu soruyu koyma ve çözme tarzı, yeni biçimlerin aranmasında ve hedefe ulaşılmasında yön veren yıldız olarak kalmaktadır.

4.

Nisan Tezleri'nde işlenmiş olan sosyal-ekonomik devrim programı prensip bakımından gene yeni metodolojik görüşler ortaya koymaktadır. Bu programda, karşılıklı ilişkilerin nedenleri derin bir diyalektiğe dayanan temellere oturtulmakta, demokratik ve sosyalist tedbirlerin karşılıklı olarak birbirine geçişinin nedenleri aynı şekilde verilmektedir.

Bu karşılıklı ilişkiler Rusya'da somut-tarihsel bakımdan çok karmaşıktı. Sosyalist eğilim yavaş yavaş ağır basıyordu. Gene de, halk için hayati önem taşıyan demokratik amaçlara – barış, ekmek, toprak v.b. – erişilmemişti. Geçici burjuva hükümeti kendisini demokratik hükümet olarak tanımlamakla beraber bunların hiç birini halka verecek yetenekte değildi. Hükümet, sınıf karakteri yüzünden, iç ve dış sınıf koşulları ile Rusya'da sınıf güçlerinin guruplaşmasındaki objektif mantık yüzünden bunu yapamazdı.

Öte yandan emperyalist harp, bütün ekonomik hayatta korkunç bir bunalım doğurmuştu. Bu bunalımı burjuvazinin sabotajları sonuna kadar keskinleştirmişti. Ülke, ekonomik facia uçurumunun kenarlarına kadar sürüklenmişti. Bu durum, burjuvaziye karşı tedbirler alınması zorunluğunu çıkardı. Öte yandan da dogmacılar, o aşamada devrimin bir burjuva devrimi olduğunu, yani hiç bir şekilde sosyalist bir deneme olmadığını öne sürmekteydi! Lenin bu itirazları burjuva direnişleri olarak niteledi; çünkü «sosyalist denemden vaz geçmekle, genel, olarak devrimden vaz geçmek anlaşılmıyordu. Lenin'ci diyalektik başka bir çözüm öne sürdü. Yapmacık bir «sosyalist deneme» söz konusu olamazdı. Lenin aynı zamanda devrimin gelişmesi, derinleşmesi ve yayılmasıyla ilgili plânın bir taslağını çizdi. Lenin'ci plânın özü, demokratik ödevlerin çözülmesi yoluyla ve bu çözümler sırasında, sosyalist tedbirlerin gerekli olduğu görüşünü kütlelere adım adım benimsetmek; en tez ihtiyaçlarının ancak burjuvazinin hâkimiyetini devirme uğrunda yürütülen savaşta karşılanabileceği görüşünü benimsemelerinde kütlelere yardımcı olmak, idi.

Elbetteki barış uğrunda savaş demokratik bir tedbirdir. Fakat barış yolu, «burjuva ilişkileri alanının bırakılması»nı ve burjuva hükümetinin

devrilmesini; iktidarın, harbin sürdürülmesinden objektif olarak hiç bir çıkar sağlamıyan sınıfların eline, yani proletarya ile fakir köylünün eline geçmesini şart koşuyor. «Çünkü harp sorunu, objektif açıdan bakılırsa, ancak devrimci bir tarzda ele alınabilir» diyen Lenin şöyle devam ediyor: «İnsanlığın harplerden, açlıktan, daha milyonlarca insanın yok olmasından kurtulabilmesi için sosyalizmin dışında başka hiç bir yol yoktur.»

Lenin, ekonomik çöküntüye karşı savaşın demokratik ödevlerinin aynı şekilde devrimci tarzda, burjuvaziye karşı yöneltilmiş metodlarla çözülmesini teklif ediyor; çünkü burjuvazinin sabotajlarına karşı savaş yürütülmezken milyonlarca insan açlıktan ölüm tehlikesinin tehdidi altında kalıyor.

Lenin durmadan bu tedbirlerin ekonomik dayanağı olmasına, daha şimdiden halk kütleleri için kabul edilebilir nitelikte olmasına dikkat ediyor. Aynı zamanda da, sosyalist olmayan, fakat burjuva niteliğinde ve «küçük mülkiyetçi» nitelikte de olmayan tedbirlerin «kaçınılmaz bir şekilde özellikle şehir işçilerinin, proletaryanın ve yarı proleterlerin şehir ve köydeki bu öncülerinin, bütün halk üzerindeki etkisini, önem ve rolünü arttıracğını» belirtiyor.

Bununla beraber Lenin bir bütün olarak ve kendi gelişmeleri içinde bu adımların «sosyalizme geçiş anlamı taşıdığını, bu geçişin Rusya'da doğrudan doğruya, bir hamlede, geçiş tedbirlerine baş vurulmadan gerçekleşmeyeceğini, ama bu gibi geçici tedbirlerin bir sonucu olarak pekâlâ gerçekleşebileceğini ve bunun her şeyden çok gerekli olduğunu» önemle belirtti.

Lenin, bu sosyal-ekonomik dönüşüm programının temelde dikkatle, iyice düşünüp taşınarak, ama sarsılmadan ve gecikmeden uygulanmasına geçilmesinde ısrar ediyordu. Lenin, bu gibi dönüşümlerin, işçi sınıfının iktidarı ele geçirmesi ve yeni tip demokrasinin gelişmesiyle ilgili çok yönlü, karmaşık bağlara dikkati çekiyordu. Bu tedbirlerin tümüyle gerçekleşmesi için bütün iktidarın sovyet'lerin eline geçmesi gerekiyordu. Böyle bir programı ancak sovyetler, ancak gerçekten demokratik halk örgütleri yerine getirebilirdi. Aynı zamanda sovyetlerin temelde uygulayacağı (üretimin başlatılması, tahıl sağlanması v.b.) tamamen pratik her somut tedbir, tek başına hakimiyete doğru atılmış bir adım olurdu.

5.

Lenin, devrimin yönetilmesiyle ilgili plânı hazırlamakla, yalnızca halkın iktidarı ele geçirmesi perspektiflerini, olanaklarını ve biçimlerini açık seçik tesbit etmiş olmadı, aynı zamanda komünistleri, savaşın her basamağında son hedeflerle günlük ödevler arasındaki ilişkiler gibi, devrimin «merhale merhale» gelişmesi ve devrimci tedbirlerin sırası, objektif koşullarla süjektif etkenler arasındaki karşılıklı ilişkiler gibi savaş sorunlarının çözüm metodlarıyla silâhlandırdı. Bu görüntüler içinde, Lenin, kütlelerin devrimci girişkenliğinin daha da etkinleştirilmesinde demokrasinin rolüne büyük bir önem vermektedir.

Lenin şunları yazmıştı: Rusya'daki durumun özelliği bizden, ancak şimdi politik hayatını yaşamaya başlayan görülmemiş derecede geniş proletarya kütleleri arasındaki parti çalışmalarının özel koşullarına uyabilme yeteneğini göstermemizi beklemektedir. Lenin, bu koşullar altında komünistlerin zayıf bir azınlıkla temsil edileceği bir sovyet hükümetinin kurulmasını mümkün sayıyordu; bu gerçek benimsenince de «bu yüzden bizim ödevimiz, *bu* hükümet burjuvazinin etkisi altında kaldığı sürece, ancak sabırlı, sistemli, ısrarlı, özellikle kütlelerin pratik ihtiyaçlarına karşılık veren ve hükümetin taktiğindeki kusurlarla ilgili *aydınlatma* işi olabilir» diyordu.

Lenin'in bu açıklaması, sosyalist devrimin anti-demokratik bir suikast olduğu hakkındaki iftira dolu görüşleri tümünden çürütmektedir. Nisan Tezleri'nin genellikle öğrettiği, şudur: Yalnızca kütlelerin kazanılmasına çalışılmamalı, aynı zamanda bütün demokratik güçlerle işbirliği yapabilme yeteneğinde olmalıdır. Elbette böyle bir işbirliğinin ön şartı, uzlaşma taraflısı küçük burjuva güçlerinin taktiğinin eleştirilmesidir.

Bilindiği gibi Rusya'da bir sıra tarihsel etkenler yüzünden anti-kapitalist cephedeki güçlerle partilerin işbirliği, ilk sovyet hükümetinde her iki parti de (bolşevikler ve solcu sosyal-devrimciler) bulunduğu halde gerçekleşmedi.

Sosyalizm uğrunda savaş eğiliminde genel olan, bütün emekçilerin birleşmesinin objektif sürecidir; ve komünist olmayan anti-kapitalist güçlerin işbirliğinin sosyal temeli de budur. Bu tezlerin ışığı altında, Rusya'daki sosyalist toplumun devlet şeklinin özellikleri ve yalnızca bir partinin temsil edildiği sovyet'lerin özellikleri ile, en geniş emekçi kütlelerinin politik örgütleri olarak bunların taşıdığı karakteristik genel çizgiler organik olarak birbirleriyle kaynaşmaktadır. Bunlar milletlerarası ölçüde uzun zaman emekçilerin amaca en uygun örgüt şekli sayıldı.

Daha sonraki sosyalist devrimler, demokratik örgütlerin yeni biçimlerini getirdiler. Kapitalizm koşulları altında geniş bir demokratik savaş cephesi kurma fikri, halk cephesi stratejisinde ve taktiğinde daha da derinleştirildi ve geliştirildi. Günümüzde bu fikir, pratikte geniş anti-monopolist, anti-emperyalist ittifakların kurulması, milli cephelerin v.b. kurulmasıyla gerçekleşmektedir.

Devrimin teorik ve pratik yönetimiyle ilgili Lenin'ci metodoloji, mantığa uygun bir zorunlulukla partiyi, devrim sürecinin kudretli hız verici gücü olmaya hazırlamaktadır. İşçi sınıfının ancak bilimsel teoriyle donanmış bir öncüsü, karmaşık tarihsel olayların bütünü içinde kendi yolunu bulmak, sınıfların guruplaşmalarını ve hareketlerini tesbit etmek, başta gelen ödevlerle sonra gelen ödevleri birbirinden ayırmak, bunların çözüm sırasının tesbitinde kütlelere yardım etmek, ne sağcı oportunistlerin arkada kalma siyasetiyle ve ne de aşırılık taraflılarının maceracı gerginleştirme çabalarıyla ortak hiç bir yönü olmayan gelişme hızını gereğince garanti etmek, devrimci kütleleri örgütlemek ve birleştirmek yeteneğine sahiptir.

Tarihsel ve teorik bakımdan Nisan Tezleri bugünkü dünya komünist hareketinin kaynakları arasında yer almaktadır. Lenin Nisan materyallerinde, yalnızca bir ülkenin hayatında değil aynı zamanda bütün devrim hareketinin kaderinde de bir dönüm noktası olan Rusya devriminin uluslararası sorunlarına ve uluslararası ilişkilere büyük bir dikkatle eğilmiştir. Nisan Tezleri, işçi hareketinde devrimci kanadın reformcu kanattan daha da uzaklaşmasını tesbit etmiştir. Lenin bunu göz önünde tutarak, partinin eski adının – Sosyal Demokrat Partisi – değiştirilmesini ve haksız yere unutilan – Komünist Partisi – adının, Karl Marks'ın öncülüğe verdiği bu adın, yeniden alınmasını, ayrıca özerk bir uluslararası devrim örgütünün, – Üçüncü Enternasyonal – kurulmasını teklif etmiştir.

Bunu izleyen yıllarda işçi hareketinin bütün milli kesimlerinde devrimciler oportunistlerden uzaklaştılar. Komünist partilerinin doğması ve gelişmesi süreci bu temel üzerinde meydana geldi ve bu da işçi hareketinin gelişmesindeki yeni bir merhaleyi, insanlık tarihinde ileriye doğru atılan bir adımı yansıttı.

Gerici güçler en gaddarca bir şekilde genç komünist hareketine yüklendiler, ama gene de tarihin bükölmez akışını durduramadılar ve aynı şekilde de durduramayacaklardır.

Bugün komünist hareketi, günümüzün en güçlü hareketi olmuştur ve dünyayı başarıyla değiştirmektedir.

Yarım yüzyıl önce

18 Nisan (1 Mayıs) 1917 günü Rusya 1 Mayısı ilk defa açık olarak kutladı. RSDİP (b)⁽¹⁾ Merkez Komitesi, aşağıdaki sözlerle sona eren bir çağrı yayınladı: «Kapital canavarlarının başları üzerinden, onların soyguncu hükümetlerinin başları üzerinden bütün ülkeler emekçilerine elimizi uzatıyoruz ve haykırıyoruz: Yaşasın 1 Mayıs! Yaşasın halkların kardeşliği! Yaşasın sosyalist devrimi!»

V. İ. Lenin, Petrograd'da, Saray Meydanı'nda, Mars Alanı'nda ve Oks-tinsk Barut Fabrikası işçilerinin tertiplelediği on bin kişilik mitingte, 1 Mayısın anlamı ve Rus Devrimi'nin önemi konusunda konuşmalar yaptı.

20–21 Nisan (3–4 Mayıs) günleri, yüz bin kişiyi aşan bir yığın gösterisiyle sokaklara çıkanlar şu şiarları haykırdılar: «Bütün egemenlik Sovyetlere!», «Kahrolsun harp!», «Kahrolsun Milyukof!» Dışişleri Bakanı Milyukof, işçilerin ve askerlerin bu şiddetli çıkışları karşısında, İngiltere ve Fransa hükümetlerine bir nota gönderdi. Bu notada, Çarlık tarafından imzalanmış bütün eski anlaşmaları Geçici Hükümetin onayladığını bildirdi ve harbi zafere kadar devam ettirmeye hazır olduğuna dair İngiltere ve Fransa yönetici çevrelerine teminat verdi. Ülkenin diğer şehirlerinde de gösteriler birbirini izledi. Bu olaylar, Geçici Hükümete karşı partinin uyguladığı Leninci taktiğin doğruluğunu ve benimsendiğini gösterdi. Böylece, memlekette Şubat Devrimi'nden sonra ilk politik bunalım başgösterdi. Yeni Geçici Hükümet koalisyonuna Es'ler ve Menşeviklerin partilerinden altı sosyalist girmişti. Bunlar, politikalarını açıkça burjuvazinin politikasıyla bağlamışlardı.

24–29 Nisan (7–12 Mayıs) 1917 günlerinde Bolşeviklerin bütün Rusya VII. (Nisan) Konferansı toplandı. Bu Konferansın tesbitlerine göre, partinin 80 bin üyeyi kapsıyan 223 bölge örgütü, 163 şehir, 3 il (eyalet) ve 6 mın-taka örgütü vardı. Ayrıca orduda ve donanmada askeri örgütler kurulmuş ve bunlar RSDİP (b) Merkez Komitesi nezdindeki Askeri Örgüt'e bağ-lanmıştı.

Konferansın dokuzuncu oturumunda 12 mesele görüşüldü. Bunlar, içinde bulunulan durum (harp ve geçici hükümet); barış konferansı, işçi ve asker mebusları sovyetleri ile ilişkiler; Parti Programı'nın gözden geçirilmesi; Enternasyonal'deki durum ve partinin ödevleri; sosyal-demokrat enternasyonalist örgütlerin birleştirilmesi; toprak meselesi; milli mesele; Kurucu Meclis; örgütlenme meselesi; mahalli faaliyet raporları; Merkez Komitesi seçimi meseleleri idi.

(1) Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevikler)

Konferansa, içinde bulunulan durum, toprak meselesi, Parti Programı'nın gözden geçirilmesi konularındaki raporları Lenin sundu. Onun bu konferansta – ara sözleri ve notlarıyla beraber – yaptığı otuz konuşmanın esasını «Nisan Tezleri»inde formüle ettiği hükümler teşkil ediyordu.

Konferansta, egemenliğin proletaryanın eline geçmesi gereği hakkında Lenin tarafından ileri sürülen karar suretinin oybirliği ile kabul edilmesiyle, sosyalizmin tek ve ayrı bir memlekette üstün gelmesinin mümkün olduğuna dair Lenin öğretisi doğrulanmış oldu.

Konferans, Lenin'in «Harbe Dair» karar suretini de kabul etti. Bu karar suretinde emperyalist harp suçlanmakta ve bu harbe, ancak bütün devlet egemenliği halkın eline geçtikten sonra, demokratik bir barış ile son verilebileceği belirtilmekte idi.

V. I. Lenin, toprak meselesi hakkındaki raporunda, Bolşevik Partisinin, pomeşçikler elindeki toprakların musaderesi ve memlekette bütün toprakların millileştirilmesi isteğinin esaslarını ortaya koydu. Bu raporda, el konulacak pomeşçik toprakları üzerinde büyük ölçüde örnek devlet işletmeleri kurulması özel ve önemli bir yer tutuyordu. Konferans, devrimin gelişme ve zaferle sonuçlanmasını, doğrudan doğruya, «şehir proletaryasının köy proletaryasını peşine takıp götürmeyi ve köy yarı-proleter yığınlarını da onunla birleştirmeyi başarıp başaramıyacağına» bağlı görüyordu.

Lenin, milli mesele hakkındaki raporunda, milletlerin – başlıbaşına devletler kurmaya kadar – kendi kaderine buyruk olma hakkını teslim etmiyenlerin görüşlerini sert bir şekilde eleştirdi. Lenin tarafından yazılan, milletlerin kendi kaderlerine buyruk olma ve başlıbaşına devlet kurma hakkını tanıyan karar sureti Konferansça kabul edildi.

Konferans, diğer partilerle birleşme konusunda Bolşeviklerin görüşünü de tesbir etti. Buna göre, «savunmacılık»⁽¹⁾ ve sosyal-şovinizm mevzilerinde bulunan partiler ve gruplarla birleşmenin reddedilmesi, enternasyonalizmi gerçekten benimsiyen gruplar ve akımlarla yakınlaşma olanakları aranması kararlaştırıldı.

Lenin, Parti Programı'nı gözden geçirme raporunda, bu programın işlenmesinde tutulacak yolların neler olması gerektiğini belirtti. Konferans, Merkez Komitesi'ne, yeni program tasarisını hazırlama ve görüşülüp onaylanmak üzere Kongre'ye sunma ödevini verdi. Konferans, Merkez Komitesi'nden, III. Enternasyonal'in kurulmasına önayak olmasını da istedi.

Lenin, 8 (21) Mayıs günü, RSDİP (b)-nin Petrograd şehri Genel Konferansında, VII. Konferansın çalışmaları ve sonuçları üstüne bir konuşma yaptı.

Bir yandan, basın sayfalarında hemen hemen her gün yazılar yayınlıyan Lenin, devrimde yığınların ne gibi ödevleri olduğunu izah ediyordu. Ma-

(1) «Oboronçestvo» – Devrimi sadece milli çerçeve içinde bırakma ve savunma akımı.

yısta, Merkez Komitesi, VII. Konferansın kabul ettiği bütün karar suretlerini 130 kadar yersel örgütün hepsine gönderdi. Bu parti örgütleri kendi ölçülerindeki komite oturumlarında ve parti toplantılarında VII. Konferansın kararlarını müzakere ettiler. Bütün Mayıs ay'ı, devrimin kazanımlarını pekleştirme ve genişletme çabaları içinde, Bolşevik Partisi'nin mevzilerini sağlamlaştırma şiarı altında geçti.

1917 de

Mart–Nisan 1917. Şubat Devriminden sonra Bolşevik Partisi gizlilikten çıktı ve verimli, olağanüstü bir çalışma devrine girdi. Partinin önde gelen militanları sürgünden, hapisanelerden ve göçlerden geri dönmeye başladılar. Bolşevik Partisinin 24.000 üyesi vardı. En büyük Bolşevik teşkilât-ları Petragrad (2.000 üye), Moskova (600 üye), Ekaterinoslav (400 üye) ve Kiev (200 üye) idi.

4 Martta (bizim takvime göre 17 Mart) Merkez Komitesinin Bürosu, yöresel örgütlerle bağların kuvvetlendirilmesine karar verdi. Az zaman sonra Merkez Komitesi 70'den fazla teşkilatla ilişki kurdu.

5 (18) Martta Bolşevik Partisi Merkez Komitesi ve Petrograd Komitesinin organı *Pravda* yayınlandı. Gazetenin tirajı 100.000 di. Aradan çok geçmeden başka Bolşevik gazeteleri yayınlanmaya başlandı: *Sosyal-Demokrat* (moskovada), *Gerçeğin Sesi* (Kronştatta), *Sosyal-Demokratın Sesi* (Kievte), *Proletarya* (Harkovda), *Askerin Gerçeği*, *Siperlerin Gerçeği*, *Dalga*, (Helsingforsta)¹, *Yıldız* (Ekaterinoslav)², *İşçi* (Kazan), *Tiessa* Lituan dilinde, *Kiir*, Eston dilinde, *Cina* Letton dilinde ve daha başkaları.

Bolşevikler, devrimci askerler ve işçiler üzerinde etkilerini kuvvetlendiriyorlardı. Fikirlerini bütün emekçi tabakalarına duyuruyorlardı. Devrimin ilk günlerinde Merkez Komitesine ve Petrograd Komitesine bağlı olan askeri bir teşkilat (Voienke) kuruldu. Bunun ödevi orduda politik çalışmalarını yöneltmekti.

27 Martta (9 Nisan), Vladimir Lenin, 30 kişilik ilk göçmen grubu ile İsviçreden ayrıldı. Bunlardan 19'u bolşevikti. İngiltere ve Fransa Rus politik göçmenlerinin kendi topraklarından geçmelerine izin vermediler. Bunun üzerine göçmen çevrelerinde bir proje hazırıldı: Rusyada tutulan Alman ve Avusturyalı esirlerin serbest bırakılmasına karşılık Rus göçmenlerinin

¹ HELSINKI

² Dinepropetrovsk

Almanyadan geçmelerini sağlamak. Zimmerwaldın sol kanadı bu plânı destekledi. Bir grup Fransız ve İsviçre sosyalist ve barışçı militanları bir bildiri yayınlıyarak şunları belirttiler: «Alman hükümetinin bu şekilde hareket etmesindeki gayenin Rusyada anti-militarist hareketin kuvvetlendirilmesini istediğini beliyoruz. Rus yoldaşlarımızın Rusyada dönmeleri için fırsattan istifade etmeleri kendileri için yalnız bir hak değil, aynı zamanda da bir ödevdir.»

3 (16) Nisanda, gece geç vakit V. Lenin Petrograda vardı. Şehrin işçileri kendisini zaferle karşıladılar.

Lenin Finlânda garı önünde zırhlı bir araba üzerinden söylediği nutkusu çağrı ile bitirdi:

«Yaşasın Sosyalist Devrim!»

4 (17) Nisanda, Lenin evvelâ, Sovyetler Konferansına delege olarak gönderilen Rusya Bolşevik İşçi Milletvekilleri toplantısı önünde ve daha sonra Bolşevik ve Menşevik delegeleri ortak toplantısında Nisan tezlerini açıkladı. «Rusyada bu günkü durumda orijinal olan şudur: Devrimin, birinci aşamasının *geçışı*. Birinci aşama, proletaryanın yeteri kadar şuurlanmamış ve teşkilatlanmamış olmasından ötürü iktidarı burjuvaziye verdi. Devrim *ikinci* aşamasında iktidarı proletaryaya ve fakir köylü tabakalarına vermelidir.» Böylece Lenin hedef olarak Sosyalist Devrimi ortaya koyuyordu.

7 (20) Nisanda Pravda Leninin tezlerini yayınlıyordu. Hemen sonra, Moskova, Harkov, Krasnoyarsk, Ufa, Baku, Tiflis ve başka şehirlerde bir çok gazeteler bu tezleri yayınladılar. Partide, Lenin tarafından ileri sürülen tezler etrafında geniş bir münakaşa açıldı. Rusyanın sosyalist devrim için olgun olmadığını savunan küçük bir grup dışında bütün parti Leninin fikirlerini benimsedi.

«Sovyetler Birliği yurttaşlarının çalışma hakları vardır. Bu demektir ki, garantili bir işe sahip olmaya, ve yaptıkları işin kalite ve miktarına göre karşılığını almaya da hakları vardır.»

(Sovyetler Birliği Anayasasından)

Olaylar ve rakamlar

11. Sovyet toplumunda çalışma

Devrimin ilk yıllarında Sovyet Devleti, işsizliği eritmek, iş günü süresini kısaltmak, bütün işçi ve memurlara yıllık izinler sağlamak ve ulusal ekonominin her alanında iş güvenliğini kurmak için büyük gayret harcamıştır.

Oktobr Devriminden sonra, ilk adımlar emek kanunları alanında atıldı: Çalışma günü sekiz saate indirildi ve bir iş kanunu yayınlandı.

1930 yılının sonlarına doğru Sovyetler Birliğinde, işsiz kimse kalmamıştı. O zamandan beri Sovyet ekonomisinin karakterisitik hatları şöyledir: Aktiv halk tam olarak çalışmaktadır. İşçi ve memur sayısında devamlı artış vardır.

Sovyet ekonomisinin değişik kesimleri arasında emekçilerin dağılışı bakımından önemli değişiklikler meydana gelmiştir.

Sovyet iktidarı sırasında, sanayide, yapı işlerinde, taşıtta, eğitimde, halk sağlığında, bilim ve güzel sanatlarda çalışan insanların yüzdesi önemli bir derecede artmıştır. Aynı zamanda tarım alanında çalışanların sayısı yarı yarıya azalmıştır. Buna rağmen ekonominin bu kolunda üretim iki buçuk misli artmıştır.

Emek verimliliğinin artışı (Yüzdeler 1928'e kıyasladır)

	Sanayide	Yapıda	Demir yolu taşıtında
1940	313	247	269
1950	454	309	295
1955	675	459	411
1960	927	705	610
1965	1.163	910	797

Bu günkü durumda Sovyetler Birliği Avrupanın belli başlı kapitalist memleketlerini aşmıştır. Fakat sanayide emek verimliliği bakımından Birleşik Amerikanın gerisindedir. Bununla beraber, bu gerilik 1913'te dokuz misli idi. Şimdi 2-2,5 mislidir.

Sovyetler Birliğinde üretimin arttırılması her şeyden evvel emek verimliliğinin artması ile sağlanmaktadır. Böylece, 1959-1965 yıllarında, sanayide sağlanan emek verimliliğinin artışı, üretimin yüzde 67 artmasını sağladı.

Sosyalist tarımda da emek verimliliği yüksek bir gelişme hızı ile artmaktadır. 1965'de tarım alanında emek verimliliği Devrimden evvelki Rusyaya kıyasla beş misli ve 1940 a kıyasla 2,4 misli arttı.

Ulusal ekonomide uygulanan buluşların ve rasyonalizasyon tekliflerinin devamlı artışı işçilerin işe karşı tutumlarını çok iyi göstermektedir. Böylece, 1966'da 2.800.000 buluş ve rasyonalizasyon teklifi uygulandı. Bu uygulamalar, yılda iki milyar ruble tasarruf yapma olanaklarını yarattı.

Genel eğitimin ve emekçilerin teknik formasyonlarının gelişmesi, değişik mesleklerde çalışanların sayılarında meydana gelen değişiklik, emekçilerin teknik ve kültürel seviyelerinin yükseldiğini gösteriyor.

Sanayi, yapı, ve taşıt iş kollarının muhtaç olduğu kalifiye işçi ihtiyaçlarını sağlamak üzere, 1940 yılında çırak ve teknik okullar şebekesi kuruldu. 1966 ya kadar 16 milyon işçi bu okullarda eğitim gördü.

Sovyet iktidarı sırasında yüksek kaliteli milyonlarca uzman yetiştirildi.

Yüksek ve orta teknik eğitim yapan sivil uzmanların sayısı

<i>(rakamlar binle okunmalı)</i>				
	gelişme 1913 yılı ile kıyaslıdır			gelişme
	1913	1928	1965	1913 e kıyasla
Yüksek ve orta teknik eğitim yapan uzman tam sayısı	190	521	12.066	63,5 misli
Yüksek eğitim görenler	136	233	4.891	36 misli
Orta teknik eğitim görenler	54	288	7.175	133 misli

Yüksek ve orta teknik eğitim gören bütün uzmanların yüzde elli sekizi kadındır. Hekimlerin yüzde 64'ü, öğretmen ve profesörlerin yüzde 69'u, mühendislerin yüzde üçü kadındır. 1965'te, Sovyetler Birliğinin işçi ve memurlarının yüzde 49'u kadındı.

Sovyetler Birliğinde Sosyal üretimin hızlı gelişmesi, ve iş verimliliğinin

artması, iş gününü azaltma ve emekçilerin istirahat saatlerinin arttırmaya imkân vermiştir. Şimdiki halde, Sovyet sanayiinde günlük iş saati ortalama 6,93, ve iş haftasının süresi 39,4 saattir. Bu, dünyada en kısa iş haftalarından biridir.

Bugünkü SSCB

Gerçekler ve rakamlar

III. SSCB – Endüstri devleti

Endüstri ürünleri hacmi bakımından Çarlık Rusyası dünyada beşinci, Avrupa'da dördüncü idi. 1913 yılında Rusya sanayii Birleşik Amerikanın sanayi üretiminden 8 defa daha az üretim yapabildi. 1920 yılına doğru, Birinci Dünya Harbi, emperyalist müdahale ve Vatandaş Harbi yüzünden, Rusyanın sanayi üretimi hacmi, 1913 yılındakine kıyasla, 7 defa daha azalmıştı.

İşte Sovyet halkı bu düzeyden başlıyarak SSCB-ni çağdaş bir endüstri devleti haline getirme yoluna girdi. Bugün Sovyetler Birliği sanayi üretimi hacmi bakımından dünyada ikinci ve Avrupa'da birinci duruma geldi.

En önemli sanayi ürünleri üretimi hacmi

	Ölçü	1966	1913	1913 yılına kıyasla artış
Elektrik enerjisi	Milyar kvs.	2	545	272,5 defa
Kömür	Milyon ton	29,2	585	20 defa
Neft	Milyon ton	10,3	265	25,7 defa
Dökme demir-font	Milyon ton	4,2	70,3	16,7 defa
Çelik	Milyon ton	4,3	96,9	22,5 defa
Haddeli metaller	Milyon ton	3,6	76,6	21,3 defa
Demir cevheri	Milyon ton	9,2	160	17,4 defa
Mineral gübreler (şarta bağlı birimler)		0,09	35,8	397,8 defa
Metal kesme makineleri	Bin adet	1,8	191	106,1 defa
Çimento	Milyon ton	1,8	80	44,4 defa
Pamuklu dokumalar	Mil. M ²	1.817	5.701	3,13 defa
Deri ayakkabı	Mil. çift	60	522	8,7 defa
Toz şeker	Bin ton	1.363	9.700	7,1 defa

Ülkenin endüstrileşmesi sorunu Parti'nin XIV. Kongresi (1925) tarafından ele alındı ve karara bağlandı. Daha işin başında, Sovyetler Birliğinde sosyalistçe endüstrileşmenin en önemli özelliği, ana kaynak olarak memleket içinde işçilerin ve köylülerin emeği ile yaratılan maddi değer ve araçlara dayanılmasıydı. Her şeyden önce ağır sanayiın geliştirilmesi, üretim aracı üreten sanayi kollarının («A» grubu) geliştirilmesi gözönüne alındı. Bu sanayi kolları en yüksek tempolarla geliştirildi. Tüketim malları («B» grubu) üretimi de nispeten yüksek tempolarla gelişti. Sovyet egemenliği yıllarında genel sanayi üretimi hacmi 60 defa arttırıldı. Bu cümleden olarak, üretim araçları üretiminde 141 defadan fazla, tüketim malları üretiminde de 20 defadan fazla artış sağlandı. Sanayiın yüksek tempolarla geliştirilmesi, sanayi ürünleri çeşitlerinin de hızla artmasını olumlu yönde etkiledi.

Sovyetler Birliği sanayiinin dünyada ve Avrupadaki yeri

1913 yılı			1965 yılı	
Dünyada	Avrupada		Dünyada	Avrupada
5	4	Tüm sanayi ürünleri	2	1
8	6	Elektrik enerjisi	2	1
2	1	Neft	2	1
(Üretim önemsizdi)		Gaz	2	1
6	5	Kömür	1	1
5	4	Dökme demir-font	2	1
5	4	Çelik	2	1
5	4	Demir cevheri	1	1
4	3	Makine yapımı üretimi	2	1
—	—	Traktör (15 beygir k.)	2*	1*
2	1	Ağaç materyali ihracı	1*	1*
2	1	İşlenmiş ağaç materyali	1*	1*
5	4	Çimento	1	1
3	2	Pamuklu dokumalar	2	1
4	2	Toz şeker (ham maddesi yerli)	1	1

* 1964 yılında

Sovyet sanayii birçok kollara sahip bir yapı, endüstri bakımından yüksek derecede gelişmiş memleketler için karakteristik olan bir nitelik kazanmaktadır. Ağır endüstrinin kurulmasında en çok elektrik enerjisi üretimi, makine yapımı, renkli metalürji ve demir-çelik ve ısı sanayii kolları gelişmektedir. Şimdi bu gelişmede en karakteristik çizgi, sanayi üretiminde, bütün halk ekonomisi alanlarında teknik ilerlemenin belirleyici anahtarları yerini tutan elektrik enerjisi, kimya, makine yapımı paylarının hızla arttırılmasıdır. 1965 yılında bu üç önemli üretim kolunun tüm sanayi üretimi hacmi içindeki payı % 35'tir.

Sanayiın ana kolu olan ve halk ekonomisinin bütün kollarını olumlu yönde etkileyen makine yapımı'nın iri endüstri rayları üzerine yeni bir kuruluşla oturtulması, memleketin ekonomik gücünün ve savunma yeteneğinin arttırılması için şarttır. 1965 yılında Sovyetler Birliğinin makine yapımı hacmi, 1913 yılına kıyasla, 480 defa arttırılmıştır. Sanayiın diğer herhangi bir kolunda bu derece yüksek gelişme temposu görülmüş değildir. Netekim, kısa süreler içinde, bu alanda, otomobil yapımı, üretime yarar makineler yapımı, uçak sanayii, demir işleme, kimya, taşkömürü, dökme ve prese gereçler, radyo-elektronik, elektro-teknik kolları kurulmuş ve geliştirilmiştir.

Sovyet egemenliği yıllarında elektrik enerjisi üretimi hemen hemen 300 defa arttırıldı. Memlekette sayısı yüzleri aşan güçlü elektrik santralleri kuruldu. Volga boyundaki su-elektrik santralleri ve dünyada en büyük olan Bratsk su-elektrik santrali bunlar arasındadır.

Sovyetler Birliği her bakımdan gelişmiş bir kimya sanayiine sahiptir. 1965 yılında kimya sanayiinin toplam üretimi 1913 yılındakinin 261 misline ulaşmıştır.

Sovyet egemenliği yıllarında, dünya sanayi üretiminde Sovyetler Birliğinin durumu kökünden iyileşti. 1966-70 yılların arasında bu durum daha da iyileşecek ve Sovyet sanayi üretimi 1,5 misli daha artacaktır. Sanayi üretimi hacmi bakımından Sovyetler Birliği halen Birleşik Amerikanın bulunduğu düzeye hayli yaklaşmış bulunmaktadır. Yıllık ortalama gelişme tempoları ve bazı sanayi ürünleri bakımından Sovyetler Birliği Avrupanın başlıca kapitalist ülkelerini ve Birleşik Amerikayı geride bırakmıştır. Kömür, demir cevheri, kok kömürü, Dizel ve elektrikli uzun mesafe lokomotifleri üretimi bakımından, ağaç lifleri, işlenmiş ağaç materyali, çimento, portatif ve betonarme yapı parçaları, yünlü dokumalar ve hayvansal yağlar ihracı bakımından Sovyetler Birliği dünyada birincidir.

Başlıca sanayi ürünlerinde insan başına üretim miktarı bakımından Sovyetler Birliği ile gelişmiş kapitalist memleketler arasındaki fark hızla azalmaktadır. Bu alanda Sovyetler Birliği, kömür, demir cevheri, hububat biçer-döğeri, pencere camı, yünlü dokumalar, balık ve hayvansal yağlar gibi ürünler üretiminde Birleşik Amerikayı geçmiş durumdadır.

*1965 yılında Sovyetler Birliğinde ve bazı kapitalist memleketlerde
insan başına üretim miktarları*

	Ölçü birimi	SSCB	B. Ame-rika	İngiltere	Fransa
Elektrik enerjisi (genel üretim)	Kvs.	2.198	6.270	3.572	2.165
Neft	Kg.	1.053	1.978	—	—
Gaz	M ³	561	2.344	272	181
Kömür (işlenmemiş)	Kg.	2.506	2.450	3.489	1.105
Dökme demir-font	Kg.	287	414	322	321
Çelik	Kg.	395	626	503	401
Demir cevheri	Kg.	665	468	276	1.229
Mineral gübreler (şartlı birim)	Kg.	136	257	92,9*	301
Ağaç materyali (ihraç)	M ³	1,6	1,6	0,06*	0,9*
Çimento	Kg.	314	334	311	462
Pamuklu dokumalar	M ²	25,9	46,4	17,3	23,6
Yünlü dokumalar	M. (boy)	1,6	1,3	3,8	2,3
Toz şeker	Kg.	38,7	23,6	15,8	43,8
Hayvansal yağlar (aile işletmelerinin üretimi de dahil)	Kg.	5,1	3,2	0,5*	9,4

* 1964 yılında

İtalyan komünistlerinin göçmenlik üstüne bir konferansı

Geçen Ocak ayının 7 ve 8'inde, İtalyan Komünist Partisinin teşebbüsü ile, Romada göçmenlik meselelerine ayrılmış ulusal bir konferans toplandı. Bu konferansa, bütün İtalyadan, yurdun orta bölümünden, Venedikten, Friuldan, İsviçre, Fransa, Batı Almanya, Belçika, Lüksemburg ve Hollanda gibi İtalyan göçmenliğinin kuvvetli olduğu Batı Avrupa memleketlerinden üç bine yakın delege katıldı. Konferans, özellikle Orta İtalyada Parti örgütlerinin seferber edilmesi ve temelde gösterilen büyük bir gayretle hazırlanmıştı. Bu faaliyet, eskisine kıyasla daha az olmakla beraber göçmenlerin, yıl sonu bayramlarını ailelerinin yanında geçirmeye gelmeleri ile kolaylaşmıştı. Bundan başka, bir çok teşkilatın göçmenler ve aileleri arasında gösterdiği geleneksel faaliyetin de bu işi kolaylaştırmakta rolü olmuştu.

Parti şubelerinde ve daha başka yerlerde binden fazla halk toplantıları yapıldı. Lecce (Alessano), Bari (Ruvo di Puglia), Foggia, Cosenza, Reggio Calabria, Catanzaro (Patilia Policastro), Avvelino Salerne, Aquila, Sassari (Mara), Forli, Massa Carrara (Villafranca), Pesaro Udine (Tolmezzo) ve Trevisede ve daha başka yerlerde geniş halk toplantıları yapıldı. Foggia'da çok sayıda halk gösterileri sırasında hükümetin, göçü durdurmak veya yavaşlatmak maksadıyla, işsizliğe karşı tedbirler almasını isteyen bir istidayı 30 binden fazla insan imzaladı. Benevent'te Birlik Komitesinin davranışı ile, öğrenciler başkan Saragata gönderdikleri binlerce posta kartı ile, iş arayan gençlerin göçünü sınırlamak maksadıyla taşrada yeni sanayi işletmeleri kurulmasını istediler. Caltanissetta'da yöresel bir Sicilya gösterisi yapıldı. Kolünist ve öteki sol belediye başkanlarının davranışı ile göç hareketinin kuvvetli olduğu Orta İtalyada göçmenler şerefine yığın yığın gösteriler, toplantılar ve kabuller tertiplendi.

Forli, Novare ve Torino illerinde buna benzer gösteriler tertiplendi. Konferansın hazırlanması, bu arada İsviçrede, Fransada, Belçikada, Batı Almanyada, ve göçmenlerin bulunduğu daha başka memleketlerde tertiplenen toplantılarda yüksek bir politik ve ideolojik seviyesi belirdi. Bu toplantılar aynı zamanda önemli sayıda insanı seferber etti, ve birleştirici, birlikçi bir nitelik kazandı. Bu toplantılara belediye idareleri seviyesinde, İtalya Proletarya Birliği Sosyalist Partisinden, Birleşik Sosyalist Partisine kadar, bütün öteki sol politik akımlar katıldı.

Havanın bozukluğu, dolayısı ile Abeuzzlardan, Molizden, Marchesden ve Ombriyadan delegeler gelediler. Buna rağmen konferansın milli ve temsili bir niteliği vardı. Çalışmaları da heyecanlı bir hava içinde geçti.

Bu konferansada, Fransa, Belçika, Batı Almanya, Lüksemburg Komünist Partileri ile İsviçre Çalışma Partisi temsilcileri de hazır bulundular. Açılış konuşmasını İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi üyelerinden Napoleone Colajanni yaptı. İtalyan Komünist Partisi yöneticilerinden Giorgio Amendola sonuçları çıkardı: Konuşmalara 26 yoldaş katıldı. Bunlar arasında İtalyan Komünist Partisi yöneticilerinden Gerardo Chiaromonte ve Carlo Galuzzi, ressam Ernesto Treccani, yazar ve ressam Carlo Levi vardı. Federal Almanyada, Fransada, İsviçre ve Lüksemburgda büyük makine yapı fabrikalarında, çelik dökümhanelerinde ve madenlerde çalışan işçilerin nutukları derin bir etki yaptı. Melissa, Lucera, San Giovanni ve Fiore belediye başkanlarının sözleri çok duygulu ve içli idi. Fiore bölgesi, İsviçredeki feci Mattmark kazasına kurban giden İtalyan işçileri ailelerinin bir delegasyonu tarafından temsil edilmişti.

Konferans, toplanmasına sebep olan meseleleri inceledi: Bir yandan İtalyan halk oyunun ilgisini yığınla göç etmenin ağır sonuçları üzerine çekmek, bir yandan da hükümet çevrelerinin, özellikle solun ortasında olanların izledikleri politik ve ekonomik yöne karşı savaşı kuvventlendirmenin gereğini tesbit etmek. Demek oluyor ki, konferansın başta gelen konusu göç hareketi idi. Bu konu, İtalyan toplumunun temel ve acele çözüm bekleyen sorunları ile sıkı sıkıya bağlıdır. Bu sorunlar iş bulma ve tarım meseleleri ile bağlı olduğu gibi, memleketin ekonomik gelişmesini demokratik bir şekilde programlaştırma zorunluğundan çıkan meselelerle de bağlıdır.

İtalyan Millet Meclisinde konuşulmakta olan beş yıllık plânı ele alan Napoleone Golajanni şunları söyledi: «Plân 1966 ile 1970 yılları arasında göçmen sayısında 300.000 kadar bir azalmayı, Orta İtalyayı terk edip te Kuzeye göç edenler sayısında ise 330.000 bir azalmayı göz önünde tutuyor. Fakat ekonomik düzen için öngördükleri ve öteki rakkamlar, plânın bu hedeflere ulaşmayacağını anlamaya yetiyor. Tarım reformu hakkında herhangi bir söz yoktur. Üretici yatırımların bölgelesel dağılımı hakkında herhangi bir işaret yok. Pratikte bu, Orta İtalyanın geçmişte olduğu gibi menfaatlerinin Kuzeyin gelimesine tabi tutulduğu anlamına gelir. Orta İtalya Kuzeye insan, tarım ürünleri ve ham madde sağlamaya devam edecektir demektir. Yine plâna göre, Kuzeyle Güney arasında iş dağılımı 1970’de, 1965’e olduğu gibi kalacaktır. Göçmenler hakkında verilen rakkam keyfi kıymetlendirmelere tabi olmakla beraber, Orta İtalyada tarım sektörünün dışında 650.000 kişi için yeni iş bulmak icab etmektedir. Oysa plânın yatırım rakkamları bu hedefe hiç bir zaman varılamıyacağını göstermektedir. Plânın verdiği işaretler, gerçek durumu gizlemek denemesinden başka bir şey değildir.»

Giorgio Amendola ise kapanış nutkunda şunları belirtti «Neokapitalizm methiyecilerinin teknik ve ekonomik ilerlemelerini övdükleri İtalya, Avrupa Ortak Pazar memleketleri içinde insan ihrac eden tek memlekettir. Göçmenlerin acı ve mahrumiyetleri memlekete milyarlar sağlamaktadır. İtalya ancak bu «ticaret» sayesinde ki, dış ticaret dengesini kârla kapamaktadır. Son on yıl içinde göçmenlerden elde edilen 5.000 milyar liralık, para kredi sisteminin temeli olmuştur. Bu temel üzerinde memleketimizin kapitalist gelişmesi sağlanmıştır İtalya, Ortak Pazarın insan ihrac eden ve insanları ticaret konusu haline getiren tek memlekettir. İtalyan kapitalizminin özel niteliğinin onun, geçen yüzyıl içinde İtalyan birliğinin gerçekleşme şekline ve gelişmesinin gecikmiş olmasına bağlı olduğunu unutmak isteyenlere bunu hatırlatmak yeter.»

Konferans, başlıca ve İtalyanın ulusal meselesi olarak göç akımını ele aldı ve iç göçle dış göç arasında mevcut ilişkiler üzerinde durdu. Öteyandan konferans dış memleketlere göç eden işçilerin sorunlarını da ele aldı. Mesele İtalyan işçilerinin göç ettikleri memleketlerde, işçi sınıfının, demokrasi, barış ve sosyalizm uğrundaki savaşına yardım için oynayacakları rol üzerinde toplanıyordu. Bu, her şeyden evvel 2.200.000 İtalyan işçisinin yaşadığı Batı Avrupa ülkeleri için önemli idi. Konferans, İtalyan göçmenlerinin çalıştıkları memleketlerin işçi ve demokratik hareketlerine katılmalarının büyük önemini belirtti. Bu mesele üzerinde göçmen yoldaşlar ve Giorgio Amendola kapanış nutkunda ısrarla durdular.

Amendola yoldaş, faşizm devrinde partimizin, gizli çalışmak yada dışarı göç etmek zorunda kalan birçok başka partiler gibi bir küçük sekta hareketi haline gelmedi, dedi. Çünkü, Avrupada bulunan İtalyan göçmenleri arasında büyük bir politik kuvvet, besleyici bir ortam bulduk. «Geçmişte olduğu gibi bu gün de, patronların ve polislerin keyfi hareketlerine karşı koymanın, memleket hasretini unutmanın, ve yabancı ülkelerde kendini tecrit edilmiş hissetmemenin en iyi yolu göç edilen memleketin işçi sınıfının sendika ve politik savaşlarına katılmaktır. Bizler, göç eden işçilere her zaman kendi kendilerini tecrit etmemelerini, Fransa, Batı Almanya Belçika, İsviçre, Güney Amerika, Kanada ve Avusturalya işçileri ile beraber savaşmalarını etkilemeye çalıştık. İtalyan işçisi nerede bulunursa bulunsun her yerde bir olan ve insan emeğini sömüren ortak düşman kapitalizme karşı öncü bir savaşçı olmalıdır. Dün bir yoldaş Batı Almanya'da çalıştığı fabrikada, iş yeri komitesine seçildiğini söyledi. Bu olay bizi hem heyecanlandırdı hem de gururlandırdı. İşte o Batı Almanya'da ki, Komünist Partisi gizlidir. Bundan otuz yıl evvel faşizmi besleyen kuvvetler bu gün de intikam hissini geliştirmektedirler, Hristiyan Demokratlar ve Sosyal-Demokratlar ittifakı, son seçimlerde görüldüğü gibi neonazizmin gün ışığına çıkmasını ve baş kaldırmasını kolaylaştıran şartları yaratmaktadır. Batı Almanya'da savaşılacak düşman nazizmin kötü meyveleri olan ırkçılık ve yabancı düşmanlığıdır. İşte böyle bir Batı Almanya'da İtalyan komünistleri emekçi yığınları tarafından seçilmektedirler. Bu, milletlerarası

dayanışma ve kardeşlik elemanıdır. Böylece Avrupanın bu bölgesine hâkim olan ve Ortak Pazarı doğuran ve onu kendi çıkarlarına göre idare eden tekелci kuvvetlere karşı, Avrupa emekçilerinin ortak savaşı için şartlar yaratılmıştır. Bu ortak savaşta Avrupanın şerefli mukavemet gelenekleri, tekellerin enternasyonaline karşı Avrupanın birliği için savaşta tekrar canlandırılmıştır.»

«Belçikadaki büyük grevlere, Fransadaki maden işçileri grevine, Cezayir harbine karşı savaşlara, Pariste Amerikanın Viyetnam saldırısına karşı tertiplenen gösterilere İtalyan işçilerinin de katıldığını öğrendiğimiz zaman, biz bu ortak savaşta birleşik bir Avrupanın temellerini, Avrupa halklarının gerçek birliğinin şartını gördük.»

Giorgio Amendola, Fransa, İsviçre, Belçika, Batı Almanya ve Lüksemburg komünist partileri temsilcilerini kardeşçe selamladı, ve ortak düşman kapitalizmi yenme savaşında, proletarya enternasyonalizmi anlayışı ile yabancı düşmanlığını yenme ve enternasyonal kardeşliği doğrulama işinde onların gösterdiği yardıma candan teşekkür etti. Amendola yoldaş ayrıca, konferansın ödev olarak göçmen komünistlerin kardeş partiler ve bizim parti ile bağlarını kuvvetlendirme ödevini de belirtti. Çünkü eylem sırasında yoldaşlarımız daha kuvvetli ve daha kabiliyetli oluyor, emekçi göçmen yığınları bir araya gelmek ve kendi menfaatlerini savunmak, barış ve sosyalizm için savaşmak uğrunda seferber olmayı öğreniyorlar.

Göçmen hareketi hakkında tertiplenen ulusal konferans İtalyan basının da dikkatini çekti. Basının yorumları, komünistlerin emekçi göçmen yığınları arasındaki varlıklarından hükümet ve kapitalist çevrelerin duyduğu endişeyi yansıtıyordu. İtalyan büyük burjuvazisinin organları, mesela, *Corriera della Sera* hükümetin göçmenlere karşı politikasında, özellikle yardım ve sosyal destek konularında ağır hareketten şikâyet ediyorlardı. Bu gibi gazeteler komünist davranışının önemini ve aktüelliğini kabul etmek zorunda kaldılar. «Komünistlerin davranışı için zaman elverişli olabilir, yazıyordu *Corriera della Serra*, çünkü dışardaki göçmenlerimiz için zor bir devir açılacaktır. Batı Almanyada Alman işçileri arasında işsizliğin artması öngörülüyor. (İşsizliğin bir milyona varacağı söyleniyor.) Oysa Fransa ve İngilterede işsizlik daha şimdiden genişlemektedir. 500.000 İtalyan işçisinin yani bütün işçi sayısının dörtte birinin İtalyan olduğu İsviçre, İtalyadan göçmen olarak gelenlerin sayısını yılda yüzde beş azalttı. Demek oluyor ki, gelecek yıllar içinde göçmenlerimizin geri gelmesi ve onların işe yerleştirilmesi meselesi doğacaktır.» Ve gazete şu sonuçları çıkarıyor: «Hükümetin genel politikası bu yeni durum karşısında gözlerini kapamak olmamalıdır. Bu yeni mesele bizim göçmenlerimizin eski meselelerine ilave olmaktadır. Komünistlere yeni ve ilâve bir manevra imkânını hediye etmek istemiyorsa hükümet bu meselede gözlerini kapamamalıdır.

Konferans İtalyan partileri; özellikle Hristiyan Demokratlar ve Birleşik Sosyalist Partisi tarafından büyük bir ilgi ile karşılandı. Bu partiler, göç-

men işçilerin ve ailelerinin ihtiyaçlarını daha esaslı bir şekilde ele almak zorunda kalıyorlar. İtalyan Komünist Partisine gelince, konferans yığınlar arasında büyük bir politik faaliyetin, ve büyük bir teşkilatlanma gayretinin sonucu oldu. Fakat konferans aynı zamanda bir hareket noktası olmalıdır. İtalyada işsizliğe karşı bir yığın savaşının, ulusal politikaya yeni bir yön vermek ve herkese iş bulmak savaşı için yeni bir hareket noktası. Göçmen komünistlerin, İtalyan işçilerinin göç ettikleri Batı Avrupa memleketlerinin ekonomik ve politik savaşlarına daha aktif olarak katılmalarını sağlama savaşı için de bir hareket noktası.

Alvo FONTANI

Kolümbiya yurtseverlerine özgürlük!

Geçen 10 Mart günü Kolümbiyanın değişik şehirlerinde komünistlerden ve öteki muhalefet gruplarına mensub olanlardan 300 kişi tutsak edildi. Tutsak edilenler arasında Kolümbiya Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Gilberto Vieira, Parti Merkez Komitesi ve Komünist Gençlik Birliği üyeleri, Sendika idarecileri, eski milletvekilleri, serbest meslek temsilcileri, profesörler, gazeteciler hattâ iktidar partisi temsilcileri bulunmaktadır. Polis, tutsak edilenlerin evlerinde, Komünist Partisinin ve Kolümbiya İşçi Sendikaları Konfederasyonu merkez ve şubelerinde aramalar yaptı. Propaganda materyeli ve yayınlar polis tarafından alındı. Şu son günlerde polis, «yıkıcı faaliyetten» ötürü bütün memlekette insan avına çıkmıştır.

Kolümbiya resmi makamları bu keyfi eylemleri gerilla hareketinin canlanması ile izah ediyorlar. Gerilla hareketinin canlanması sonucunda hükümet birlikleri ağır kayıplara uğradılar. Lleras Restrepo hükümeti 1965 Mayıs ayında ilân ettiği sıkı yönetimle elde ettiği olağan – üstü yetkilerle yetinmeyerek, tehlikeli hal ilân etti ve esasen bir hayli budanmış olan basın özgürlüklerini ortadan kaldırdı. Hükümet aynı zamanda gerillalara karşı savaşlara yeni bir hız verdi. Bu yeni hareket, 1964 Mayısında köylü savunma bölgesine karşı girişilen saldırıdan bu yana en şiddetlisi idi.

Hükümet tutsak edilen komünistleri toplamakamplarına sürmekve onları şu suçlarla suçlamak niyetindedir: Bir terör ve şiddet kampanyasına başlamak. «Yabancı bir memlekette kurulmuş bazı entrikaları» teşvik etmek. Maksat onları hemen sonra askeri mahkemelere sürmek ve bu yeni oyuna legal bir biçim vererek tutsak edilenleri mahkûm etmektir.

Diktatörlükleri açık olan hükümetler bile, Lleras Restroponun «geniş demokrasi»sinin şimdi yaptığı gibi geniş bir baskı kampanyasına girişmemişlerdi. Muhalefetin en savaşkan gruplarına karşı girişilen bu teşebbüsler, hükümetin artan zaafını ve halkın hükümetin ekonomik politikasına karşı gittikçe kabaran memnunsuzluğunu göstermektedir. Halk, hükümetin kendi öz memleketinin geniş tarım bölgelerine karşı Pentagonun

plânlarını uygulayarak giriştiği insanları yığınla yok etme gibi canice bir harpten de memnunsuzluk duymaktadır.

Lleras Restreponun en son keyfi hareketi egemen çevrelerin militaristlerine tanıdığı yeni imtiyazlardır. Bu, aynı zamanda öyle bir kozdur ki, Lleras Restrepo bununla Punta Del Este Amerika devlet başkanları konferasında yeni bir «yardım» elde etmeyi umut etmektedir. Bu, aynı zamanda sosyalist memleketlerle, özellikle Sovyetler Birliği ile ticaret ilişkileri kurma teşebbüslerini tarpilliyecek bir manevradır.

Komünist idarecilerinin tutsak edilmesi, bütün muhalefet gruplarında kuvvetli protestolara sebep oldu. Bu gruplar, bütün tutsak edilenlerin serbest bırakılmasını, ve basit demokratik özgürlüklere saygı gösterilmesini istemektedirler. Devrimci Liberal Hareketi, Milli Halkçı Birliği milletvekilleri Kongrede bu mesele etrafında sert münakaşalara giriştiler. Sendikaların birliğini sağlamak için kurulan Milli Komite, Üniversite Mensupları Ulusal Federasyonu – Kolümbiya öğrencilerini temsil edebilen tek teşkilât-hükümetin bu kanunsuz hareketini suçladılar, ve halkı, egemen sınıfların daha ileri gitmelerini engellemek için birliğe çağırdılar. Demokratik Hukukçular Birliği, politik tutsakların serbest bırakılmalarını sağlamak maksadıyla arabuluculuk teklifinde bulundu.

Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri Alvaro Vaskuez şunları yazıyor: Yeni bir durum yaratılmıştır. Bu durum özellikle, öncü devrimcilere yeni sorumluluklar yüklemektedir. Bu politik darbelerin maksadı açıktı: Partimizin Merkez Komitesini yıkmak, teşkilâtını parçalamak ve faaliyetini felce uğratmak. Fakat gericilik bu hedefine ulaşamadı ve hiç bir zaman da ulaşamayacaktır.»

Partimize gericilik tarafından indirilen darbe, bütün devrimcileri bütün demokratları keyfi harekete ve gericiliğe karşı savaşı kuvvetlendirmeye yönetmektedir.

A. Delgado

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin ÇAĞRISI

*Memleketimizin bütün işçilerine, köylülerine, aydınlarına,
er ve subaylarına ve bütün T ü r k halkına!*

Savunma maskesine bürünerek Türkiyeyi emperyalistlerin bir saldırı yığınağı haline getiren saldırgan NATO paktı ve özellikle Birleşik Amerikanın dikte ettiği ikili anlaşmalar, bugün memleketimizi yeni ve korkunç bir harp felâketiyle yüzyüze getirmiştir.

Yakın Doğuda bütün dünyayı sarabilecek bir harp havası esiyor. Sömürgeci emperyalist devletlerin bu bölgede gözcülüğü ve harp kışkırtıcılığı rolünü oynayan İsrail hükümetinin geçen Nisan ayında Suriye Arap Cumhuriyetine karşı giriştiği son silâhlı saldırı provasından sonra İsrail ordusu , bugün yeniden Suriye sınırlarına yığılmış, memlekette seferberlik ilân edilmiştir.

Bu saldırı hazırlığının asıl tertipçileri olan Amerikan ve İngiliz emperyalistleri, Suriyenin ve onu destekleyen Arap devletlerinin savunma tedbirlerine karşı Yakın Doğudaki bütün askeri kuvvetlerini, Akdenizdeki Amerikan altıncı korsan filosunu, Türkiyedeki NATO ve Amerikan askeri üslerini Suriyeye ve Arap ülkelerine karşı harekete hazır bir duruma sokmuşlardır. Topraklarımızda, sözde savunma için kurulmuş yabancı askeri uçak alanları, atom rampaları ve bütün saldırı yuvaları, önceden tasarlanan gerçek hedeflerine çevirilmiş ve harekete geçmeye hazırlanmıştır.

Bütün Arap devletleri ve diğer barışsever ülkeler, saldırıya uğrıyacak Suriye Arap Cumhuriyetinin yardımına koşacaklarını ilân etmişlerdir. Emperyalizme karşı milli kurtuluşları, bağımsızlıkları ve güvenlikleri için savaşan halkların en güvenilir, en güçlü yardımcısı Sovyetler Birliği, kendi sınırlarına doğrudan doğruya bitişik olan bu bölgede barışın ve güvenliğin Sovyet halkı için hayati bir önem taşıdığını belirtmiş, Arap halklarını destekliyeceklerini açıklayan, bütün barışsever devletlerle birlikte Suriyenin yardımına koşacağını, Yakın Doğuda bir harp tutuşturmaya çalışanların Sovyetler Birliğinin kesin davranışıyla karşılaşacaklarını ilân etmiştir.

AP hükümetinin, saldırgan emperyalist devletlerle askeri iş birliği politikasında ayak diremesi, Suriye ve diğer Arap ülkelerine saldırmak için

alarm işareti alan topraklarımızdaki askeri yabancı üsler memleketimizi büyük bir felâketin eşiğine getirmiştir.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, memleketimizin bütün işçilerini, köylülerini, aydınlarını, er ve subaylarını ve bütün Türkiye halkını bu çok tehlikeli durum karşısında uyanık olma, bu tehlikeyi önlemek için güçbirliği yapmaya çağırıyor. Memleketimizin, halkımızın varlığı ve yokluğu söz konusudur. Türkiye Komünist Partisi bütün Türkiyenin kaderini ellerinde tutanları bu korkunç gerçeği anlamaya çağırıyor.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

25. V. 1967

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin KARARI

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Karlovi-Vari konferansını büyük bir ilgi ile izleyerek ve konferansın belgelerini inceleyerek 5. 5. 1967 günkü toplantısında aşağıdaki kararı almıştır:

Milletlerarası komünist ve işçi hareketinde önemli bir olay olan Avrupa komünist ve işçi partilerinin Karlovi-Vari Konferansı proletarya enternasyonalizmine bağlılığın, saldırgan emperyalizme ve gericilik politikasına karşı, barış, demokrasi, milli bağımsızlık ve sosyalizm uğrunda mücadele azminin, bu mücadelede sıkıca dayanışma, birleşme ve bütün devrimci ve barışçı kuvvetleri birleştirme gayretinin yeni bir belirtisidir. Konferansın «Avrupada Barış ve Güvenlik» Bildirisi, milletlerarası sosyal-ekonomik ve politik hayatta yeri ve etkisi büyük olan Avrupa kıtasında barışın ve güvenliğin sağlanması için açık ve geniş bir mücadele programıdır.

Türkiyenin kaderi Avrupada barışın ve güvenliğin kaderiyle doğrudan doğruya ve sıkıca bağlıdır. Karlovi-Vari Konferansının belgeleri biz Türk komünistleri için ayrı bir değer ve önem taşımaktadır. Konferans, Avrupada barışın ve güvenliğin sağlanması uğrunda başarılı bir mücadele için kapitalist ülkelerde işçi sınıfının birliği, sendikaların, çeşitli emekçi tabakalarını ve barışsever kuvvetleri bir araya toplayan kuruluşların hareket birliği üzerinde önemle duruyor. Anti-emperyalist, barışçı ve ilerici kuvvetlerin, bu kuvvetleri temsil eden politik ve sosyal kuruluşların emperyalizme, gericiliğe ve harbe karşı mücadelede hareket birliği, memleketimizin bağımsızlığı, güvenliği, hattâ varlığı için bugün hayati bir zorunluk olmuştur.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Karlovi-Vari Konferansının, dünya komünist hareketinde birliğin kuvvetlendirilmesi, Avrupada ve bütün dünyada barışın ve güvenliğin sağlanması için mücadelede yeni bir başarı olduğunu belirtir ve Konferansın bütün belgelerini tasvip eder.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

Avrupada barış ve güvenlik

Karlovi Vari Konferansına katılan Avrupa komünist ve işçi partilerinin BİLDİRİSİ

Biz, Karlovi Vari de toplanan Avrupa komünist ve işçi partileri temsilcileri, halklarımızın ve halklararası işçi sınıfı dâvasının geleceği için taşıdığımız sorumluluğu anlıyarak barışın korunmasını kıtamızın bütün halkları için en önemli sorunu sayıyoruz. Biz, şimdiki durumu birlikte görüşmek, fikir değiş-tokuşunda bulunmak ve Avrupa güvenliği savaşında bütün barış ve ilerici güçlerin birleştirilmesine yardım eden yolları ve usulleri hep birlikte çizmek için karşılaştık.

I

Son yıllardaki tecrübe, komünistlerin, bir dünya harbinin kaçınılmaz olmadığı, bu harbin dünya sosyalist toplumunun, halklararası işçi sınıfının, milli kurtuluş hareketinin, harbe karşı olan bütün devletlerin, bütün barış-sever güçlerin ortak çabalarıyla önlenebileceği tezinin doğruluğunu gösterdi. Bu kuvvetler hayli büyüdü. Fakat bununla birlikte Amerikan emperyalizmin saldırganlığı da şiddetlendi.

Saldırganlığın ve gericiliğin esas gücü olan Birleşik Amerika, tarihin tekerleğini geri çevirmek ve halkların kendi kaderlerine kendilerinin buyruk olma haklarını yoketmek yeltenişlerinde bulunuyor. Lâtin Amerika, Asya ve Afrika devletlerinin işlerinde kabaca karışıyor. Viyetnam halkına karşı, şimdi bütün dünya barışı için en ciddi tehlike olan iğrenç saldırganlık harbini genişletiyor.

Bu durumda Avrupada emperyalizm güçlerine karşı savaş daha büyük önem kazanıyor. Bu savaşta her başarı, yalnız dünyanın bizim kesimimizde devamı barışa doğru bir adım değil, emperyalizmin bütün yeryüzünü çev-

relediği, birbirine sıkı sürette bağlı saldırgan askerî paktların siyasi kuvvetine ve sistemine yeni bir darbedir.

İki dünya harbini başından geçiren Avrupa, yine endişeli bir bölge olarak kalmaktadır. Burada emperyalist cephenin ve sosyalist toplumun esas kuvvetleri karşı karşıya durmaktadır. Aralarında bir silâhlı çarpışmanın, total nükleer harbe çevrilmesi tehlikesi vardır. Bu tehlike Avrupa halklarının bütün hayatına yük olmakta, toplumsal ve ekonomik gelişmeye kösteklemekte, halklararası münasebetleri zehirlemekte ve silâhlanma yarışında büyük maddi araçların harcanmasına sebeb olmaktadır. Bazı Avrupa devletlerinin, milli kurtuluş hareketini ezmek maksadiyle teşkilâtlandırdıkları askerî müdahale de gerginlik yaratmakta ve barışı tehlikeye sokmaktadır.

Başında Birleşik Amerika bulunan emperyalist devletler İkinci Dünya Harbinden sonra, sosyalist memleketlere ve kapitalist ülkelerdeki demokratik harekete karşı yöneltilen Kuzey Atlantik Paktını yarattılar. Bu, Avrupa'nın, birbirine karşı duran askerî bloklara parçalanmasına sebeb oldu. Emperyalistler, Federal Almanya Cumhuriyetinin haddinden fazla silâhlanmasını gerçekleştirerek ve bütün Almanyayı temsil etme gibi kanuna aykırı isteklerini destekliyerek ona ön safta komünist aleyhtarı kale rolünü havale ettiler. Böylece Federal Almanya Cumhuriyeti bütün Avrupada barış ve güvenliği tehdit eden gerginlik ocağı haline geldi. Başına intikamcı ve militarist kuvvetleri yerleşen Bon devleti, Birleşik Amerikanın Avrupadaki umum stratejisinin esas dayanağına çevrildi. Sabık Hitlerci subayların emri altında bulunan Federal Almanya Cumhuriyeti ordusu kuvvetlerinin büyümesi, askerî hazırlıkların genişlediğini göstermektedir. Federal Almanya Cumhuriyetinde Almanya Komünist Partisinin faaliyeti yasaktır, diğer demokratik ve barışsever teşkilâtlar takibedilmektedir. Öte yandan ise koyu sağcı ve faşist güçlerin geniş hareket sahaları vardır. Bunların gittikçe büyüyen tesiri faşizmin saldırgan militarizmle daima elele yürüdüğünü acı tecrübeden öğrenen Avrupa toplumunu çok endişelendirmektedir.

Soğuk harb, bütün Avrupa kapitalist memleketlerindeki monopolların demokrasiye karşı hücum etme aleti, emekçilerin hayat şartlarını iyileştirme savaşını ezme ve sosyal kazançlarını daraltma silâhı, silâhlanmanın ağır yükünü halk kitlelerinin sırtına yükleme vasıtası oldu.

Soğuk harb teorisi BAD-nin Avrupada hegemonyasını haklı çıkarmak için uydurduğu «komünist saldırganlığı» korkuluğu suya düşmüştür. Sosyalist memleketlerin aktif dış siyaseti, emperyalizmin saldırgan siyasetini sarsmıştır. Sosyalist memleketler çeşitli toplumsal düzeni olan devletler arasında barış içinde yanyana yaşama siyaseti prensipini devamlı surette gerçekleştirmektedirler. Bu siyaset, SBKP-nin XX. kongresinden sonra gayet büyük bir hızla yürütülmektedir. Komünist ve İşçi partilerinin mücadeleleri, kitlelerin hareketleri, Batı Avrupa toplumu geniş çevrelerinin aktif Liği de emperyalizmin saldırgan kursunu sarsmaktadır.

Her şeyden önce Sovyetler Birliğinin ilmi ve teknik başarıları üzerine kurulan sosyalist devletlerin birleşik savunma gücü de harb yolunda bir engeldir.

Atlantik bloku açık bir buhran safhasına girmiştir. Bazı Batı memleketleri idare çevreleri BAD ile askerî birlik kurma siyasetinin veya NATO birleşik silâhlı kuvvetlerine iştirakın maksada uygun olup olmayacağı, onların kıymeti üzerinde münakaşa yürütmektedirler. Zira NATO'ya iştirak, bu memleketleri millî menfaatlerle hiç bir ilgisi olmayan bir harbe zorla sürüklenme tehlikesi, gizlemektedir. Avrupadaki kapitalist memleketlerde BAD-nin siyasî ve iktisadî vasiliğinden kurtulma temayülleri kuvvetlenmektedir. Aynı zamanda Amerikan kapitalının hızla sokulmasından endişeler artmaktadır.

Batı Avrupa devletlerinin milli menfaatleriyle, FAC-nin saldırganlık maksatları, NATO'da, Ortak Pazarda ve Evratomda kilit mevkilerini ele geçirme arzusu arasındaki çelişmeler de keskinleşmiştir.

Potsdam antlaşmalarını gerçekleştiren Demokratik Almanya Cumhuriyeti, devlet egemenliğini ve halklararası önemini kuvvetlendirmiştir. Onun artmakta olan gücü ve yapıcı barış siyaseti, Batı Almanya emperyalizmi plânlarının gerçekleştirilmesi, yolunda bir engel teşkil etmektedir. BAC-nin tanınması ve egemenlik haklarının savunulması, Avrupa güvenliği mücadelesinin esas vazifelerinden biri oldu. Barış sever mevzilerde bulunan sosyalist alman devletinin mevcûdiyeti ve gelişmesinin, sadece alman halkı için değil, bütün Avrupadaki barış için büyük bir önemi vardır.

Soğuk harb siyasetindeki bunalım, Batı Almanyada şimdiki siyasetin esaslı şekilde değiştirilmesini samimiyetle isteyen ve herkes tarafından desteğe lâyık olan demokratik ve ilerici kuvvetler önünde yeni imkânlar açmaktadır. Bon hükümeti işte bu buhran neticesi değiştirildi. Fakat büyük ortaklık adı verilen yeni hükümetin eski hükümetlerin emperyalist amaçlarından vazgeçtiğini gösteren hiçbir işaret yoktur. Bilâkis o, barışçı niyetleri olduğunu söylemesine rağmen, bütün Almanyayı temsil etmek iddiasında bulunuyor. DAC-ni yutmaya, Almanyanın 1937 yılındaki hudutlarını ihya etmeye çalışmaktadır. Münhen diktatının kanuniyetsizliğini tanımayı reddetmektedir. Batı Berlik üzerinde tahrikçi isteklerde bulunmakta nükleer silâhları ele geçirmeye çalışmaktadır.

Şimdi Avrupa kamu oyunda önemli değişiklikler oluyor. Emperyalistlerin Avrupayı bölme politikasının olanaksız ve tehlikeli olduğu bilincine varanlar çoğalıyor. Çeşitli toplumsal düzeni olan ülkeler arasında, bilhassa ekonomik ve kültür sahasında işbirliği ilişkileri kuruluyor. Karşılıklı ilişkiler seyrinde sosyalist ve kapitalist devletleri hükümet ve içtimai çevreler temsilcileri arasında Avrupa güvenliği ile ilgili faydalı fikir değiş tokuşunda bulunuluyor.

Varşava antlaşmasına katılan sosyalist ülkelerin Bükreş Bildirisinde, Avrupada güvenliği ve barışçı işbirliğinin sağlanması meselesiyle

ilgili ileri sürülen komünist partilerinin yapıcı karşılaşmalarında ve kararlarında yaptıkları teklifleri Avrupada barışın ve güvenliğin sağlamlaştırılması için reel bir esas teşkil etmektedir.

Bazı Batı Avrupa ülkelerinde sosyalist ve sosyal demokrat hareketinde halklararası gerginliğin azaltması ve komünistlerle hareket birliği lehine yeni ve olumlu temayüller belirlemektedir. Hristiyan çevrelerinde de sosyal ilerleyiş ve dünyada barış problemiyle ilgili yeni eğilimler görülüyor. Çeşitli meslek birlikleri ve diğer demokratik teşkilâtlar arasında da ilişki kurmak ve yardımlaşmak imkânları doğdu. Komünistler ile Avrupa güvenliğine inanan sosyalistlerin ortak hareketi kıtamızda barış dâvasına hizmet edebilir.

Avrupa halkları yeni bir harb istemiyorlar! Onlar ne daha entanzif bir silâhlama yarışmasına götüren ve kasıtlı veya tesadüfi ihtilâf ihtimalini arttıran soğuk harbi, ne de «korku dengesi»ni istiyorlar.

Avrupada, gerçekten, gerginliğin azaltılmasına ve karşılıklı güvene dayanan yeni ilişkiler kurma zamanı gelmiştir.

Biz komünistler, çeşitli milli şartlarda çalışarak kolektif güvenlik sistemi kurmak ve devletler arasında her çeşit saldırıyı önleyip Avrupa ve dünyada devamlı barış sağlayabilecek ilişkiler kurmak için gayretlerimizi esirgemeyeceğiz. Bu, güç, fakat reel bir ödevdir.

II

Avrupa komünist ve işçi partileri, dünya kamu oyu ve bütün alâkadar siyasal ve toplumsal güçler tarafından incelenmiye, çeşitli toplumsal düzenli memleketler arasında barış içinde yanyana yaşama prensiplerine esaslanan kolektif tehlikesizlik sistemi yaratılmasına yöneltmiş bir hareket programı sunmaktadırlar. Bu ber şeyden önce, bütün devletlerin harb devresinden sonra Avrupada yaratılmış olan reel gerçeği tanımalarını gerektirir. Bu şu demektir:

Avrupada mevcut hudutların, özellikle Oder ve Nisa boyunca, aynı zamanda iki alman devleti hudutlarının bozulmazlığını tanımak;

Federal Almanyanın bütün Almanyayı temsil etme isteklerinden vazgeçmesini gerektiren iki egemen ve eşit haklı Alman devletinin, yani Demokratik Almanya Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyetinin mevûdiyetini tanımak;

Federal Almanya Cumhuriyetine Avrupa, çoktarafı ve atlantik şekiller de dahil olmak üzere, ne şekilde olursa olsun, nükleer silâhlara ulaşma imkânları vermemek;

Münih antlaşmasının daha imzalanması anından beri hükümsüzlüğünü tanımak.

Avrupa işçi hareketi ile bütün barışsever demokratik kuvvetlerin önüne, egemenlik ve eşitliğin korunması esasında bütün Avrupa memleketleri

arasında barışçı ilişkiler ile işbirliğinin gelişmesini sağlama ödevi kanmaktadır. Bu amaçla yeni durum ve şartlar içinde şu vazifeleri gerçekleştirme savaşı yürütülmelidir:

Bütün Avrupa devletleri, karşılıklı ilişkilerinde güç kullanma veya güç kullanmak için gözdağı vermelerden, birbirinin içişlerine karışmoldan vazgeçme antlaşması imzalamalı, bu antlaşma, BMT Tüzüğü ve prensipleri gereğince, bütün ihtilâflı meselelerin ancak barışçı yollarla çözümünü sağlamalı;

Hem her iki Alman devleti arasında, hem Demokratik Almanya Cumhuriyeti ile bütün devletler arasında, hem de iki siyasi birim olan DAC ile Batı Berlin arasında ilişkiler normallaştırılmalı;

Federal Almanya Cumhuriyetinde demokrasi devamlı surette korunup geliştirilmeli. Halklara böyle bir istekle bulunma hakkını tarihi ders ve harb sonrası halklararası anlaşmalar vermektedir. Bu, Federal Almanyada, nazici teşkilâtların ve her türlü intikamcı propagandanın yasaklığı, mütemim kanunların ortadan kaldırılması, demokratik ve barışsever kuvvetlere faaliyet hürriyeti, Almanya Komünist Partisinin yasaklığının hükümsüz bırakılması savaşlarının geniş ölçüde desteklenmesini gerektirir.

Silâhlanma yarışmasına durdurulmasında mühim adım nükleer silâhın yayılmaması için anlaşma imzalanmalıdır.

Avrupa güvenlik sistemi, tarafsızlık prensiplerinin tanınmasını ve tarafsız devletler egemenliğinin kayıtsız şartsız sağlanmasını gerektirir. Bu memleketlerin daha aktif barışçı siyaseti ve silâhsızlanmaya yardımı böyle bir sistem yaratılmasına çok yardım edebilir.

Avrupa sosyalist ve kapitalist memleketlerinin ekonomik ilişkilerinde yaratılan suni engellerin ortadan kaldırılması gayet önemli olup, üretim ve bilimsel araştırmalar alanında anlaşmalar da dahil olmak üzere, çok semereli işbirliği kurulmasına yardım edebilir.

Biz, Avrupa güvenliği ve işbirliğine aydın perspektif açmaya çalışırken, birinci yerde silâhsızlanma gelmek üzere, meselelerin kısmî çözümü anlaşmasına tomomiyle taraftarız. Zira bu güvenlik ve işbirliği daha esaslı anlaşmalara varılmasına yol açacaktır.

Bu sahada hükümet, parti, toplumsal teşkilât, siyasi faaliyetçi ve bilginler tarafından yapılan bütün teklifler dikkatle gözden geçirilmeye değer. Bu teklifler arasında bilhassa, Avrupa devletleri arazisinden yabancı askerlerin çekilmesi, yabana askerî üslerin kaldırılması, Merkezî Avrupada, Balkanlarda, Tuna nehri boyundaki memleketlerin arazilerinde, Akdeniz bölgesinde ve Kuzey Avrupada, silâhlanması azaltılmış veya mahdutlaştırılmış bölgelerde olduğu gibi, kıtanın çeşitli bölgelerinde de barış ve işbirliği yaratılmasına şumulü olan teklifler en aktüeldir. Bu, ve diğer tedbirler silâhlanmadaki yarış ve hızlandırma eğilimlerini durdurabilir.

1969-da Atlantik paktının 20 yıllık vadesinin sona ermesiyle, askerî bloklarsız bir Avrupa meydana getirilmesi alternatifi bütün gücüyle gündeme konmaktadır.

Atlantik paktı vadesinin uzatılması veya çeşit şekillere sokulması yetenışlerine karşı kıtamızdaki bütün barışsever kuvvetlerin hareketini genişletmek için mümkün olan herşey yapılmalıdır. Bu harekete, Varşava antlaşmasına katılan devletlerin yapıcı mevzileri, Bükreş Bildirisinde her iki askeri birliğin aynı zamanda likide edilmesine hazır olduklarını tekrar açıkça ifade etmeleri çok elverişlidir.

Biz, bu devletlerin Atlantik paktı ve Varşava mukavelesi askerî teşkilâtlarının derhal likide edilmesi anlaşmasını isteyen tekliflerini destekliyoruz. Biz, halklararası gerginliğin azaltılması ve kıtamızda halkların güvenliğinin sağlanması maksadı güden her türlü teşebbüs ve teklifleri desteklemeye hazır olduğumuzu ifade ediyoruz.

Biz, bütün Avrupa devletleriyle, Avrupada güvenlik ve barış içersinde işbirliği meseleleriyle ilgili konferans çağırılması teklifini tamamiyle destekliyoruz.

Bütün Avrupa parlamentoları mümessillerinin konferansı çağırılması teklifi de desteklenmeye değer.

Güvenlik ve barışın sağlanması, kıtamız halklarına ilerilik ve refah yolunda yeni perspektifler açacaktır.

Avrupa halkları önünde önemli sosyal, ekonomik ve kültürel problemler durmaktadır.

İşçi mühendis ve bilginlerin çabaları neticesinde muazzam ekonomik kaynaklar yutan silâhlanma yarışından kurtulan Avrupa, yalnız kendi ahâlisinin hayat seviyesinin yükseltilmesini sağlamakla kalmayıp, bütün insanlığın gelişmesine de büyük yardım edecektir.

Böyle bir Avrupa uğruna yürütülecek savaş İspanya, Portekiz ve Yunanistan gibi memleketlerde gerçek mânada milli bağımsızlık, demokrasi uğruna, gerici ve faşist diktatörlüklere karşı yürütülen savaşla son derece bağlıdır. İspanya, Portekiz ve Yunanistan hükümetlerinin BAD-nin böyle düşük rejimleri arkalamasına karşılık olarak Amerikan emperyalizminin atom üsleriyle techiz edilmesine yardım etmeleri Avrupa için ne kadar büyük bir tehlike olduğunu göstermektedir. Avrupa Komünist ve İşçi partileri, İspanya işçi ve demokratik güçlerinin halihazırda birleştiği tek cephenin ve hürriyet, demokrasi adına gerici rejimlere karşı savaş yürüten bütün halkların çabalarını tamamiyle arkalayıp desteklemektedirler.

Daima emperyalizme, sömürgeciliğe ve yeni sömürgeciliğe karşı savaşmış komünistler, hâlâ milli kurtuluşları uğrunda savaş yürüten halklarla dayanışmalarını daha da kuvvetlendireceklerdir. Onlar, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika memleketleri ile milli bağımsızlık, egemenlik, iç işlerine karışmama, iki tarafın çıkarına olan iktisadi işbirliği, sanayice gelişmiş memleketlerin yakında kurtulmuş ve sosyal ekonomi ve kültürel kalkınma yolunca çekilmiş memleketlere etkili bir yardım gösterme ülkelerine dayanan yeni ilişkilerin kurulması ve gelişmesine yardım edeceklerdir.

Avrupa komünist ve işçi partileri, barış ilerleyiş ve demokrasiye hizmet eden vazifelerin yerine getirilmesi uğrunda bütün kuvvetlerini sarfetmeye hazırdır.

Bu yıl, en büyük zaferinin – Yüce Oktobr Sosyalist Devriminin – 50 yılını kutladığımız hareketimiz, bütün insanlığın gelişmesinde halledici etki gösteren güçlü siyasi bir güç oldu.

Özel şartlarda savaş yürütmek zorunda kalan her komünist partisi, yürüttüğü siyaset için memleketinin işçi sınıfı, emekçileri ve halkı önünde sorumluluk taşımaktadır. Aynı zamanda her parti, barışın korunması, çağımızın ihtiyaçlarına uygun yeni halklararası ilişkiler yaratılmasında sorumluluğunu duymaktadır.

Bu sorumluluk duygusu, biz Avrupa komünist partilerinin bu sorunların çözülmesi için kuvvetlerimizi birleştirilmemizi icabettirmektedir. Avrupa'da ve bütün dünyadaki komünist ve işçi partilerinin birlik ve dayanışması ne kadar sağlam olursa, savaşımız da o kadar etkili olacaktır.

Bu sorumluluk duygusu, herşeyden önce, bütün maddi değerlerin yaratıcısı ve çağdaş toplumun en şuurlu ve ilerici sınıfı olan işçi sınıfına çağrıyla hitabetmemizi zorunlu kılmaktadır. Biz, işçi sınıfının en yakın müttefiği olan köylülere öte yandan da barışta ve huzur da çıkarları olan orta tabakalara da hitabediyoruz. Avrupa işçileri ve bütün emekçiler vatanseverliği halklararası kardeşçe bir dayanışmayla birleştirerek barış, Avrupa güvenliği, demokrasi ve kıtamızda sosyal ilerleyiş uğrunda yürütülen savaşta halledici rol oynayacak bir durumundadırlar.

Biz, Avrupa işçi sınıfı saflarında geniş etkileri olan ve birçok Avrupa devletlerinin hükümetlerine katılan sosyalist ve sosyaldemokrat partilerine hitabediyoruz. On yıllarca süregelen tecrübeden görülüyor ki, komünistlerle sosyalistlerin ortak, çalışmaları, işçi sınıfının siyasi hayatı etkilemesinde, barışın korunmasında ve demokratik toplumsal yeniliklerde çıkarı olan toplum tabakalarını kendi etrafında toplaması dâvasında halledici bir rol oynamaktadır.

Yüz yıldır işçi sınıfının en büyük kitlevi teşkilâtı olan, maddi ve sosyal menfaatlerini savunan Avrupa Meslek Birliklerine hitabediyoruz. Biz, Meslek Birlikleri teşkilâtlarını barışçı Avrupa savaşı uğrunda otorite ve etkilerinden Saydalanmaya çağırıyoruz.

Bilginlere, yazarlara, sanat adamlarına, en iyi temsilcileri daima insanın hak ve hürriyetini, halkların bağımsızlığını savunan, halklararası yardımlaşmadan ve barıştan yana olan bütün Avrupa aydınlarına hitabediyoruz.

Biz, barış arzularını ve sosyal adaleti dini anlayışlarına göre uygulayan hristiyan kuvvetlerine, katoliklere, protestantlara ve bütün dinlerin din-darlarına hitabediyoruz.

Biz, geleceği kolektif güvenlik ve barış idelerinin zaferiyle sıkı sıkıya bağlı olan Avrupanın genç nesline hitabediyoruz. Gençlerin yeri, harb

politikasına karşı, gericiliğe ve faşizme karşı hürriyet, ilerleyiş ve halklar arasında dostluk uğrunda savaşanların ön saflarındadır.

Biz, rolleri toplumsal hayatta gittikçe artan, barışı ve insanlığın güvenliğini savunmaya katılmalarının son derece önemi olan kadınlara hitab ediyoruz.

Biz, çağdaş gerçeğe reel yaklaşma belirtileri gösteren, nükleer harb tehlikesini anlayan, memleketlerini BAD-nin bağımlılığından kurtarmayı isteyen ve Avrupa emniyeti politikasını yürütmeye hazır olan burjuva zümrelerine hitab ediyoruz.

Biz, bütün barışçı güçleri, kendi memleketlerinde ve bütün kıta çapında kolektif güvenlik için faaliyetlerini doğrudan doğruya alevlendirme uğrunda birleşerek geniş kampanyalar teşkilâtlandırmaya çağırıyoruz. Avrupa devletlerinin konferansa çağırılmasıyla ilgili yapılan her teklifin desteklenmesine çağırıyoruz.

Avrupa ülkeleri komünistleri, saldırganlık ve harb güçlerine karşı olarak, kendi kıtalarında barışı ve güvenliğini korumakla demokrasi, sosyal ilerleyiş ve milli kurtuluşun yararına bütün dünya haklarının yararına hareket ettiklerine kuvvetle inanmaktadırlar.

Bu tarihsel an yiğitlik ve atılganlık ister. Siyasi görüşleri ve parti mensupluğu, milliyet ve dinleri ne olursa olsun, bütün iyi iradeli insanlara, bütün etkilerinden yararlanarak genel amacımız olan barışa ulaşabilmek için olanca güçlerini işe koşmaları çağrısıyla hitab ediyoruz. Bizi ayıran engelleri ortadan kaldırmakla harbin ve yarınki güne olan güvensizliğin üstünde zafer çalacak, halkları devamlı barışa ve birliğe götüren yolu açacak olan dev gücü yaratabileceğiz.

Avrupa halkları, kıtalarının barış ve güvenlik sorunlarını kendi kendilerine çözümliycek durumdadırlar. Avrupanın talihini kendi ellerine varsın onlar alsınlar!

AVUSTURYA KOMÜNİST PARTİSİ

BELÇİKA KOMÜNİST PARTİSİ

BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ

BÜYÜK BRİTANYA KOMÜNİST PARTİSİ

ALMAN SOSYALİST BİRLİK PARTİSİ

ALMAN KOMÜNİST PARTİSİ

ALMAN SOSYALİST BİRLİK PARTİSİ (BATI BERLİN)

YUNANİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ

DANİMARKA KOMÜNİST PARTİSİ

İRLÂNDÂ İŞÇİ PARTİSİ

KUZEY İRLÂNDÂ KOMÜNİST PARTİSİ

İSPANYA KOMÜNİST PARTİSİ
İTALYA KOMÜNİST PARTİSİ
KIBRIS EMEKÇİ HALKININ İLERİCİ PARTİSİ
LÜKSEMBURG KOMÜNİST PARTİSİ
POLONYA BİRLEŞİK İŞÇİ PARTİSİ
PORTEKİZ KOMÜNİST PARTİSİ
SAN MARINO KOMÜNİST PARTİSİ
SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ
MACARISTAN SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ
FİNLÂNDÂ KOMÜNİST PARTİSİ
FRANSA KOMÜNİST PARTİSİ
ÇEKOSLOVAKYA KOMÜNİST PARTİSİ
İSVİÇRE EMEK PARTİSİ

Baş düşman, baş tehlike ve güçbirliği

Anayurdumuzun durumu, ana sorunları

S. Üstünel

Anayurdumuz, halkımız bugün iki başlı bir düşmanla, kapımıza dayanan bir faşist diktatora tehlikesiyle yüzyüzedir. Baş düşman, yayılcı, saldırgan üsleriyle, silâhlı birlikleriyle, atom başlıkları yığınaklarıyla, devleti, hükümeti, ordumuzu çeşitli kollardan kontrolü altında tutan militer ve sivil misyonlarıyla ülkemize oturan Amerikan emperyalistleridir. Kodaman burjuvazi, büyük ağalar takımı, en gerici güçler, memlekette Amerikan sömürgecileriyle işbirliği kurmuşlardır: Her ikisi de birbirine dayanıyor. AP hükümeti bu bağlaşıklığı daha da kuvvetlendirmek, egemenliklerini ayakta tutmak amacıyla faşist bir diktatoraya özeniyor. Kapıları zorlayan bu faşist eğilim yalnız halkımızın çetin savaşlarla elde ettiği demokratik hakları geri almak, Anayasayı kökünden yıkmak değil, yurdumuzu, 32 milyon insanı, bir Amerikan kışkırtmasında, bir atom harmanında kül etmek gibi korkunç bir tehlikeyi de içinde taşımaktadır. Düşman da, tehlike de iki başlıdır.

AP hükümeti iş başına geldikten bu yana, memlekette baştan aşağı alt ve üst yapıyı kemiregelen uzlaşmaz zıtlar, ekonomik, politik sosyal ve ideolojik alanlardaki süregen bunalım hızlanmıştır. Bu süregen bunalımla içiçe giren zıtlar: Emekle sermaye arasındaki, işçi sınıfı ve geniş köylü yığınlarıyla, sömürge sınıflar arasındaki, ilerici ve gerici güçler arasındaki, özellikle Amerikan emperyalistleriyle halkımız arasındaki uzlaşmaz zıtlar, kökleri ara tabakalardan gelen, derebeylik kalıntılarına, yeni sömürgecilik sistemine karşı olan milli burjuvaziyle işbirlikçi kodaman burjuvazi arasındaki çelişmeler olanca keskinliğiyle gelişmektedir.

Gene bu keskinleşen çelişmelerle bağlı olarak köyde, kentte ayrışma, sosyal ve politik güçler arasında uçlaşma süreci hızlanmaktadır. Burjuvazinin değişik kolları, tabakaları arasındaki ayrışma büyümektedir. Bütün bu çelişmeler, ayrışmalar, özellikle bütün Türkiye halkıyla Amerikan sömürgecileri arasındaki çatışma bir ölüm, kalım savaşı niteliği almaktadır. Bu uzlaşmaz zıtlık, bugün memleketin politik yaşantısında baş köşeye oturmaktadır.

Doğrudan doğruya Amerikan ve işbirlikçi, gerici çevrelere bütün bu uzlaşmaz zıtları, çelişmeleri sert bir baskı, faşist biçimi bir diktatorayla çözmek, süregen bunalımın içinden bu yolla çıkmak davranışındadır. Bu hükümet, Anayasayı kökünden yıkmak niteliğini taşıyan o sözüm yabana «temel hakları koruma» tasarısını, hem faşist diktatorayı yürütmek, hem bu diktatora çabasını maskelemek taktiğiyle ileri sürmektedir. Bu faşist diktatora eğilimi, Anayasayı rafa kaldırmak, halkımızın çetin savaşlarla elde ettiği demokratik hakları yoketmek çabası, Türkiye'deki durumlarını gittikçe tehlikede gören, halkımızın giriştiği bağımsızlık direnişinden, kuruluş hareketinden, bu hareketin büyümesinden korkan Amerikan emperyalistlerinin her türlü desteğine dayanmaktadır. Faşist diktatora davranışının arkasında Amerikan tekelleri, sömürgecileri duruyor.

27 Mayıs hükümet devirmesi, anti-emperyalist, anti-feodal, ilerici, demokratik güçlerin, DP hükümetinin faşist diktatora çabasına karşı direnen güçlerin kendilerini toparlamalarına, örgütlenmelerine yol açtı. Millet düşmanı hükümetin alaşağı edilmesi, yabancı sermayelerle, özellikle Amerikan emperyalistleriyle işbirliği kuranların durumlarını sarstı. Bu vuruş tepeden gelmeydi. Hükümet devirmesini yapan Cunta, yığınları kucaklıyan direnişin yalnız bir yönüyle kaldı. Onlar, köklü dönüşümler bekliyen halk yığınlarını aktif savaşa, eylemlere çekmek yolundan yürümediler. DP kapatıldı. Anayasa dışına çıkmış olan Meclis dağıtıldı. Yassıada yargılaması kuruldu. Millete hiyenet edenlerin ancak bir kaçı ipe çekildi. Devlet hazinesini soyanların, memleketin varını yoğunu yabancı tekellere satanların, milyonlar, milyarlar vuranların, cumhuriyete hiyanet edenlerin, işbirlikçilerin, büyük ağaların mallarına, mülklerine, hiç bir seylerine dokunulmadı. Yeni Anayasa yapıldı, II. Cumhuriyet kuruldu. Yeni Meclis seçildi. Ama süngüyle düşürülen iktidarın dayandığı, alaşağı edilen hükümetin temsil ettiği, çıkarlarını savunduğu kodaman burjuvazi ve ağalar oldukları yerde bırakıldı. Köklü toprak reformuna köklü demokratik oluşuma gidilmedi. Köylü yığınlarının politik örgüt kurmalarını önliyen yasaklar çıkarıldı. Bu yasak, geniş köylü yığınlarını zorbalığı altında tutan ağaların, gericilerin, en gerici güçlerin kanatları altına alan AP'nin işine yaradı. Anayasaya aykırı faşist kanunlar kaldırılmadı. Üstelik, yeni Anayasanın halka bir elden tanıdığı özgürlükleri öteki elden geri alan kanunlar çıkarıldı. En kötüsü, memlekette Amerikan emperyalistlerinin durumuna, yabancı tekellere sağlanan üstünlüklere, imtiyazlara dokunulmadı. NATO-CENTO bağlaşıkları, Amerikan savaş üsleri yerliyerinde kaldı. Bütün bunlar, üstelik gericilere, düşüklere, AP'yi, Amerikan sömürgecilerine biteviye verilen ödünler, halkın, yurdun zararına onlarla yapılan kompromiler bugün faşist diktatoraya yürüyenlere, Anayasayı rafa kaldırmıya gidenlere yolu temizledi.

AP ve soygunculuk politikası

AP'nin başını çeken grup, bugünkü uydu hükümet, yabancı sermayelerle, özellikle Amerikan tekelleriyle bağlaşan, tekelciliğe yükselen, devlet hazinesini, devlet araçlarını kendi çıkarlarına kullanan, devlet mekanizmasını ortaksız ele geçirmek amacını güden kodaman burjuvazinin, ağalarla sarmaşan onun en gerici, tutucu kanadının politikasını uyguluyor. Sömürgecilerle, özellikle Amerikan bankaları, tekelleri, kumpanyalarıyla bağlaşık olarak kodaman burjuvazinin memlekette kendisinin tekelci durumunu genişlettiğini göz önünde tutmadan, bu süreci ele almadan, AP hükümetinin faşist diktatora zorlamalarını gereğince değerlendirmek, bu diktatoraya karşı güçlerin, örgütlerin strateji ve taktiğini doğru çizmek zordur.

Memlekette sermaye birikimi ve konsantrasyonu, sermayelerin daha az ellerde toplanması süreci, bankaların, anonim ortaklıkların diktacı, tekelci durumu, bunların yabancı tekelci sermayelerle bağlaşması, bu süreç kuvvetlenmiştir.

Türkiyede bugün 49 banka vardır. Bunlardan 5'i yabancısıdır. Ama yerli bankalar, bir çok yabancı bankalarla, kumpanyalarla, büyük tekellerle bağlıdırlar. 49 bankanın 2 bine yakın şubesi vardır. Bankalardaki mevduat, son 16 yıl içinde 16 misli artmış ve bugün 17 milyara yaklaşmıştır. Bu, milli gelirin %18'ni tutar. Gelişmiş kapitalist ülkelere oranla bu toplam yüksek değildir. Ama Türkiyenin az gelişmişliği, bağımlı durumu, özellikle milli gelirin yabancı ortaklıklar, kumpanyalar kanalıyla, en başta NATO harcamalarıyla dışarıya aktığını göz önünde tutmak gerek. Türkiye bu NATO politikası yüzünden, dış ticaretinde de olumsuz bir duruma düşmüştür. Türkiyenin iç ve dış borçları 42 milyar liraya yükselmiştir. Dış ticaret açığı sürekli. Geçen yılki açığı 350 milyon dolar, yani 3,5 milyar liradır. «Yüksek Plânlama Kurumunun» açıkladığı verilere göre, ikinci «Beş Yıllık Plân» süresinde dış ticaret açıkları 17 milyar lirayı bulacaktır. Gene bu süre içinde sağlanacak dış borçlar 12 milyar lira hesap ediliyor. Ödenecek borçların ana ve faizleri 7,5 milyardır. Topyekün, 1972 yılında, Türkiyenin iç ve dış borçları: 100 milyar liraya ulaşacaktır. Bu, Beş Yıllık Plânda ön görülen yatırıma yaklaşıktır. Sonra, yabancı sermayelerin, kumpanyaların dışarıya aktardıkları, transfer ettikleri paralar, her yıl, yüz milyonları buluyor. Türk milyonerlerinin, zenginlerinin İsviçre, Amerikan bankalarına yatırdıkları paralar da başka. Türkiye böylesine içten ve dıştan amansızca sömürülen bir ülkedir. Bu korkunç sömürme düzenini ayakta tutabilmek için gerici egemen çevreler, Amerikan emperyalistlerinin desteğiyle faşist diktatoraya gidiyorlar.

Sermaye birikimi ve konsantrasyonu özellikle bankalarda daha açık görülmektedir. Son dört yıl içinde büyük bankalar, 5 bankayı aralarında erittiler, yuttular. Bu süreç, gene bankaların eli altında, değişik işletme

kollarında, anonim ortaklıklarda, kumpanyalarda da hızlanmıştır. Piyasada iflâslar süregen olmuştur. Bu yılın yalnız Şubat ayında, piyasada 670 firma batmıştır. Büyük balıklar, yerli-yabancı azmanı kapkaççı «kasırğa kumpanyalar», önlerine geleni amansızca silip süpürüyorlar.

Yabancı tekellerle, kumpanya ve bankalarla ortaklık kuranların başında İş Bankası gelir. İş Bankası «krallığı», 24 yerli ve yabancı bankayla, bir o kadar Amerikan ve Batı Alman kumpanyasıyla bağlıdır. Bu bankanın 42 bin personeli, işçisi vardır. Bu banka işçi sınıfının, sendika ve işçi hareketinin, memlekette bağımsızlık direnişinin can düşmanıdır. Bugün faşist diktatoraya yürüyen hükümetin, AP'nin arkasında duranlardan biri de bu bankadır. Bu banka, yabancı tekellerin, özellikle Amerikan sömürgecilerinin Türkiyedeki «Truva Atı»dır. Bu banka, daha bundan 30 yıl önce yabancı sermayelerle, o zaman en başta Alman tekelleriyle, iş birliğine girişmiştir. 1947'den sonra, Truman «doktrini» ve Marşal «plânı» ile Amerikan sömürgecileri Türkiyeye yerleştiklerinden bu yana İş Bankasının yabancılarla ortaklığı daha geniş ölçüler almıştır.

İş Bankasının 1954 yılı «çalışma» raporunda bir açıklama vardır. Bu raporda: «Amerika ve Kanadanın finans ve ekonomik yaşantısında her biri seçkin bir yer tutan delegasyon üyeleriyle bankamızın yöneticileri arasında bir buluşma olmuştur. Yabancı sermayeleri teşvik kanununun ışığı altında, iş adamlarımızla bu delegasyon arasında yararlı konuşmalar, fikir değiş-tokuşu yapılmıştır», deniliyor. Bu banka: Amerikan Uluslararası Kalkınma Bankasıyla, Amerikan Export-import Bank, Holanda Bankası, Banka Di Roma, General Elektrik, Westinghouse, Koppers ve daha bir sürü tekellerle, ayrıca Batı Alman bankaları ve kumpanyalarıyla sarmışmıştır.

İş Bankası, Cumhuriyet Merkez, Ziraat, Sümer ve Eti bankalar kanalıyla ellerini devlet hazinesine, kredilerine daldırmıştır. Özel sektör, yerlisi, yabancısı, hele bugünkü hükümetin eliyle, büyük vurgunlarını bu devlet kredileriyle sağlıyorlar. Örneğin, Mecliste yapılan bir açıklamada büyük bir vurgun olayı gözler önüne serildi. 120 aracı tüccar, bu yıl, piyasadan 611 milyon liralık bütün satın almıştır. Bu paranın 600 milyonu devlet kredileridir. Bu 120 vurguncu, kapkaççı, bu alış verişlerden 308 milyon kâr etmiştir. Oysa, 500 bin tütün ekicisinin eline 53 milyon lira geçmiştir. Bu vurgunda Amerikan Tabako kumpanyası ve İş Bankası ayrı bir pay çıkarmışlardır. 1965 yılında bütün bankaların açtıkları krediler: 24,5 milyar liradır. Bu toplamdan: 12,7 milyarı ticaret bölümüne, ithalât ve ihracat birliklerine, 3,2 milyarı köylüye (bunun % 80'i büyük çiftlikçilere, tefecilere, ağalara), 6 milyarı apartıman, iş hanları, oteller kuran yapı kumpanyalarına, 1,5 milyarı Türkiyedeki yabancı ortaklıklara, kumpanyalara vermiştir. İş Bankasının 1966 yılındaki kârı 136 milyon liradır.

İş Bankasında mevduat, 5 milyar liraya yaklaşmıştır. Bu banka, aferist, kapkaççı mültimilyonerler yetiştiren bir kurumdur. Bu bankanın başında

bugün, Amerikan Koppers firmasının eski aracılardan, mültimilyoner Bülent Yazıcı vardır. Kardeşi Bedii Yazıcı, gene bu bankayla bağlı «TAM»ın (Türk-Amerikan Sigorta Ortaklığının) Genel Direktörüdür. Amerikan kumpanyalarının, Morison ve Koppers firmalarının has adamlarından olan S. Demirel ve Danış Koper de İş Bankasının yetiştirmelerindendir. Her ikisi de, Ereğli Demir-Çelik kombinasının yapı işlerinde hem İş Bankasının, hem Amerikan kumpanyalarının aracılardı. Demirel, yalnız bu işten 30 milyon, Koper 20 milyon lira vurmuştur. İş Bankası, Westinghouse, Blaw kno, Koppers gibi Amerikan tekelleriyle beraber. Ereğli kombinasına ortak. Devlet hazinesinden sağlanan bol kredilerle 2,5 milyara kurulan bu kombinada, yerli-yabancı karması anonim bir ortaklık, bir tekeldir. İş Bankası: Şeker, çimento, dokuma, tekstil, lâstik, besin maddeleri, cam-şişe endüstrisi kollarında, tekel niteliğinde anonim ortaklıklar kurmuştur. Bu endüstri kollarına 270 milyon lira yatırmıştır. Şeker, demir, çimento, lâstik fiyatlarına hükümetin yaptığı artırımların kimlerin yararına ve nerden geldiğini anlamak zor değildir.

Piyasada, politik alanda at oynatan bankaların arasında Yapı-Kredi Bankası, Sanayi Kalkınma Bankası, Garanti Bankası, AkBank vardır. Yapı-Kredi'nin başında, DP'nin kurulmasını parayla destekliyen, şimdi AP'ye arka olan Taşkent vardır. Bu banka, «Hürriyet Holding» gibi kodaman basın ortaklıklarını destekliyor, bu alanda tekel kurmuştur. Büyük sigortakumpanyalarıyla: «Doğan Sigorta», «Devlet Hava Yolları Sigorta Kurumu» gibi anonim ortaklıklar bağlıdır. Garanti Bankası İngiliz – Amerikan sermayeleriyle içli dışlıdır. Bu bankanın başında, müteahhitlikten milyoner olmuş Cabir Selek vardır. Selek, aynizamanda, Sanayi Kalkınma Bankası Yönetim Kurulu üyesidir. Bu bankanın Yönetim Kurulu üyelerinden birisi de H. Kuyucaktır. Bu milyoner bankerlerin arasanda Ak Bankın başını tutan Dallı vardır. Pamuk Bank'ı kuaran Yeşileller, Sporeller bu vurguncu finans kodamanlardandır.

Bankaların arasında, hızla güçlenenlerden biri de Sanayi Kalkınma Bankasıdır. 18 yıl önce, Amerikan Uluslararası Kalkınma Bankasının ortaklığıyla kurulmuştur. 25 milyonluk sermayesini 50 milyona çıkardı. Kredi ve ortaklıkları bugün 1 milyarı bulmuştur. Bu bankayı AID (Amerikan Yardım Kurumu) desteklemektedir. AID, bu bankaya özellikle Merkez Bankasında tuttuğu karşılık paralardan kredi açıyor. AID, Türkiye'ye açtığı kredileri de, çoğu zaman bu banka kanalıyla veriyor. Bilindiği gibi, AID açtığı kredileri, verdiği borç parayı dolar olarak değil mal olarak verir. Borç verirken, Amerikan mallarının satın alınmasını şart koşuyor. Verdiği makineleri, gereç ve araçları, malları, dünya piyasalarının çok üstünde bir fiyatla satıyor. Eğer 200 milyonluk kredi açarsa, bunun karşılığında 50 milyonluk mal satar. Bunu da belli firmaların, Türk-Amerikan karması ortaklıkların elyle yapar. Aradaki büyük vurgunun arslan payı Amerikan tekellerine, gerisi de Türkiye'deki aracılara kalır. İş Bankası da, Sanayi

Kalkınma Bankası da, öteki bankalar da bu yağmadan paylarını alıyor. Sanayi Kalkınma Bankası, özellikle küçük ve orta işletmelere, fabrika ve atelyelere çullanmıştır. Yüzlerce işletmeyi kontorolu altına almıştır. Bu işletmeleri kapatır, birleştirir. Yönetimini istediği gibi kullanır. Borçlu düşen mal sahibini atar, yahut işçi yerine kullanır. Elini attığı yerde patron odur. Bu banka: Besin, tekstil, kimya, lâstik endüstrisi kollarında iyice yerleşmiştir. İzmir «Kula», Bakırköy «Bozkurt» gibi kombinalarla ortaktır.

Osmanlı Bankası, ötedenberi, komprador çevrelerle, ithalât-ihracat birlikleriyle iş görür. Bu banka, yalnız tüccarlara değil, büyük çiftlikçilere, kodaman ağalara kredi, borç sağlar. İlâç iş kolunda önemli durumu vardır. Bir Anglo-sakson ortaklığı olan Boraks kumpanyası bu bankayla bağlıdır. Petrol kumpanyalarından Biritiş Petroleum bu bankayla sıkı bağlıdır. Bu bankanın Genel Direktörü R. Aksan, Türkiyedeki 110 mültimilyonerden biridir.

Bankacılığın gelişmesi, sermaye birikimi ve konsantrasyonu süreciyle, yerli yabancı karması, kırması bir finans oligarşi, parababaları kumkuması meydana gelmiştir. Milyonerlerin arasında milyarderliğe merdiven dayıyanlar vardır. V. Koç bunlardan biridir. Koç Holding grubu, Türkiyede kodaman burjuvazinin tekelliliğe nasıl yükselmekte olduğunu gösterir. Özel sektörün bu kodamanı, yerli ve yabancı bankalarla bağlıdır, 44 işletmenin patronu, ya da ortağıdır. Bankalardaki durumu, işler hesapları öyleki, istediği dakkada yarım milyar çekebilir. Koç, daha 1928'den Ford acentalığıyla işi genişletmiştir. Bugün de Türkiyede Fordun en güvendiği aracıdır. Koç Holding, «Otosan» montaj fabrikasını, Fordun İngilterede bir dalı olan Reliant Engineering firmasıyla kurdu. Ampul, kablo, metal fabrikalarını Düpon'un General Elektrik Kumpanyası ve İş Bankasıyla ortaklaşa işletir. Bugün ampul, elektrik lambası, piyasasının % 60'ı bu holdingin tekelindedir. Koç, 1966 Şubatında yaptığı bir basın toplantısında, «Amerikan sermayelerine ihtiyaç olduğunu» söyledi. Amerikan tekellerinin basını Koçu köklere çıkarıyor.

Yabancı sermayelerle karmaşan ve özellikle ilâç endüstrisi ve piyasasının önemli bölümünü eline alan tekelliler doğmuştur. N. Eczacıbaşı ve Ulagay firmaları bunların başında gelir. Bugün Türkiyede, Eczacılar Odasının raporuna göre, 66 ilâç kumponyası vardır. Bunlar, «İlâç Endüstrisi İşverenler Sendikası»nda, yani tröstünde birleşiyor. Bu firmaların, kumpanyaların içinde en büyükleri, en güçlükleri 5 tanedir. Bunlardan da ikisi «yerli», üçü yabancısıdır. Yerliler de, yabancılar da karışıktır. Ulagay, 7 yabancı firmayla, Eczacıbaşı 23 firma ve kumpanya ile ortaktır. Eczacıbaşı firmasının piyasadaki durumunu yıllık satışları daha açık gösteriyor. Bu tröst, son 10 yıl içinde, yıllık satışlarını 7 milyondan 106 milyon liraya çıkarmıştır. Sonra, Eczacıbaşı, bundan başka kimya endüstrisine yerleşmektedir. Büyük ithalât – ihracat birlikleriyle ortaktır, değişik bankalarla, özellikle İş ve Kalkınma bankalarıyla, Amerikan Expres Bank'la bağlıdır.

İlâç piyasasında alabildiğine bir vurgun vardır. İlâçların ilkel maddeleri dışardan getiriliyor, işleniyor, ambalaj ediliyor ve 15 misli, 20 misli pahalıya satılıyor. Amerikan Squibb firması, DP hükümeti zamanında, 1951'de, Türkiye'de 1 milyon sermaye ile işe başlamıştır. Bugün 30 milyonluk satış yapıyor. Yıllık kârı: 8-9 milyon liradır. Bu Amerikan firmasını AİD desteklemektedir. 10 yılda bu firma dışarıya 30 milyon aktarmış, transfer etmiş ve bir o kadar da körlerini Türkiye'de faize vermiştir. Bu ilâç vurgunculuğunda Batı Alman firmaları ötekilerden geri kalmamaktadır. Bu soygunu, bugünkü yabancı tekellerin uydusu hükümetin halk düşmanı «sağlık politikası» desteklemektedir. Bu politika özel sektörde gelişen ve yerli yabancı karması tröstleşmeyi, tekelliliği hızlandırmaktadır. «İlâç Endüstrisi İşverenler Sendikası», memlekette yabancı tekelleri, özellikle Amerikan sömürgecilerini savunan, onlara dayanan ve açık faşist diktatöraya yürüyen AP hükümetini desteklemektedir.

Tekellerin çıkışları ve direnişleri

Türkiye'de gelişen ulusal bağımsızlık direnişini, ileri, demokratik hareketleri, yurtsever güçleri ve örgütleri ezmek amacıyla, kodaman burjuvazinin ele başları: V. Koç, N. Eczacıbaşı, K. Taşkent, Adana Sanayi Odası başkanı Sabancı, Ömer Ağalar, Selekler, Yazıcılar, 10 kadar mültimilyoner, daha 1962'de, «Sosyal İncelemeler Fonu» maskesi altında faşist bir örgütün temellerini attılar. «Komünizmle mücadele derneği», açık kafatasçı, faşist örgütler, vurucu komandolar bu fonla besleniyor. Bu fona, 1962'de V. Koç, milyonerler grubu: 6 milyon verdiler. 1965'te, bu ödeneklerini 15 milyona çıkardılar. AİD, Merkez Bankasında tuttuğu karşılık paralardan, bu fona 6 milyon ayırıyor. Bu fon, Türkiye'deki Rockefeller ve Ford fonlarıyla bağlıdır. Gerici gazeteler, bağnaz, yobaz grupları, faşist eğilimli, ilericilik düşmanı yazarlar, Atatürk'ün ulusal bağımsızlık ilkelerine saldıranlar bu kazandan çöpleniyor.

Yeri gelmişken tipik bir olayı belirtmek gerek. Bilindiği gibi, V. Koç, yüzbinlerce lira harcadı, otobüslerle, yurdum bir çok yerlerinden binlerce kişiyi topladı, Ankaraya getirdi. Adamlar, çığırkanlar kiraladı. Kiraladığı ajanlar arasında Türk-İş'in başını tutan Demirsoy ve omuzdaşları, AP'nin azılı faşistleri vardı. V. Koç, kendisi, Tandoğanda tertiplenen anti-komünizm curcunasına katıldı. Bu curcuna fiyaskoyla sonuçlandı. Ama, Türkiye'de ulusal bağımsızlık direnişinin, komünist ve Sovyet düşmanlığının başını kimlerin çektiğini, faşist diktatora çabalarının arkasında kimler bulunduğunu bütün kamu oyuna, dünyaya gösterdi. V. Koç, işçi sınıfının, emekçilerin en azılı can düşmanı olduğunu Kavel grevinde açığa vurmuştur. Yabancı tekellerle iş birliği kuran kodaman burjuvazinin Anayasa

düzenine karşı, demokratik gelişmeye karşı faşist diktatora ile yürümek plânını, eğilimini V. Koçun çıkışları gözler önüne seriyor. O zaman Koçlar kendileri doğrudan doğruya faşizmi uygulamak eylemindeydiler. O sırada, onların tam istedikleri hükümet henüz yoktu. Ama bugün, bu çevreler, işlerine yarıyan bir hükümeti, Amerikan casusluk servisi CIA'nın yardımıyla, işbaşına getirmiş bulunuyorlar. Şimdi, perde arkasından, bu hükümetin dizginlerini, Hartla, Grantla, Amerikalılarla beraber kullanıyorlar.

AP-nin tekelleri ve yabancı sermayeyi koruma politikası

AP hükümeti iş başına geldikten bu yana yabancı tekellerin Türkiye'de yayılma, durumlarını kuvvetlendirme süreci hızlanmıştır. Bu hükümet, yabancı sermayelere, özellikle Amerikalılara memleketin kapılarını ardına açtı. Bu sermayelerle gittikçe daha fazla bağlaşan, onlarla beraber büyük vurgunlar yapan kodaman burjuvazinin, bu başıboş soygunu sürdürmek için, faşist tipi bir diktatoraya yönelmesinin nedenlerinden biri de buradan gelir. Amerikan tekellerinin adamları, Newyorkta Sunaya: «Türkiye ancak şimdi, AP hükümeti iş başına geldikten sonra güvenilir bir ülke olmuştur», dediler. Ve, Fordlar, Türkiye'ye daha geniş ölçüde el atmaya hazır olduklarını bildirdiler. Sunay geri döner dönmez, Amerikan «kasırga» iş adamları, Amerikan Dış İcazet Bakanlığının yetkilileri, özel bir grup Ankaraya uçtu. Bunlar, Türkiye'nin ormanlarına, madenlerine, türüstik yerlerine bayıldıklarını bildirdiler.

«Newyork Tims», bu yakınlarda, Türkiye'nin: Bakır, volfram, petrol, krom, demir, çeşitli maden yataklarının bir haritasını bastı. Amerikan Sıprus Mining ve Metal Chimax kumpanyaları, Türkiye'nin Karadeniz bakır madenlerine «yatırım yapmaya hazır olduklarını» bildirdiler. Eti Bankın elinden bu yaktakları koparmak için, Demirel hükümetinin de yardımıyla, türlü oyunlar oynanıyor. AİD'in başkanı Grant'ın ve işbirlikçi Tahsin Yalabıkın aracılığıyla, hükümet, Uludağın volfram yataklarını Amerikan Union Garbid kumpanyasına peşkeş çekti.

Yabancı sermayelerin Türkiye'ye yayılışı, istatistiklere göre, 1964'ten bu yana, % 3,5'ten % 19,5'e yükselmiştir. 1966'da hükümet, 100 kadar yabancı kumpanyaya, değişik yatırım serbestliği, imtiyazı vermiştir. Geliyorlar! Yatırım mı yapıyorlar? Vurguna geliyorlar! Sömürge yağmasına geliyorlar. Yerli işbirlikçilerle kapkaççılığa geliyorlar! «Devlet Plânlama Kurumunun» 1917'de, bu yıl açıklanan raporuna göre: Türkiye'de yabancı sermayelerin kâr oranı % 50'dir. İlâç sanayiinde bu oran % 57'dir. Gene bu rapora göre, 1951–66 yılları arasında yabancı sermayelere, kumpanyalara: 1 milyar 230 milyon lira ölçüsünde yatırım izni verilmiştir. Oysa bunların

getirdikleri sermayelerin tutarı (makine, patenta): 513 milyondur. Geri kalan 700 milyon hükümetin açtığı kredilerle, AİD'in karşılık fondan ödediği paralarla sağlanmıştır. Devlet hazinesi böyle yağma ediliyor. İşbirlikçiler, Koperler, Demireller, Yazıcılar, Selekler, hükümet edenler bu yağmada ortaktır.

Bu yerli yabancı birlikler 104 firmada toplanmıştır. Bu anonim ve limited ortaklıklarda hisselerin, genellikle % 70'i, bazılarında % 81'i yabancılardır. Bu çeşit ortaklık yabancı tekellere, aşırı kârlardan başka, iki avantaj sağlamaktadır. Tabelâsına: «Türk Anonim Ortaklığı» yazmakla, halkın ulusal onurunu sömürüyor, milletin gözünü boyuyor. Yerli ortak almakla da Türkiye'de kendisine savunucu, destek buluyor. Örneğin: «Gübre fabrikaları Türk A. O.» hisse senetlerinin % 51'i Amerikan «Fortilyaj» firmasıdır. Daha doğrusu azot endüstrisine kancayı atan Rokfellerindir. İzmit «Boru Fabrikası A.O.» Batı Alman «Manesman» kumpanyasıdır. 23 işletmeyi, çimento piyasasını tekelinde tutan «Genel Çimento T.A.O.» İtalyan, Fransız, Batı Alman sermayeleriyle iş birliği kurmuştur.

Yabancı sermayelerin % 35'i Amerikan, % 17,5 İsviçre, % 17'i Holanda, % 14'ü Batı Alman, % 6 Fransız, % 3 İngilizdir. Batı Almanya, Türkiye'nin dış ticaretinde, Amerikadan sonra, ikinci geliyor. Alman tekelleri, ötedenberi, bir gelenek olarak, Türkiye'nin dış ticaretinde egemen durum sağlamışlardır. Türkiye'yi, kendi endüstrilerine bir ham madde kaynağı, Türkiye'nin tarımını sömürmüşlerdir. Hiç bir zaman Türkiye'nin endüstrileşmesine yanaşmamışlardır. Onu bir sömürge, geri kalmış bir ülke durumunda tutmak yolundan yürümüşlerdir. Bu politikayı, yeni sömürgecilik sistemiyle, Truman «doktrini» ve Marşall «plânıyla» Amerikan emperyalistleri daha geniş ölçülerde uygulamaktadırlar. Marşall «plânı» özellikle kodaman ağaları, büyük çiftlikçileri kredilerle, makine ve traktör sağlamakla destekliyor. Toprak ağalığını, derebeylik kalıntılarının sürüp gitmesini sömürgeciler böyle tutuyor. Toprak reformuna karşı çıkan AP ve hükümetinin arkasında ağalar ve Amerikalılar vardır.

Türkiye'ye dalan yabancı tekeller: Kauçuk, kimya, ilâç, besin maddeleri, tekstil, montaj, genellikle hafif endüstri kollarını kontorolları altına alıyorlar. Bu tekeli kumpanyalar yalnız 1 koyup 5 almak değil, koyduklarını, aldıklarını tez elden dışarıya aktarmıya, teransfer etmiye bakıyorlar. Sonra bunlar yalnız para değil, hisse senetleri, mücevherler, yükte hafif pahada ağır taşınır değerleri de dışarıya aktarıyorlar.

Bir «Vita» — Univeler firması vardır. Bitkisel yağ piyasasında tekel kurmuştur. Bu firma, 15 yıl önce, 5 milyon sermaye ile, onun da yarısını Menderes hükümetinden kredi almak yoluyla, kurulmuştur. Bu süre içinde bu tröst 156 milyon lira kâr etmiştir. Lâstik, kauçuk piyasasında tekel kuran: Pirelli, Good Year, Chrysler, Royal gibi firmalar «karma» işletmeler kurmuşlardır. Ortaklıkların % 65'i yabancılardan, % 35'i yerli. Yerli ortaklardan İş Bankası var, V. Koç Holding var, Taşkent var. Bu lastik tekeli,

ordu siparişlerini eline almıştır. Bu firmaların kârları: 250 milyon, transferleri: 130 milyon liradır içinde tefeci faizle işlettikleri kârlar: 120 milyondur. Yağma Hasanın böreği, yeni sömürgecilik, kapkaççı vurgunculuk buna derler.

Türkiyede egemenliklerini yürüten yabancı tekellerin başında petrol kumpanyaları gelir. Bu kumpanyalar hükümetin politikasına doğrudan doğruya etki yapmaktadır. Bunlar hem petrol yataklarının üstüne oturuyor, hem petrol piyasasına hükmediyor. Petrol arama, çıkarma, işleme izni alan yabancı kumpanyalar bir çoktur. Bunların başında: Mobil, Şel, Kalex, Bitiş Petroleum, Esco, Sokoni gelir. Yabancı kumpanyalara petrol arama ve çıkarma izni verilen toprakların yüz ölçüsü: 118 bin kilometrekaredir. Bu, Türkiye'nin yedide biridir. Gerici hükümetler köylüye toprak vermezler. AP hükümeti ve Mecliste AP'liler, Anayasanın ön gördüğü toprak reformuna karşı olduklarını kesinlikle bildirdiler. Ama yabancı petrol krallarına: «Buyurun, bu toprakları istediğiniz gibi kullanabilirsiniz» diyorlar. Maden, enerji, petrol kaynaklarını AP hükümeti yabancı kumpanyalara dağıtıyor. Ely tasarısını geçirmek için, Enerji ve Doğal Kaynaklar Bakanlığında, Demirelin başkanlığında özel bir komite kurulmuştur. Çalışmaları tamamiyle gizlidir.

Yabancı petrol kumpanyaları, arama izi, işletme imtiyazı alıyor. Sonra, bir iki yerde sondaj yapıyor: «Petrol çıkmadı», deyip bu yatakların üstüne yatıyorlar. Bu yatakları kendisine, ilerisi için yedek tutuyorlar. Ve, Arabistandan, Küveytten getirdikleri petrolleri Türkiye'de, dünya piyasasından % 35 fazlasına satıyorlar. Türk ordusunun yakıtını bunlar sağlıyor. Devlet hazinesi bunların arpalığı olmuştur. Hükümet bunlara sürekli borçludur. Ordunun bunlardan satın aldığı akar yakıt tutarı, yıldan yıla artıyor ve bugün 200 milyon Doları, yani 2 milyar lirayı bulmuştur. Bu petrol vurgunculuğunda da, öteki alanlarda olduğu gibi, İş Bankasının, Taşkentlerin, borsalar, odalar birliklerinin ortaklığını görüyoruz. Bursa Odalar Birliği başkanı Batur: «Yabancı sermayeleri kaçıramayız. Petrolü millileştiremeyiz!» diye ortaya atıldı. Odalar-borsalar birlikleri, genellikle tekelciliğe giden, yabancı sermayelerle gittikçe daha sıkı sarmaşan kodaman burjuvazinin, kompradorların, büyük aracılardan çıkarlarını savunuyor.

Yabancı petrol tekelleri, özellikle Amerikan kumpanyaları, destekledikleri, hükümete gelmesini sağladıkları AP hükümetinin eliyle TPAO'yu, bu yerli petrol işletmeciliğini yıkmak istiyorlar. Demirel hükümetinin ilk yaptığı işlerden biri, yabancı sermayelere karşı ulusal petrol işletmeciliğini savunan TPAO genel müdürünü yerinden atmak olmuştur. Orduda Akaryakıt İkmal Kolu başkanı general Gökben, yabancı kumpanyaların bu açık soygununa karşı çıktığı için şimdiki hükümet, Savunma Bakanı Topaloğlu onu yerinden attı.

Çok ilginç, üzerinde ibretle durulacak belgeler vardır. 1965 seçim öncesi, 24 Eylül'de, Mobil Genel Direktörü Fricker'in bir raporu vardır. Gene

o sırada Demirelle Kaltex'in direktörü Kirchoferle yaptığı bir konuşma ve gene bu kumpanyanın temsilcisi Harrigerin Viyanadaki Güney-Doğu direktörlüğüne gönderdiği bir mektup vardır. Bu raporlarda, mektuplarda, görüşmelerde Amerikan petrol kralları bir şart dayatıyorlar: «Türkiyedeki politik hava değişmelidir.» Kendilerine «karşı olan politik yöneticiler ve hükümet düşürülmelidir». Mobil, bu iş için, seçimlerde 50 milyon harcamıştır.

Mobil kumpanyası Türkiyede ayrı bir kiralık kurmuştur. 60 yıldan beri Türkiyededir. Ama asıl egemenliğini DP hükümeti zamanında kurmuş, AP zamanında çok daha güçlenmiştir. Elinde 49 petrol kuyusunun tapusu vardır. Ama bunlardan bir kaçını işletiyor. Adana, Antep, Şiir, Batman, Raman, Şelmo, Bulgardağı bölgelerindeki kuyularını işletmiyor, yedekte tutuyor. Bu kumpanya, yalnız arama karşılığı: 1 milyon 250 bin Dolar, yani 13 milyon Lira transfer yapmıştır. Türkiyenin bir çok yerlerinde benzin, akar yakıt istasyonları, depoları kurmuştur. 300 taşıt tankı, 160 sarnıçlı vagonu onundur. Mersin ATAŞ rafinerisinin baş ortağıdır. En azılı işçi düşmanıdır. Sovyetlerin kuracakları rafineri anlaşmasını bozdurmak için hükümete açıktan açığa baskıya geçmiştir. Bu petrol kumpanyaları, devlet parasıyla kurulan Batman-İskenderun petrol boru hattını eleçirmeye uğraşıyorlar. Hükümet, bu hattın hisse senetlerini özel sektörün, bu kumpanyaların isteğiyle satışa çıkarmıştır.

Türkiyede yeni sömürgecilik sisteminin uygulanmasında önemli rol oynayan daha iki örgüt vardır. Bu ikisi birden devlet içinde bir devlettir. Bunlardan biri Konsorsiyom, ötekisi AİD'ir. Bunlar, eski Genel Borçlar Kurumunu – «Düyün'i Umumiye İdaresini» yeni biçimde pek andırır. Konsorsiyomun da baş patronu Amerikadır. Bunlar Türkiyenin ekonomisini, malıyesini kontroledir, bütçesinin bağlanmasına karışır. Nereye ne kadar yatırım yapılacağını gösterir.

AİD, Marşall «yadım plânının» bugünkü adıdır. Ve, Türkiyedeki değişik Amerikan misyonlarından, servislerinden biridir. Etkisi, yetkisi de çok geniştir. Büyük Elçi Hart ve AİD Başkanı Grant, Bakanlar Kurulunu elinde tutan «gölge hükümetin» ileri gelenlerindendir. AP hükümeti, bunlara danışmadan hiç bir şey yapmaz ve yapamaz. En taze örnek. «Devlet Plânlama Kurumunun» hazırladığı «II. Beş Yıllık Plânı» beğenmediler. Demirel, «Plânlama Kuruluyla» üstüste, gizli toplantılar yaptı. Plâna AİD'in, – Amerikan tekellerinin, istediği biçim veriliyor. Öyleki, Türkiye geri kalmış bir tarım ülkesi, yabancı tekellerin bir sürüm pazarı durumunda bırakılıyor. Milli endüstrinin gelişmesi baltalanıyor. Yatırımlar, özel sektörde yabancılarla işbirliği kuranların, yabancı tekellerin yararına göre ayarlanıyor.

AİD'in elinde çok kuvvetli manivelalar vardır. Amerikanın Türkiyeye açtığı krediler, verdiği borçlar onun kanalıyla uygulanıyor. Sonra, Amerikanın Türkiyeye sattığı «tarım fazlası malların» karşılıklarını Merkez Bankasında ve eli altında tutuyor. Basında çıkan eldeki verilere göre bu

karşılık paralar fanu: 2,5 milyar Liraya yükselmiştir. AID'in niteliğini, fanksiyanlarını, elindeki paraları nerelere, nasıl harcadığını bu yeni sömürgecilik mekanizmasını işletenler daha iyi anlatıyorlar.

AID'in eski başkanlarından D. Bell: «Amerikan yardımları, mal ve hizmet biçimindedir, şartlara bağlanır. Bizden para çıkmıyor. Yardımların % 50'i Amerikaya dönüyor. Az gelişmiş ülkelerde başlıca amacımız, bu ülkeleri Amerikaya pazar yapmaktır, Amerikan sermayelerini korumaktır.» Diyor. Türkiyeyi NATO'lara, Truman «doktrinlerine», Marşall «plânlarına» bağlayanlar, bu serüvenlik yolunda devlet hazinesinden, son 18 yıl içinde, 100 milyar harcadılar. Üstelik te milletin sırtına 42 milyar lira borç yüklediler.

AID, Merkez Bankasında tuttuğu karşılık paraları hangi amaçlarla ve nerelerde kullandığını Ankaradaki Amerikan Ticaret Ateşesi Arthur Lilling, geçen yılki bir raporunda açık seçik gösteriliyor. Bu raporda karşılık paralar: 1. Amerikan tarım mallarını sürmek, 2. Amerika için gerekli stratejik malları satın almak, 3. orduya İzmirdeki NATO karargâhı kanalıyla donatım, gereç sağlamak, 4. Amerikanın Türkiyedeki elçilik ve misyonlarının masraflarını karşılamak, 5. «bilimsel ve teknik bilgi toplamak», yani casusluk servislerini beslemek, 6. basın, eğitim alanlarındaki eylemleri, Amerikan kollejlerini paraca desteklemek, okul kitapları, dergiler çıkarmak, 7. «olağanüstü hallerde ivedilikle yardımlarda bulunmak». Bu «olağanüstü ve ivedilikle yapılan yardımın» ne olduğu, 1965'te yapılan genel seçimlerde belli oldu. AP'ye çoğunluk sağlamak için AID, karşılık paralardan, 600 milyon harcamıştır. Turalların, en bağınaz, gerici, faşist örgütlerin ordu birliklerinde, okullarda, köylerde, yurdun her tarafında yaydıkları genelgeleri, kitapları, dergileri, broşürleri en iyi kâatlara bastıran Amerikan Haberler Servisidir, CIA'dır, AID'tır. Kürkiyede köyleri, ilçe ve bucakları saran «Barış gönüllülerini», bu Amerikan casuslarını AID karşılık paralarla besliyor. AID 1966 yılında, Türkiyedeki Amerikan kumpanyalarına: 276 milyon Lira kredi açmıştır. Savunma Bakanlığına: 573 milyon Lira borç vermiştir.

AID'in «uzmanlarından» ve özel danışmanı Rihart Podol: AID kurumu Türkiyede her yere el atmıştır. Önemli mevkilere, bakanlıklara, genel müdürlüklere Amerikan eğitimi görmüş, özel hazırlanmış kimseler getirildiğini övüne üvüne bir raporunda belirtiyor. Amerikalı sömürgeci, Türkiyede kaleyi içerden nasıl ele geçirdiklerini gizlemiyor. Amerikan sömürgecileri, kaleyi içerden almak, «beşinci kol» kurmak taktiğini Türkiyede işçi sınıfına karşı, sendika hareketine karşı, sürekli, plânlı, sistemli yürütmektedirler. Türk-İş'in başını tutan Demirsoy takımını, sendika ve işçi hareketini yozlaştırma, onu körletme yolunda kullanıyorlar. Türk-İş'in 11 milyon Lira tutan bütçesinin 9 milyonunu AID sağlamaktadır. Sarı sendikacılığı yaymak için Amerikaya götürüp, kendilerine adam yetiştiriyorlar. Ulusal bağımsızlık, kurtuluş ve köklü reform direnişinde bütün ulu-

sal güçlerin birlik, dayanışma kurmalarını baltalamak için bütün olanaklarını, ellerinde araçları kullanıyorlar. Karşıt partileri içinden vurmak taktiğini başa almış bulunuyorlar. CHP'de Feyzioğlu – Çelikbaş kolunun tutumu, Amerikan «beşinci kolunun» ne olduğunu pek iyi göstermektedir. Karşı güçleri parçalama, ulusal bağımsızlık direnişini yozlaştırma ve bunu kırma görevini Amerikan emperyalistleri, ellerinin altındaki AP hükümetine yüklemişlerdir.

Ekonomik ve ideolojik bunalım

Yabancı boyunduruk, kodaman burjuvazinin, ağaların, kapkaççı aracılarının çıkarlarını savunan uydu hükümetin millet düşmanı politikası, yerli yabancı ortaklığının halka dayattığı azgın sömürme sistemi genel bunalımı, ekonomik yıkımı, çöküşü hızlandırmıştır. Bu bunalımın nerelere doğru gittiği meydandadır. Ayık, öngörülü burjuva bilginleri, yazarları, gazetecileri bile: «NATO harcamaları ve hükümetin ters tutumu böyle giderse zamlar, fiyatlar, pahallılık artacaktır. İşler duracak, işsizlik yükselecektir. Para içirde ve dışarda değerini durmadan kaybedecektir. 1968 yılında durum iflâs olacaktır», diyorlar.

Bunalım böylesine alıp yürümüştür. Bunalımın etkilerini, yıkıcı sonuçlarını halk yığınları: işçiler, köylüler, dar gelirli, esnaf, ara tabakalar, memuru, aydını kendi sırlarında denemektedirler. Halk, «paranın bereketi kalmadı» diyor. Öyle. İşçi, ya da memur eline geçen parayla, pazardan bir ay öncesi kadar yiyecek, giyecek, yakacak alamıyor. Dolaşımdaki para, son bir yıl içinde, 1 milyar artmış, 8 milyar 250 milyona yükselmiştir. Bu gidişin duracağı da yoktur. Bu «para bolluğu» yalnız ve yalnız büyük zenginlerin, piyasalar da tekel kuranların, yabancılarla ortaklaşa milleti soyanları, kapkaççıların işine yarıyor. Bu süreç, milli gelir dağılışındaki korkunç aykırılığı, adaletsizliği daha da hızlandırıyor. Bundan 3 yıl önce milli gelir dağılışındaki aykırılık oranı 1'e karşı 22 bindi. Bugün, istatistik verilere göre, 28 bindir. Bir kapkaççı Amerikancı 28 bin Lira, kazanıyor, bir işçi, ya da esnaf 1 Lira zor kazanabiliyor.

Çalışma bakanının son açıkladığı rakamlara göre, memlekette sürekli işsizlerin sayısı 1,5 milyondur. Gizli işsiz sayısı: 6 milyonu buluyor. Gene istatistik rakamlara göre, son yıllarda, kentlerdeki nüfus artışı köyü geçiyor. Bu da köyde, geniş köylü yığınları arasında ayrışma, bölünme sürecinin hızlanmış olmasından geliyor. Her yıl 300 bin köylü, evini, tarlasını, varını yoğunluğunu kaybediyor, yaşamak için ekmek parası için şehirlere akıyor. İstanbulun 2,5 milyon nüfusundan 1 milyonu köylerden gelmedir. Ve gene yalnız İstanbulda, bu yerli göçmenler 250 bin gecekondu

«barınıyor». İzmirin, Adananın, İstanbul, Ankaradın, büyük kentlerin bu gecekondulu semtleri, buralarda yaşayanların korkunç durumu, bunalımın kimleri ezdiğini bütün çıplaklığıyla göstermektedir. Köyler, artık köylüyü yaşatamaz olmuştur. Kentler, köylerden gelen işsiz kollara iş verecek durumda değildir. Yabancı tekeller milli endüstrinin gelişmesini baltalıyor. Köyde, yıkılan köylülerin toprakları daha az ellerde, ağaların, tefecilerin, eşrafın, kapkaççı çiftlikçilerin elinde toplanıyor. Memlekette, milli gelirin aslan payını sömürgeciler, işbirlikçiler yutuyor. Ve bunlarla, onlara dayanan, destekliyen yeni sömürgecilerle bütütün Türkiye halkı karşı karşıya gelmiş bulunuyor. İki birbirine karşı güçlerin uçlanma süreci hızlanıyor, memleket çapında ölçüler alıyor. İkisi arasındaki savaş keskinleşiyor. Memleketi yabancı köleliğinden kurtarma, topraklarımızı Amerikan üslerinden temizlemek, ordumuzu NATO'nun elinden geri almak, ikili anlaşmaları bozmak, saldırganlık paktlarından, NATO ve CENTO'lardan çekilmek direnişi hükümetin faşist diktatora kurmak eylemine karşı savaşla, halkın ekmek ve özgürlük savaşıyla, köklü reformların gerçekleştirilmesi savaşıyla örülmekte, ulusal nitelik kazanmaktadır.

Bu uçaşmanın, bu savaşın sertleşmesiyle burjuvazinin içindeki ayrışma süreci de hızlanıyor. Yabancı egemenliğine ve Amerikan sömürgecileriyle işbirliği kuran kodaman burjuva ve ağa koluna karşı milli burjuvazinin direnişi yeni biçimler alıyor ve bu direniş, savaş kuvvetleniyor.

Memlekette burjuvazinin içindeki ayrılma ve ayrışmayı göremiyenler, yahut görmemezlikten gelenler: «Türkiyede bir milli burjuvazi koydunsa bul», diyorlar. Bazıları da: «Milli burjuvazi de, CHP de çoktan ununu elemiş, eleğini asmıştır», iddiasını tekrarlıyor. Bu «görüşler» temelsiz, çürük ve zararlıdır. Bu ters görüşler, Amerikan boyunduruğuna karşı, onunla bağlı faşist diktatora tehlikesine karşı, gericiliğe karşı, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve barış için savaşta bütün ulusal güçlerin, örgütlerin, akımların Milli Demokratik Cepheye birleşme direnişlerini baltalar.

CHP'nin içindeki ayrılma ve ayrışma, bugünkü aşamada burjuvazinin içindeki ayrışma ve ayrılma sürecinin hızlanmasıdır. «Ortanın solu» akımı bir «danışıklı döğüş» değildir. Feyzioğlu – Çelikbaş kolu, işbirlikçi, tekeli çevrelere yakındır. Bunlar kodaman kapitalist, kodaman ağa takımındandır, onların çıkarlarını savunuyor.

Burjuvazinin hepsini bir kaba doldurmak, onun ayrıntı ve ayrışma sürecini görmemek, milli burjuvazinin kendisine özgü iki birbirine aykırı yönünü görememek hatasını doğuruyor. Burjuvazinin bölümleri, tabakaları arasında «Çin duvarları» yoktur. Türkiye'nin bugünkü aşamasında milli burjuvazi, bu bölüm: Milli bağımsızlık için, yabancı tekellerin ve onlarla işbirliği kuranların egemenliliğine karşı, gericiliğe karşı, AP hükümetinin faşist diktatoro eğilimine karşı, şu veya bu ölçü de ikili anlaşmalar karşı, NATO ya karşı çıkan, sınırlı da olsa toprak reformu için direnen bölümdür. Bu milli burjuvazi «ununu eleyip eleğini asmamıştır». Onun birbirine

karşı yönleri, bu niteliği de kalkmamıştır. Bu yönün, niteliğin, biri ilericidir. Öbürü gericidir. İlerici yönüyle emperyalizme, gericiliğe, işbirlikçilere karşıdır. Gericici yönüyle kendi egemenliğini, sömürücü sınıfın üstünlüğünü sağlamak istemesidir. Onun bu yanını yansıtanlar vardır. Bunlar: «Anayasayı savunacak, Amerikan – komprador hegemonyasına karşı yürüyecek olan işçi ve köylü kitleleri değildir», diyorlar. Ulusal bağımsızlık, demokratik Türkiye için savaşta itici ana güçleri küçümsemek, hesaba katmamak eğilimi de kökünden çürüktür. Bu gibi iddialar gerçeğe, bugünkü reel duruma uymamaktadır. Türkiye bundan 45 yıl önceki Türkiye değildir. Bugün Türkiyede varlığını tanıtmış, politik alanda etkisi boyuna artan, gittikçe daha bilinçli, örgütlü savaşı, politik partisiyle Meclise girmiş bulunan 2,5 milyonluk bir işçi sınıfı vardır.

Bazı «solak görüş» ve tutumlar da varki, bütün ulusal güçlerin anti-emperyalist, Milli Demokratik Cephe birliği kurmaları ilkesine yanaşmıyor: «Anti-emperyalist cephede birleşmek sloganı doğru değildir», diyorlar. Bunlar, işçi sınıfından başkasını tanımıyorlar. Değil bütün ulusal güçlerin ve örgütlerin cephe birliğini, halkımızın ezici çoğunluğunu kapsıyan, devrimci bağlaşıklıkları zorunluk olan işçi-köylü ittifakını bile kenara itiyorlar.

Gericici egemen çevreler, AP ve hükümeti, karşıt güçlerin, örgütlerin dağınıklığından yararlanmak taktiğini başa almıştır. Bu güçlerin ve örgütlerin tekcephe olmalarını engelleme, onları birbirine düşürme, bu güçleri, karşıt partileri ve örgütleri parçalamaya, onları içerden yıkmaya hız vermiştir. Bu parçalama, ayır, buyur taktiğini anti-komünist, anti-sovyet propaganda ile karışık yürütüyor. Bu anti-komünist kampanyayı, AP yöneticileri, demokrasi, barış ve ulusal bağımsızlık düşmanları, Atatürk'e karşı, onun savunduğu ileri ilkelere karşı, onun anti-emperyalist, anti-feodal yönüne karşı saldırılarla yanyana yürütüyorlar. Atatürkün ilerici gençliğe öğütlerini yayanlara karşı Bornova savcılığının soruşturma, kovuşturma açması, aslında gericilerin Atatürkü yargılamak, onu mahkûm etmek çabalarından başka bir şey değildir.

AP yöneticileri, uydu hükümet, gericici, bağınaz idelojileri, derebey burjuva karması felsefe ve görüşlerini yığınlara dayatmak yolunda büyük bir çaba gösteriyor, bu uğurda devlet hazinesinden yüz milyonlar harcıyor. Bu çaba onun faşist diktatora eğilimiyle bağlıdır. Bu davranış, onun, karşı güçleri parçalamak, dayanışmalarını önlemek, yığınların bilinçlenmesini engel olmak amacıyla bağlıdır. Ama bir olayı da gözden kaçırmamak gerek. Bugün genellikle çağımızda, özellikle Türkiyede burjuva ideolojisi derin bir bunalım içindedir. Bu bunalım, memlekette yeni koşullar içinde, gericiliğe karşı, yabancı köleliğe karşı, Amerikan egemenliğine karşı ulusal bağımsızlık, ileri, demokratik bir düzen için yığınlar arasından gelen direnişin genişlemesi, derinleşmesi ve kuvvetlenmesiyle daha açık biçimler almaktadır. Bu gericici felsefenin, bu bağınaz görüşlerin açık saldırıya geçmesi kendisine karşı tepkiler uyandırmıştır. Sonra, sosyalizm

Marksizm-Leninizm ülküsü, bu devrimci dünya görüşü yeryüzünde, ilerici örgütlerin elinde çözümleyici bir güç olmuştur. Bu devrimci ülkü, yeryüzünde emekçi yığınların, ulusal bağımsızlıkları için savaştan halkların yüreklerinde, kafalarında, bilinçlerinde yer etmektedir. Sosyalizm ülküsü, savaşkan materyalist ideoloji, Marksist dünya görüşü Türkiyemizde de, belirli ölçülerde gelişmekte, kafalarda, gönüllerde yer etmektedir. Bu gelişme, bu olay, memlekette işçi sınıfının politik alanda, politik yaşantımızda sürekli ve eylemli bir etken, bir güç olmasıyla, örgütlü savaşa geçme süreciyle bağlıdır. Bu olay, memlekette ulusal bağımsızlık ve demokratik devrimci hareketin kendisine yol açmak direnişiyle bağlıdır. Bu gelişmede Türkiye Komünist Partisinin 47 yıl boyunca, en çetin koşullar altında yürüttüğü savaşın büyük payı vardır. TKP, savaşkan Marksçı-Leninci ideoloji ve teoriyle, elindeki bu savaş silâhıyla savaşmış ve savaşıyor.

Türkiye Komünist Partisi ve Milli Demokratik Cephe

Belirtilmesi gereken, önemli başka bir olay daha vardır. Azıllı gerici çevrelerin, AP ve hükümetinin anti-komünist kışkırtmaları, komünist umacılığı fiyasko vermiye başlamıştır. Anti-emperyalist, yurtsever güçlerin temsilcileri, ulusal bağımsızlığı savunan, memlekette Amerikan boyunduruğuna karşı olan burjuva düşünürleri, yazarları, Atatürkçüler, uyanık gençliğin öncüleri, hükümetin körüklediği komünizm düşmanlığının, kışkırtmaların arkasında faşist diktatora özleminin yattığını, bu kampanyanın ilerici yurtsever güçleri ve örgütleri parçalamak, onların cephe birliği kurmalarını önlemek olduğunu açık seçik görüyorlar. Hükümet, «temel hak ve hürriyetleri koruma» maskesi altında Meclise, millete dayatmak istediği tasarı basında, Mecliste, Üniversitelerde, Barolarda, sendikalarda, öğretmen, öğrenci derneklerinde, gençlik federasyonlarında sert tepkiler uyardı. AP ve hükümetinin faşist diktatora çabasına karşı gelişen direniş, memlekette bütün yurtsever, anti-emperyalist güçlerin, Amerikan köleliğine karşı, gericiliğe karşı direnen örgütlerin birbirlerine yaklaşımlar, birbirlerine dayanışma göstermekleri için, Milli Demokratik Cephenin temellerini eylemlerle, konkre olarak atmak için olumlu bir hava yarattı.

Bu direniş, gittikçe bilinçli, yavaş yavaş daha örgütlü biçimler almaktadır. Ankarada, Tandoğanda onbinlerce halk, sendikacıların, gençlerin tertipledikleri anti-amerikan gösteri yürüyüşüne katıldılar. Bunlar Anayurdu, halkımızı Amerikan boyunduruğundan kurtarmak direnişini başarıya ulaştırıncıya kadar savaşacaklarına anti içtiler. Öğrenciler, işçiler İstanbul, İzmir sokaklarında kaldırım taşlarına: «Amerikalı defol!» paro-

lasını yazdılar. Adanada binlerce halk, Amerikalıların üzerine, Incirlikteki Amerikan kalesinin üstüne yürüdüler.

Halkımız, Sovyetler Birliğiyle iyi komşuluk ve dostluk ilişkilerinin yeni baştan kurulmasını, düzenlenmesini, geliştirilmesini istiyor. Bu ilişkilerin geliştiği yıllarda halkımız ulusal bağımsızlığını güvenlik altında görüyordu. Büyük bir arkası vardı. Oysa, bu ilişkiler baltalandıkça Türkiye bir izolasyon çenberi içine, emperyalistlerin avuçları içine düştü. Bu durumdan, bu izolasyondan en başta Amerikan sömürgecileri yararlandı. Bu yüzden memleket ulusal bağımsızlığını, egemenlik haklarını yitirdi. Bu yıkım yolundan ayrılmak direnişi ve bilinci halkın değişik çevrelerini sarmaktadır.

Amerikayla bağlanmış sözlü, yazılı ikili anlaşmaların Anayasayla, Türkiye'nin egemenlik haklarıyla, toprak bütünlüğü ve güvenliği ile bağdaşmadığı, topraklarımızdaki Amerikan–NATO saldırı üslerinin, atom yığınaklarının, Türk-Sovyet sınırları boyunca atom mayın kuşağı kurulmasının Türkiye'yi – 32 milyon halkı bir solukta yoketmek tehlikesini doğurduğu iyice ortaya çıkmıştır. İşçi Partisi, bu ulusal sorunları, bir ulusun, bir halkın var olma, ya yok olma konusunu Meclise getirdi. Gensoru ve Meclis soruşturması açılmasını istedi. Karşıt partiler: CHP, MP, YTP Mecliste bu teklifi desteklediler. Hükümetin, Meclise dayatmak istediği tasarıya karşı gensoru açılması önergesini, karşıt partiler belli ölçülerde desteklediler. Hükümetin, gene Meclise dayatmak istediği seçim kanununu değiştirme tasarısına karşı Mecliste ve Senatoda Milli Birlikçiler, Atatürkçüler, karşıt partilerin hepsi birleştiler, obstrüksiyona geçtiler. Hükümetin açıktan açığa faşizme yürümesi, sonra Amerikanın, Demirel hükümeti eliyle, Türkiye üzerindeki baskısını arttırması, Viyetnamda yarattığı kanlı bataklığa Türkiye'yi de sürüklemek istemesi, karşıt güçlere bu tehlikeyi el birliğiyle göğüslemeleri zorunluğunu duyurmuştur. Yunanistandaki faşist hükümet devirmesi, Balkanlarda, Akdenizin bu kesiminde barışın büyük tehlike karşısında bulunduğunu bir kerre daha ortaya koymuştur. Bu faşist hükümet devirmesi doğrudan doğruya NATO'nun, onun baş patronu Amerikanın başı altından çıkmıştır. NATO sarsıntı, çöküntü geçiriyor. Bu saldırıganlık örgütünün Güney Doğu komutanlığı karargâhı İzmirdedir. Atatürkün: «Yurtta barış, cihanda barış» ilke ve ülküsü doğrudan doğruya NATO'culuk politikasıyla kenara itilmiş bulunuyor. AP hükümeti yurtta faşizme gidiyor, kurduğunu faşist komandolarla kanlı bir terrora gidiyor. Bu hükümet, Türk-Sovyet sınırlarına atom mayın kuşakları çekmekle, Anadolu topraklarındaki Amerikan atom yığınaklarını, savaş alanlarını savunmakla cihanda barışı torpilliyor.

Bütün karşıt güçlerin, partilerin ulusal çapta ve önemli bazı sorunlar, istekler üzerinde, birbirlerine yakın görüşleri savundukları belli olmaktadır. En başta ulusal bağımsızlık, gerçek demokratik düzenin sağlanması, Anayasanın savunulması geliyor. Anayasaya aykırı kanunların kaldırılması

direniş var. Madenlerin, dış ticaretin devletleştirilmesi akımı var. Anayasanın ön gördüğü temel reformların, köklü, demokratik toprak ve vergi reformlarının uygulanması isteği var. Ulusal endüstrinin krunması, ekonomik bağımsızlığın geri alınması akımı var. Dış ilişkilerde onurlu, bağımsız bir ulusal politika yürütülmesi direniş var. Bütün komşularımızla, özellikle Sovyetlerle dostluk, saldırmazlık pakti bağlanması, ekonomik ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi isteği var. Bütün bunlar yurtsever güçlerin, politik parti ve örgütlerin, ilerici akımların Milli Demokratik Cephe, belli bir minimum program üzerinde anlaşmaları, birleşmeleri için gerekli ortamı, kaşulları hazırlamış bulunuyor.

TİP'in, DISK'in, yurtsever gençlik ve öğrenci derneklerinin, bilginlerin, yazarların bildiri, çağrı ve çıkışlarında bir olay kesinlikle belirlenmektedir: «Faşizm baş kaldırıyor. Bütün ilerici güçlerin bu büyük tehlike karşısında birleşmeleri bir zorunluktur. Faşist davranışın arkasında Amerika vardır. Anayasayı, halkımızın vazgeçilmez haklarını savunalım. Bu savaşta birleşmek yurtseverliğin birinci şartıdır». TİP'in çağırısında: «Kurtuluş yıllarında olduğu gibi, bütün namuslu, yürekli, gerçekten yurtsever kuvvetlerin bir *milli cephe* işbirliği etmeleri, dayanışmaları kutsal bir ödevdir», deniliyor.

Bu silkinme ve davranışta yalnız tutarsız, sakat, sekte görüşlerin kenara itilmekte olduğunu değil, faşizm tehlikesine karşı savaşın ulusal bağımsızlık için olan direnişten ayrılmadığını, bu savaş ve direnişin ancak Milli Demokratik Cephe kurmak yoluyla başarı kazanabileceği inancasını, bilincini görüyoruz. Artık sözden işe, eyleme, örgütlü savaşa geçmek zorunluğu vardır.

Türkiye Komünist Partisi, kurulduğu günden bu yana, her fırsatta, konke duruma uygun olarak, bütün ulusal güçlerin emperyalizme, gericiliğe karşı savaşta, milli bağımsızlık, demokratik, ilerici bir cumhuriyet için, gelişen, kalkınan bir Türkiye için savaşta *Tekcephe* kurmaları, elele vermeleri zorunluğunu savunmuş, bu savaştan geri durmamıştır. Partimizin kurucusu M. Suphi, 1920 yılında, Mustafa Kemâl'e (Atatürke) yazdığı mektuplarda, Atatürkün mektuplarına verdiği cevaplarda: Milli güçlerin emperyalizme, gericiliğe karşı *tek cephe* olmaları zorunluğunu belirtmiştir. Kuva'i Milliye, o zamanki tek cepheydi. TKP, bu cepheyi yalnız sözle değil, silâhla, binlerce komünistin Sakaryalarda, Dumlupınarlarda, Anadolu topraklarında döktükleri kanlarla savunmuştur. Binlerce komünist bu uğurda zindanlarda ömür çürütmüştür.

TKP Merkez Komitesi, memleketin bugünkü gerçek durumu ve hükümetin faşist diktatoraya yönelme davranışı üzerine yayınladığı Bildiri'de Milli Demokratik Cephe zorunluğunu bir kerre daha belirtmektedir. Yayımlanan bu Bildiride: «Gericici çevreler, emperyalist tekellerle çıkarları birleşen sermaye ve toprak kodamanlarının faşist diktatörlüğünü memleketimizde kurmak istiyorlar. Türkiye halkı buna müsaade etmeyecektir. Bu

Bu kuvvetlerin birliği, dayanışması ve aktif hareketi artık geciktirelemez bir zorunluk olmuştur.» Deniliyor.

Milli Demokratik Cephe zorunluğu geçici bir olay değildir. Ulusal lehlikeyi önlemek için güvenebileceği kuvvetler bağrında bol bol vardır. çapta, bütün halkçı güçleri, örgütleri kapsıyacak, içine alacak olan bu ruğundan, emperyalistlerle işbirliği kuran azılı gericilerin elinden kurtarmak ruğundan, emperyalistlerle işbirliği kuran azılı gericilerin elinden kurtarmak için olduğu kadar Türkiyemizi yepyeni bir yolda, yepyeni demokratik bir düzen üzerinde kurmak savaşının başarı kazanabilmesi için de zorunluktur.

Büyük tehlike zincirleme halkımızın, yurdumuzun karşısına dikilmiştir. Amerikan emperyalistleri, atom başlığı yığınaklarıyla, atom mayını kuşaklarıyla, hava alanları, radar, telekomünikasyon, radyo istasyonlarıyla, casusluk sevisleriyle, 30 bin yalnız silâhlı birlikleriyle, deniz üsleriyle, çeşitli misyonları ve örgütleriyle topraklarımıza oturmuştur. NATO İzmirde karargâh kurmuştur. Ordumuz onun komutanlığına, kontrolüne verilmiştir. Amerikayla bağlanmış olan ikili anlaşmalarla Türkiye Cumhuriyetinin egemenlik hakları elinden alınmıştır. Türkiye, 32 milyon halk, Amerikan emperyalistlerinin bir kışkırtmasına her dakika uğrıyabilir, bir solukta, bir atom cehenneminde kül olabilir. Bu büyük tehlikeyi göğüslemek, var olmak, ya yok olmak gibi canlı bir savaş başarıyla yürütmek ancak bütün halkın güç birliği direniş ile, bütün örgütlerinin Milli Demokratik Cephe birleşmeleriyle başarı kazanabilir.

Amerikalıları topraklarımızdan, saldırı üslerinden çıkarmak, egemenlik haklarımızı geri almak, bağımsız, başına buyruk yaşamak, emperyalistlerin tutuşturacakları bir harpte çıra gibi yanmamak, bugün Viyetnamda kestaneyi ateşten Amerikan barbarları hesabına çıkarmak tehlikesini önlemek direniş ancak örgütlü bir savaşla, plânlı, programlı bir güç birliği ile yürütölür.

Yabancı tekellerin ve onlarla ortaklık kuranların soygunundan, yağmasından, milleti bu ekonomik kölelikten, millet düşmanı politikanın, NATO'culuğun yarattığı korkunç yıkımdan, bunalımdan memleketi kurtarmak güç ve savaş birliği ile mümkündür.

Halkımızın önünde boylu boyunca ve dizi dizi politik, ekonomik sosyal, kültürel, idelojik sorunlar duruyor. Köklü, devrimci toprak reformu, başarıyla ancak, geniş köylü yığınlarını örgütlemekle, onları bu savaşa aktif surette çekmekle, işçi – köylü bağlaşıklığı kurmakla, bu savaş Milli Demokratik Cephe eylemine bağlamakla çözülebilir.

Devlet mekanizmasını, orduyu gericilerden, Amerikan ajanlarından temizlemek, ayıklamak, halkımızın ulusal isteklerini, bağımsızlığını, egemenlik haklarını savunacak, demokratik bir düzenin kurulmasını sağlayacak Milli Demokratik bir hükümeti iş başına getirmek savaş Milli Demokratik Cephe kurmak yoluyla daha sağlam başarılabilir.

Anayasaya aykırı kanunları kaldırmak, Anayasanın ön gördüğü bütün reformları gerçekleştirmek, kökünden adaletsiz vergi sistemini değiştirmek, demokratik hakları halka eksiksiz sağlamak direnişî güç birliğı yoluyla daha garantili yürütülebilir.

Komünist Partisinin açık çalışmasına konan yasak Anayasaya, demokrasîye aykırıdır. Bu yasağın kaldırılması direnişî, isteğı halkımızın ulusal isteğı ve direnişidir. TKP, bundan böyle de halkımızın ulusal bağımsızlık, demokrasi, ve barış uğrundaki savaşında, Amerikan köleliğine, faşizme karşı savaşta, Tekcephede, ön sırada savaşacaktır.

İÇİNDEKİLER

Oktober Devrimi'nin ellinci yıldönümüne doğru

Oktober Devrimi ve Proleter Enternasyonalizmi 329

BÜYÜK OKTOBR SOSYALİST DEVRİMİNİN 50. YILLI MÜNASEBETİYLE

Lenin'in Nisan Tezleri'nin dünya tarihi bakımından önemi 345

Yarım Yüzyıl önce 357

1917'de 359

Sovyetler Birliğinde 361

Alvo Fontani

İtalyan komünistlerinin göçmenlik üstüne bir konferansı 367

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN KOVUŞTURULMASINA KARŞI

A. Delgado

Kolümbiya yurtseverlerine özgürlük 372

ÖZEL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesinin Türk halkına ÇAĞRISI 374

TKP Merkez Komitesinin KARARI 375

Avrupa Komünist ve İşçi partilerinin Karlovi Vari BİLDİRİSİ . . . 376

S. Üstünel

Baş düşman, baş tehlike ve güçbirliği 385

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira